

บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกัน
และแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

วิทยานิพนธ์

ของ

พงษ์ศักดิ์ มุกตาม่วง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

พฤษภาคม 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกัน
และแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

วิทยานิพนธ์
ของ
พงษ์ศักดิ์ มุกดามวง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
พฤษภาคม 2563
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ROLES OF VILLAGE AND SUB-DISTRICT HEADMEN IN THE EFFECTIVENESS
OF THE POLICY ON PREVENTING AND SOLVING DRUG PROBLEMS
IN THAT PHANOM DISTRICT, NAKHON PHANOM PROVINCE

BY

PONGSUK MOOKDARMOUNG

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
The Master of Public Administration Degree in Public Administration

At Sakon Nakhon Rajabhat University

May 2020

All Rights Reserved by Sakon Nakhon Rajabhat University

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ พงษ์ศักดิ์ มุกตาม่วง

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการสอบ กรรมการสอบและ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณิธิ การสมดี) และผู้ทรงคุณวุฒิ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล) ประธานที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์

..... กรรมการสอบ กรรมการสอบและ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญาศรณ์ สวัสดิ์โธสง) แต่งตั้งเพิ่มเติม (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น) กรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์

..... กรรมการสอบ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร) แต่งตั้งเพิ่มเติม

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรรับรองแล้ว

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล)
รักษาการแทนประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

เมื่อวันที่ 28 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2563
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาช่วยเหลือ แนะนำ และให้คำปรึกษาอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย รมเย็น กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาถ่ายทอดความรู้ แนวคิด วิธีการ คำแนะนำ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ยิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญ และคณะกรรมการสอบป้องกัน ทุกท่าน ที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และได้กรุณาปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องพร้อมให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งบุคคลที่ผู้วิจัยได้อ้างอิง ทางวิชาการตามที่ปรากฏในบรรณานุกรม

ขอขอบพระคุณ นายอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ตลอดจนเจ้าหน้าที่ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอธาตุพนม ทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์และความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ขอขอบพระคุณท่านผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรท่าน แพทย์ประจำตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ทุกท่านที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา และญาติพี่น้องทุกท่านที่คอยช่วยเหลือสนับสนุนทั้งด้านกำลังใจและกำลังทรัพย์ด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำและคอยให้กำลังใจตลอดมา นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลืออีกหลายท่าน ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวนามในที่นี้ได้หมด จึงขอขอบคุณทุกท่านเหล่านั้นไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย คุณค่าทั้งหลายที่ได้รับจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูแก่แต่บิดา มารดา และบูรพาจารย์ที่เคยอบรมสั่งสอน ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

พงษ์ศักดิ์ มุกตาม่วง

ชื่อเรื่อง	บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม
ผู้วิจัย	พงษ์ศักดิ์ มุกตาม่วง
กรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย รมเย็น
ปริญญา	รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์)
สถาบัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ปีที่พิมพ์	2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านและประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล 3) เพื่อศึกษาอิทธิพลของบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม กลุ่มตัวอย่างได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอธาตุพนม จำนวน 224 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

1. บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีบทบาทในระดับมากที่สุดด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการป้องกัน ($\bar{X} = 4.08$) รองลงมาคือ ด้านการบูรณาการ ($\bar{X} = 4.02$) ด้านการปราบปราม ($\bar{X} = 3.96$) และด้านการบำบัดรักษา ($\bar{X} = 3.87$) ตามลำดับ

2. ประสิทธิภาพตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีประสิทธิภาพในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ($\bar{X} = 4.00$) รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมภาคประชาชน ($\bar{X} = 3.99$) ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหาเสพติด ($\bar{X} = 3.92$) ด้านการแก้ไขปัญหาผู้เสพผู้ติดยาเสพติด ($\bar{X} = 3.89$) และด้านการสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม ($\bar{X} = 3.84$) ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ และที่ตั้งของหมู่บ้าน พบว่า ประสิทธิภาพตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม โดยภาพรวม ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านตำแหน่ง พบว่า ประสิทธิภาพตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม โดยภาพรวม มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ = .646 ซึ่งบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม ได้ร้อยละ 64.60

คำสำคัญ : บทบาท, กำนันผู้ใหญ่บ้าน, ประสิทธิภาพ, การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

TITLE Roles of Village and Sub-district Headmen in the Effectiveness of the Policy on Preventing and Solving Drug Problems in That Phanom District, Nakhon Phanom Province

AUTHOR Pongsuk Mookdarmoung

ADVISORS Asst. Prof. Dr. Chardchai Udomkijmongkol
Asst. Prof. Dr. Lamai Romyen

DEGREE M.P.A. (Public Administration)

INSTITUTION Sakon Nakhon Rajabhat University

YEAR 2020

ABSTRACT

The purposes of this research were the following: 1) to study the level of the roles of the village and sub-district headmen in the effectiveness of the policy on preventing and solving drug problems in That Phanom District, Nakhon Phanom Province, 2) to compare the respondents' opinions on the effectiveness of the policy on preventing and solving drug problems in That Phanom District, Nakhon Phanom Province according to their different personal qualities, and 3) to examine the influences of the roles of the village and sub-district headmen on the effectiveness of the policy on preventing and solving drug problems in That Phanom District, Nakhon Phanom Province. The samples consisted of 224 village headmen, sub-district headmen, sub-district inspectors/assistants to sub-district headmen, sub-district health personnel/physicians, and assistants to the village headmen in That Phanom District. The instrument adopted for data collection was a questionnaire and statistics employed for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, t – test, One-way ANOVA, and MRA (Multiple Regression Analysis).

The study revealed these results:

1. The roles of the village and sub-district headmen in the effectiveness of the policy on preventing and solving drug problems in That Phanom District, Nakhon Phanom Province, as a whole, were at the high level ($\bar{X} = 4.00$). Contemplating each aspect, it was found that every aspect of the roles of the village and sub-district headmen in the effectiveness of the policy on preventing and solving drug problems was at the high level.

Of these aspects, the prevention role was at the highest level ($\bar{X} = 4.08$) whereas the integration role was at the second highest level ($\bar{X} = 4.02$), the suppression role was at the third highest level ($\bar{X} = 3.96$), and the healing role was at the fourth highest level ($\bar{X} = 3.87$), respectively.

2. The village and sub-district headmen's opinions on the effectiveness of the policy on preventing and solving drug problems in That Phanom District, Nakhon Phanom Province, as a whole, were at the high level ($\bar{X} = 4.00$). Contemplating each aspect, it was found that every aspect was at the high level. Of these aspects, the prevention of drug involvement group was at the highest level ($\bar{X} = 4.00$), whereas people's participation was at the second highest level ($\bar{X} = 3.99$), the creation of the environment to prevent drug problems was at the third highest level ($\bar{X} = 3.92$), the solution of drug addicts' problems was at the fourth highest level ($\bar{X} = 3.89$), and the creation and development of the systems to support the returning of decent people to the society were at the fifth highest level ($\bar{X} = 3.84$), respectively.

3. Comparing the respondents' opinions on the effectiveness of the policy on preventing and solving drug problems in That Phanom District, Nakhon Phanom Province on the basis of their genders, ages, educational backgrounds, marital statuses, work experiences, and locations of the villages, it was found that their opinions on the effectiveness of the policy on preventing and solving drug problems in That Phanom District, Nakhon Phanom Province, as a whole, were not different. However, when comparing the opinions of the respondents whose positions differed, it was found that the effectiveness of the policy on preventing and solving drug problems in That Phanom District, Nakhon Phanom Province, as a whole, was significantly different at .05 statistical level.

4. The roles of the village and sub-district headmen significantly influenced on the effectiveness of the policy on preventing and solving drug problems in That Phanom District, Nakhon Phanom Province at .000 statistical level with the regression coefficient value (AdjR2) of .646. In other words, the roles of the village and sub-district headmen could be collaboratively used to accurately predict the effectiveness of the policy on

preventing and solving drug problems in That Phanom District, Nakhon Phanom Province
64.60%.

Keywords: Role, sub-district and village headmen, effectiveness, prevention and
solution of drug problems

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามของการวิจัย	4
ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
สมมติฐานของการวิจัย	5
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
กรอบแนวคิดของการวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	13
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผล	39
นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของรัฐบาล	47
บริบทของอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม	88
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	94
3 วิธีดำเนินการวิจัย	108
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	108
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	110
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ	112
การเก็บรวบรวมข้อมูล	115
การวิเคราะห์ข้อมูล	115
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	117

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	120
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	120
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	123
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	159
สรุปผลการวิจัย	159
อภิปรายผลการวิจัย	162
ข้อเสนอแนะการวิจัย	168
บรรณานุกรม	171
ภาคผนวก	176
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์	177
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญ	184
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	186
ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	198
ภาคผนวก จ ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม	200
ประวัติย่อของผู้วิจัย	206

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม	89
2 จำนวนประชากรในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม	90
3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	110
4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล	124
5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม	127
6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการป้องกัน รายชื่อ	128
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการบำบัดรักษา รายชื่อ	130
8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการปราบปราม รายชื่อ	131
9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการบูรณาการ รายชื่อ	132
10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิผลตามนโยบาย ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม	134

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิผลตามนโยบาย ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด รายชื่อ	135
12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิผลตามนโยบาย ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการแก้ไขปัญหายุสเสพติดติดยาเสพติด รายชื่อ	136
13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิผลตามนโยบาย ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม รายชื่อ	137
14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิผลตามนโยบาย ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด รายชื่อ	138
15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิผลตามนโยบาย ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการมีส่วนร่วมภาคประชาชน รายชื่อ	139
16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลตามนโยบาย ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านเพศ	140
17 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลตามนโยบาย ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านอายุ	142

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
18 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลตามนโยบาย ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านระดับการศึกษา	143
19 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลตามนโยบาย ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านสถานภาพสมรส	145
20 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลตามนโยบาย ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านตำแหน่ง	146
21 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลตามนโยบาย ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านตำแหน่ง เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe' s test)	147
22 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลตามนโยบาย ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับ ยาเสพติดตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านตำแหน่ง เป็นรายคู่ด้วยวิธีการ ของเชฟเฟ้ (Scheffe' s test)	148
23 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลตามนโยบาย ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหาเสพติด ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านตำแหน่ง เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe' s test)	149

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
24 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลตามนโยบาย ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านอายุงาน	150
25 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลตามนโยบาย ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านที่ตั้งของหมู่บ้าน	151
26 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน เปรียบเทียบประสิทธิผลตามนโยบาย ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคล	152
27 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน กับประสิทธิผล ตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม	154
28 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของอิทธิพลของบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม	156
29 จำนวนและร้อยละของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ที่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด	157

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 กรอบแนวคิดของการวิจัย 9

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สถานการณ์ยาเสพติดโลก จากรายงาน World Drug Report 2018 ของสำนักงานป้องกันยาเสพติดและปราบปรามอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Office on Drugs and Crime : UNODC) พบว่า ยาเสพติดมีการแพร่กระจายไปทั่วโลก พื้นที่ที่พบการแพร่ระบาดมากที่สุดจะอยู่บริเวณประเทศในแถบภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และทวีปยุโรป นอกจากนี้ยังพบในประเทศออสเตรเลียอีกด้วย ในปี ค.ศ. 2016 พบว่า มีผู้ใช้ยาเสพติดทั่วโลก 275 ล้านคน คิดเป็น 5.6% ของประชากรโลก ซึ่งยังเป็นอัตราคงที่ และเมื่อจำแนกตามชนิดยาเสพติด พบว่า กัญชาเป็นตัวยามีผู้ใช้มากที่สุด 192 ล้านคน รองลงมาคือ กลุ่มฝิ่นและอนุพันธ์ของฝิ่น 53 ล้านคน และกลุ่มยาเสพติดสังเคราะห์ที่มีส่วนผสมของแอมเฟตามีน (Amphetamin-type stimulants : ATS) 34 ล้านคน เอ็กซ์ตาซี 21 ล้านคน และโคเคน 18 ล้านคน (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2561, หน้า 1)

ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีแหล่งผลิตยาเสพติดที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก คือ พื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ ด้วยสภาพทางภูมิศาสตร์ที่ตั้งของแหล่งผลิตยาเสพติดในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ภายใต้อิทธิพลของกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีกองกำลังติดอาวุธในประเทศเมียนมาร์ บริเวณชายแดนเมียนมาร์-จีน และชายแดนเมียนมาร์-ภาคเหนือของไทย นอกจากนี้แล้วยังมีพื้นที่ติดกับประเทศที่เป็นแหล่งของสารตั้งต้นและสารเคมีที่สามารถนำไปใช้ในกระบวนการผลิตยาเสพติดได้ด้วย ที่สำคัญ ได้แก่ ประเทศจีน และประเทศอินเดีย ยาเสพติดสำคัญที่มีการผลิตจากแหล่งสามเหลี่ยมทองคำ ได้แก่ ยาบ้า ไอซ์ และเฮโรอีน ซึ่งส่งออกไปยังตลาดทั้งในและนอกภูมิภาคได้อย่างต่อเนื่อง ยาบ้า ตลาดหลักยังอยู่ที่ประเทศไทยและบังกลาเทศ เห็นได้จากการจับกุมยาบ้าปริมาณมากได้อย่างต่อเนื่องบริเวณชายแดนภาคเหนือและตอนในของประเทศไทย รวมทั้งบริเวณรัฐยะไข่ชายแดนเมียนมาร์-บังกลาเทศ

ไอซ์และเฮโรอีน มีแนวโน้มการส่งออกไปสู่กลุ่มประเทศนอกภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงมากขึ้น โดยลำเลียงผ่านประเทศไทย ลาว เวียดนาม กัมพูชา และมาเลเซีย (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2561, หน้า 2)

สถานการณ์การลักลอบนำเข้ายาเสพติดในประเทศไทย โดยเฉพาะยาบ้า เฮโรอีน และไอซ์ ส่วนใหญ่มาจากแหล่งผลิตในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ สำหรับกัญชาลักลอบเข้ามาจาก สปป.ลาว และโคเคน มาจากทวีปอเมริกาใต้ โดยยาบ้า เป็นตัวยาที่แพร่ระบาดหลักในประเทศ ขณะที่ไอซ์ เฮโรอีน และกัญชา ส่วนใหญ่ลำเลียงผ่านประเทศไทยไปยังประเทศที่สาม เห็นได้จากการจับกุมไอซ์ เฮโรอีน และกัญชาในปริมาณมาก ซึ่งพบความเชื่อมโยงกับเครือข่ายการค้ายาเสพติดข้ามชาติทั้งในและนอกภูมิภาคอาเซียน (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2561, หน้า 3)

ยาเสพติดยังคงเป็นภัยคุกคามของโลก ภูมิภาคสามเหลี่ยมทองคำยังคงเป็นแหล่งผลิตยาเสพติดในระยะเวลาที่ผ่านมาประเทศไทยสามารถควบคุมการผลิตยาเสพติดได้ แต่ยังคงได้รับผลกระทบจากการลักลอบลำเลียงยาเสพติดจากภูมิภาคและประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาจำหน่ายภายในประเทศ โดยยาบ้าและไอซ์เป็นตัวยาลำคัญกลุ่มเป้าหมายคือเด็กและเยาวชนช่วงอายุ 15-29 ปี ซึ่งเป็นอนาคตของชาติเป็นกลุ่มที่เข้าไปเกี่ยวกับการเสพยาใช้มากที่สุด และมีการกระจายยาเสพติดไปถึงหมู่บ้าน/ชุมชนซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของสังคม (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2559, หน้า 1)

ด้วยเหตุที่ประเทศไทยมีพื้นที่ชายแดนทางบกติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านเป็นระยะทางยาวมาก ปัจจัยด้านสภาพภูมิประเทศจึงยังคงเอื้ออำนวยต่อการลักลอบนำเข้ายาเสพติดอยู่ พื้นที่นำเข้าหลัก (เกินกว่าร้อยละ 80) ยังคงเป็นพื้นที่ชายแดนภาคเหนือโดยเฉพาะพื้นที่จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ และแม่ฮ่องสอน เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่อยู่ใกล้กับแหล่งเก็บพักยาเสพติดของกลุ่มผู้ผลิตและเป็นเขตอิทธิพลของชนกลุ่มน้อยในประเทศเพื่อนบ้าน อย่างไรก็ตามหากการสกัดกั้นในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือมีความเข้มข้นและเป็นไปอย่างต่อเนื่อง จะเปลี่ยนเส้นทางมานำเข้าในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพิ่มมากขึ้น พื้นที่ที่ควรเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิดเนื่องจากมีการนำเข้าในปริมาณมากอย่างต่อเนื่องหรือเป็นพื้นที่ใหม่ที่เริ่มปรากฏการนำเข้าในปริมาณมาก ได้แก่ อำเภอแม่สาย อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย อำเภอฝาง อำเภอไชยปราการ อำเภอเชียงดาว อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี อำเภอชานุมาน จังหวัดอำนาจเจริญ อำเภอเมือง

อำเภอท่าอุเทน อำเภอธาตุพนม อำเภอบ้านแพง จังหวัดนครพนม อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย
อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว และอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี เป็นต้น
(สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2560,
หน้า 9)

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นบุคลากรที่มีความสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่เป็น
ผู้ปกครองดูแลราษฎรในตำบล หมู่บ้าน และเป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติงาน
โดยเฉพาะการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงในพื้นที่ ตลอดจนการป้องกัน
และระงับเหตุร้าย การรายงานเหตุการณ์ผิดปกติที่เกิดขึ้นในตำบล หมู่บ้าน
ดังนั้นการดำเนินการรักษาความสงบและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของตำบล หมู่บ้าน
ให้เป็นไปตามกฎหมายและป้องกันมิให้สถานการณ์ต่าง ๆ เกิดการลุกลามใหญ่โตขึ้น
จึงเป็นภารกิจหลักของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน (กรมการปกครอง, 2555, หน้า 31)

อำเภอธาตุพนมเป็นอำเภอชายแดน ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของจังหวัดนครพนม
พื้นที่มีลักษณะเป็นแนวยาวตามฝั่งแม่น้ำโขง ห่างจากจังหวัดนครพนม ประมาณ
52 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดสกลนคร ประมาณ 76 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดมุกดาหาร
ประมาณ 50 กิโลเมตร และห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 707 กิโลเมตร ทิศเหนือ
ติดต่อกับอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ทิศใต้ติดต่อกับอำเภอหว้านใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร
ทิศตะวันออกติดต่อกับแม่น้ำโขง แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ทิศตะวันตกติดต่อกับอำเภอนาแก และอำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม
(ที่ทำการปกครองอำเภอธาตุพนม, 2561, หน้า 4) จากสภาพทางภูมิศาสตร์ของอำเภอ
ธาตุพนมที่มีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดน จึงเป็นปัจจัยให้เกิดการกระทำผิดกฎหมาย
ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประเทศ อาทิ ปัญหายาเสพติด ปัญหาแรงงาน
ต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ปัญหาการลักลอบนำเข้าและส่งออกสินค้าหนี
ศุลกากร ปัญหาการแพร่ระบาดของโรค เป็นต้น (สำนักงานจังหวัดนครพนม, 2558,
หน้า 40)

อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม แบ่งการปกครองออกเป็น 12 ตำบล 136
หมู่บ้าน โดยมีนายอำเภอเป็นผู้ปกครองระดับอำเภอ กำนันเป็นผู้ปกครองระดับตำบล
และผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ปกครองระดับหมู่บ้าน ซึ่งตามพระราชบัญญัติ การปกครองท้องที่
พ.ศ. 2457 กำหนดให้ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ จะต้องปฏิบัติหน้าที่

ตามภารกิจในการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยให้แก่ราษฎรในเขตหมู่บ้าน ที่รับผิดชอบ ตลอดจนการป้องกันและปราบปรามเหตุร้าย และสิ่งผิดกฎหมายในพื้นที่ โดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดตามนโยบายของรัฐบาลในระดับหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านจึงต้องมีภารกิจและบทบาทสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด เนื่องจากรู้ปัญหา รู้ข้อมูลต่าง ๆ อีกทั้งมีความใกล้ชิดและได้รับความศรัทธาจากประชาชน ในหมู่บ้าน พร้อมมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย แต่ในปัจจุบันได้มีรูปแบบการปกครอง ที่ใกล้ชิดประชาชนในระดับหมู่บ้าน ชุมชน เช่นเดียวกัน คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีภารกิจและบทบาทที่ใกล้เคียงกับผู้ใหญ่บ้านมาก จึงอาจส่งผลกระทบต่อบทบาท อำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นปลัดอำเภอชาติพนม จังหวัดนครพนม จึงเกิดความสนใจจะทำการศึกษา บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อ ประสิทธิภาพตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอชาติพนม จังหวัดนครพนม โดยศึกษาว่าในปัจจุบัน กำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอชาติพนม จังหวัดนครพนม มีบทบาทด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด อยู่ในระดับใดและ ประสิทธิภาพตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอชาติพนม จังหวัดนครพนม อยู่ในระดับใด มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันและส่งผลต่อกัน หรือไม่ อย่างไร ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบทบาท ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ในพื้นที่อำเภอ ชาติพนม จังหวัดนครพนม รวมทั้งนำเสนอผลของการวิจัยในครั้งนี้ไปเป็นข้อมูล สารสนเทศในการหาแนวทางแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอชาติพนม จังหวัดนครพนมให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลต่อไป

คำถามของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามการวิจัย ไว้ดังนี้

1. บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านและประสิทธิภาพตามนโยบายด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอชาติพนม จังหวัดนครพนม อยู่ในระดับใด

2. ประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม แตกต่างหรือไม่เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล

3. บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ส่งผลต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม หรือไม่อย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านและประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคล
2. บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านส่งผลต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความสำคัญของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ทำให้ทราบระดับบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านและประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

2. ทำให้ทราบความแตกต่างของความคิดเห็นต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล

3. ทำให้ทราบถึงอิทธิพลของบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

4. ผลจากการวิจัยทำให้ได้แนวทางการพัฒนาบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ในพื้นที่อำเภอธาตุพนมจังหวัดนครพนม เพื่อกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยจะได้นำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความสำคัญของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กำนันผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอธาตุพนม จำนวน 509 คน (ที่ทำการปกครองอำเภอธาตุพนม, 2561)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กำนันผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอธาตุพนม จำนวน 224 คน ได้มาโดยใช้สูตรทาร์ยามาเน่ (Yamane, 1973, อ้างถึงใน อรุณ จิรวัดน์กุล, 2557, หน้า 26) และจะทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling)

2. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent variables) ได้แก่

2.1.1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย

2.1.1.1 เพศ

2.1.1.2 อายุ

2.1.1.3 ระดับการศึกษา

2.1.1.4 สถานภาพสมรส

2.1.1.5 ตำแหน่ง

2.1.1.6 อายุงาน

2.1.1.7 ที่ตั้งของหมู่บ้าน

2.1.2 บทบาททำนนั้น ผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดตามแนวคิดของคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด (คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด, 2559, หน้า 3) ประกอบด้วย

2.1.1.1 ด้านการป้องกัน

2.1.1.2 ด้านการบำบัดรักษา

2.1.1.3 ด้านการปราบปราม

2.1.1.4 ด้านการบูรณาการ

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ประสิทธิภาพตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ประกอบด้วย (แผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด พ.ศ. 2558–2562)

2.2.1 ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

2.2.2 ด้านการแก้ไขปัญหาผู้เสพผู้ติดยาเสพติด

2.2.3 ด้านการสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม

2.2.4 ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหาเสพติด

2.2.5 ด้านการมีส่วนร่วมภาคประชาชน

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ของการวิจัย

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา คือ พื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ซึ่งประกอบด้วย 12 ตำบล ได้แก่

3.1 ตำบลธาตุพนม

3.2 ตำบลธาตุพนมเหนือ

3.3 ตำบลฝั่งแดง

3.4 ตำบลโพนแพง

3.5 ตำบลพระกลางทุ่ง

3.6 ตำบลนาถอน

3.7 ตำบลแสนพัน

3.8 ตำบลดอนนางหงส์

3.9 ตำบลน้ำก่ำ

3.10 ตำบลอู่หม่อม

3.11 ตำบลนาหนาด

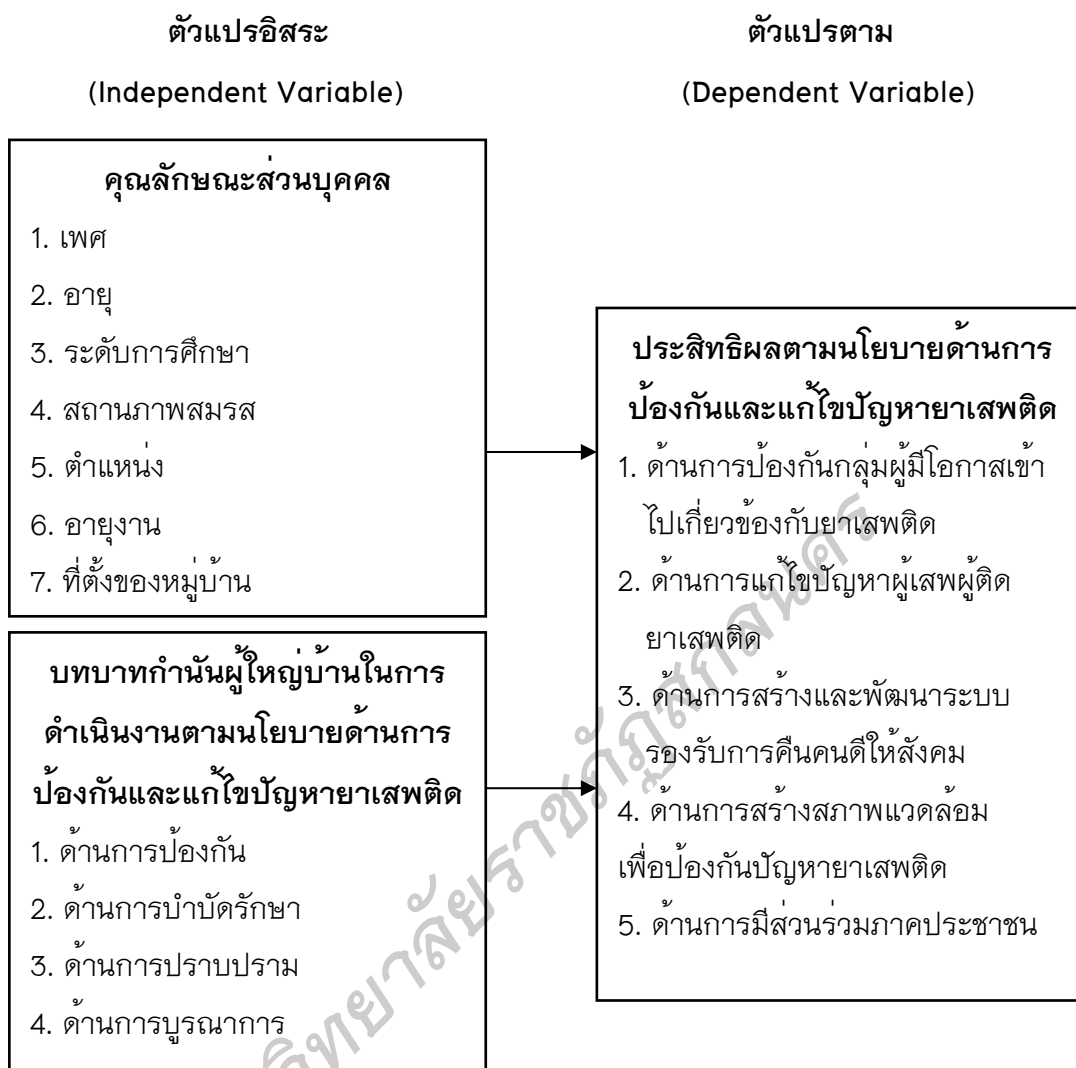
3.12 ตำบลกุดฉิม

4. ขอบเขตด้านระยะเวลาดำเนินการวิจัย

ช่วงเวลาที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ ระหว่างวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2562 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2562

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำแนวคิด บทบาททำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดตามแนวคิดของคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด (2559, หน้า 3) และแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด พ.ศ. 2558-2562 ของสำนักยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามเสพติด (2558, หน้า 21-69) ยกเว้นยุทธศาสตร์การควบคุมตัวยาและผู้ค้าเสพติด ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ และยุทธศาสตร์การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ เนื่องจากเป็นยุทธศาสตร์ที่ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของที่ว่าการอำเภอ และของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มาประยุกต์ บูรณาการ และกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อตอบคำถามการวิจัย และกำหนดเป็นวัตถุประสงค์ในการวิจัยได้ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะไว้ดังนี้

1. บทบาท หมายถึง พฤติกรรมหรือการปฏิบัติที่ได้แสดงออกตามตำแหน่งหน้าที่ของแต่ละบุคคล ซึ่งจะมีลักษณะที่แตกต่างกัน ในการศึกษาครั้งนี้ กำหนั ผู้ใหญบ้าน สารวัตรกำหนั แพทย์ประจำตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญบ้านในเขตอำเภอรอดุพนม จังหวัดนครพนม เป็นผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทกำหนั ผู้ใหญบ้านในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอรอดุพนม

จังหวัดนครพนม สามารถแบ่งบทบาทกำหนด ผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบาย ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ 4 ด้าน ประกอบด้วย

1.1 การป้องกัน หมายถึง มาตรการที่ใช้สำหรับผู้ที่อาจจะยุ่งเกี่ยวกับ ยาเสพติด การเข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบนโยบายรัฐบาลในการป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดจากจังหวัด/อำเภอ การฝึกอบรมด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การจัดเวทีประชาคมหมู่บ้านเพื่อสำรวจตรวจสอบผู้ที่มีพฤติกรรมเข้าไป เกี่ยวกับยาเสพติด การนำแผนงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไปแจ้งให้ชาวบ้าน ในพื้นที่ได้รับทราบ และการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสาร/ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น เสียงตามสาย ประชุมชี้แจง

1.2 การบำบัดรักษา หมายถึง มาตรการการช่วยเหลือผู้เสพยาเสพติด การติดตามผู้ติดยาเสพติดที่อยู่ระหว่างและหลังการบำบัดฟื้นฟู การปลุกจิตสำนึกคน ในหมู่บ้านเพื่อให้อภัยกับผู้กระทำความผิดที่กลับตัวเป็นคนดี การส่งเสริมอาชีพให้กับ ผู้ติดยาเสพติดในหมู่บ้าน และการนำผู้เสพเข้ารับการบำบัดรักษา

1.3 การปราบปราม หมายถึง มาตรการการยับยั้งและการลงโทษผู้ค้า ยาเสพติด การแสวงหาข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับผู้ค้าผู้เสพ และแหล่งมั่วสุม การให้ความ ร่วมมือในการหาหลักฐานและพยานเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด การร่วมมือกับ ส่วนราชการ การแจ้งเบาะแสผู้ค้ายาเสพติดต่อเจ้าหน้าที่ และการค้นหาผู้ติดยาเสพติด ในหมู่บ้าน

1.4 การบูรณาการ หมายถึง มาตรการหลายหน่วยงานร่วมกันป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดกับหน่วยงานอื่น ร่วมวางแผนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การสวดหาและประสานงานกับหน่วยงานราชการในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน และการประสาน/แสวงหางบประมาณและ การร่วมมือกับส่วนราชการอื่น ๆ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

2. ประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด หมายถึง ระดับและคุณภาพและความพึงพอใจต่อการดำเนินงานตามนโยบายด้านการ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ตามแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. 2558-2562 ของสำนักยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและ

ปราบปรามยาเสพติด ในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม จำนวน 6 ด้าน
ประกอบด้วย

2.1 ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด หมายถึง
สร้างภูมิคุ้มกันให้กับทุกกลุ่มที่มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ป้องกันครอบครัว
ชุมชน สถานศึกษา สถานประกอบการ และสังคมให้ปลอดภัยจากยาเสพติด รวมทั้งสร้าง
พลัง ความเข้มแข็ง และความยั่งยืนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

2.2 ด้านการแก้ไขปัญหาผู้เสพยาเสพติด หมายถึง การแก้ไขปัญหา
การเสพยาและการติดยาเสพติดโดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางเพื่อลดอุปสงค์ด้านยาเสพติด
ในระยะยาว

2.3 ด้านการสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม หมายถึง
การสร้างและพัฒนาระบบรองรับสนับสนุนให้ชุมชนและผู้ผ่านการบำบัดรักษาในการ
เป็นคนดีและกลับเข้าสู่สังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี มีศักยภาพ คุณภาพชีวิตที่ดี และเกิดความ
ยั่งยืนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

2.4 ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด หมายถึง
การสร้าง ควบคุม และบริหารจัดการสภาพแวดล้อมทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม
ให้เอื้อต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน

2.5 ด้านการมีส่วนร่วมภาคประชาชน หมายถึง การบริหารจัดการการมี
ส่วนร่วมของภาคประชาชนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้บุคคล ครอบครัว
ชุมชน สถานศึกษา สถานประกอบการ และสังคมไทยปลอดภัยจากยาเสพติด และสร้าง
ความเข้มแข็งและความยั่งยืนในระยะยาว

3. กำหนด ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอธาตุพนม หมายถึง กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน
สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอธาตุพนม
จังหวัดนครพนม จำนวน 12 ตำบล ดังนี้ ตำบลธาตุพนม ตำบลธาตุพนมเหนือ
ตำบลนาหนาด ตำบลฝั่งแดง ตำบลน้ำก่ำ ตำบลนาถ่อน ตำบลดอนนางหงส์
ตำบลพระกลางทุ่ง ตำบลโพนแพง ตำบลแสนพัน ตำบลอุ่มหมี่ และตำบลกุดลิ้ม

4. คุณลักษณะส่วนบุคคล หมายถึง คุณลักษณะส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง
ประกอบด้วย

4.1 เพศ หมายถึง เพศของกลุ่มตัวอย่าง คือ เพศชายและเพศหญิง

4.2 อายุ หมายถึง จำนวนระยะเวลา นับตั้งแต่เกิดจนถึงปัจจุบันของ

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอ
 ธาตุพนม แบ่งเป็น 3 ช่วงอายุ คือ 20-39 ปี, 40-59 ปี และ 60 ปีขึ้นไป

4.3 ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาสูงสุดที่ได้รับตามระบบ
 การศึกษาปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา
 ระดับมัธยมศึกษา ระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาเอก และอื่น ๆ

4.4 สถานภาพสมรส หมายถึง สถานภาพสมรสของกลุ่มตัวอย่าง คือ
 โสด สมรส และหม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่

4.5 ตำแหน่ง หมายถึง ตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ
 กลุ่มกำนันและผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มสารวัตรกำนันและแพทย์ประจำตำบล และกลุ่มผู้ช่วย
 ผู้ใหญ่บ้าน

4.6 อายุงาน หมายถึง จำนวนระยะเวลาอายุงานการดำรงตำแหน่ง
 ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในเขต
 อำเภอธาตุพนม แบ่งเป็น 4 ช่วงอายุ คือ ไม่เกิน 5 ปี, 6-9 ปี, 10-19 ปี และ 20 ปีขึ้นไป

4.7 ที่ตั้งของหมู่บ้าน หมายถึง ตำแหน่งที่ตั้งของหมู่บ้าน แบ่งเป็น
 2 ประเภทคือ หมู่บ้านชั้นใน และหมู่บ้านชายแดน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อประสิทธิภาพตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม” ผู้ศึกษาใช้กรอบความคิด ทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผล
3. นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐบาล
4. บริบทอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

ในหัวข้อนี้ เป็นการกล่าวถึงแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ความหมายของบทบาท

ความหมายและคำนิยามของบทบาท ได้มีนักวิชาการหลาย ๆ ท่านได้ให้ความหมายของไว้ที่น่าสนใจ ดังนี้

นันทิศา จันทศิริ (2553, หน้า 11) บทบาท หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่หรือการแสดงออกตามความคิดหรือความคาดหวังของบุคคลที่มีต่อองค์กรหรือเมื่ออยู่ภายใต้สถานการณ์ทางสังคมอย่างใดอย่างหนึ่งตามสิทธิหน้าที่และสถานภาพที่สังคมกำหนดให้ ตามการรับรู้ของสมาชิกและสังคมนั้น ๆ

พลสุข สังข์รุ่ง (2554, หน้า 9) บทบาท หมายถึง พฤติกรรมที่จะต้องปฏิบัติตามโดยถูกกำหนดด้วยตำแหน่ง ให้บุคคลต้องกระทำตามสิทธิ อำนาจหน้าที่ที่ดำรงอยู่ ซึ่งพฤติกรรมที่จะต้องปฏิบัติจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสถานภาพของแต่ละบุคคลและชนิดของสังคมนั้น

ทัศนีย์ ฉ่ำพิรุณ (2554, หน้า 11) บทบาท หมายถึง การกระทำ หรือพฤติกรรมที่ถูกกำหนดหรือที่ถูกคาดหวังจากสังคมและเมื่อบุคคลใด ๆ ก็ตาม ประพฤติปฏิบัติออกนอกกรอบนอกทางจากที่สังคมกำหนดหรือคาดหวังจากบุคคลนั้น ๆ ก็หมายถึงว่าอาจถูกเปลี่ยนตัวหรือไม่ให้แสดงบทบาทนั้นอีกเลย เพราะไม่ปฏิบัติตาม บทบาทที่สังคมกำหนดหรืออาจเป็นเพราะการแสดงบทบาทไม่ตรงตามสถานภาพ ของตนเองนั้นนำมาซึ่งปัญหาให้กับตนเองครอบครัวและสังคมนั่นเอง

ดวงกมล กิ่งจำปา (2555, หน้า 12) บทบาท หมายถึง การแสดงออก พฤติกรรม และหน้าที่ที่ทุกคนแสดงออกมา หากการแสดงออกนั้นไม่เป็นไปตามบทบาท ของคนนั้นแล้วอาจทำให้พฤติกรรมนั้นไม่เหมาะสม และอาจเกิดผลเสียมากกว่าผลดี ก็เป็นไปได้

ปรารธนา งามบรรหาร (2556, หน้า 34) บทบาท หมายถึง การกระทำ หรือพฤติกรรมที่แสดงออกตามตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบ และสิทธิของบุคคลหรือ คณะบุคคลตามความคาดหวังของตนเองหรือสังคมโดยต้องได้รับการยอมรับจาก ชุมชนหรือสังคมนั้น ๆ

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า บทบาท หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกตามตำแหน่งและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายหรือที่กำหนดขึ้นและต้อง เป็นที่ยอมรับของคนในสังคมที่ได้กำหนดตำแหน่งในพื้นที่นั้น ๆ

ประเภทของบทบาท

นักวิชาการได้จำแนกบทบาทออกเป็นหลายประเภทด้วยกัน ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. บทบาทตามอุดมคติ (Ideal Role) เป็นบทบาทในอุดมคติที่มีการกำหนด สิทธิหน้าที่ระบุเป็นลายลักษณ์อักษร หรือมีตัวบทกฎหมาย ระเบียบกำหนดให้กระทำ กิจกรรมในตำแหน่งหน้าที่นั้น ๆ (ทิตยา สุวรรณชฎ, 2552, หน้า 9-10 ; อ้างอิงมาจาก Broom and Selznick. 1973, p. 34)

2. บทบาทที่ปฏิบัติจริง (Performed Role) เป็นบทบาทที่บุคคลได้กระทำจริง ซึ่งจะขึ้นกับการสังเคราะห์จาก ความเชื่อ ความหวัง การรับรู้ และประสบการณ์ของผู้ที่เข้ามาดำรงตำแหน่งทั้งยังต้องพิจารณาถึงความกดดัน ขีดจำกัด และโอกาสในแต่ละสังคม ในระยะเวลาหนึ่ง ๆ ได้ (ทิตยา สุวรรณชฎ, 2552, หน้า 9-10)

3. บทบาทที่ควรปฏิบัติ (Perceived Role) เป็นบทบาทที่ผู้ดำรงตำแหน่งเชื่อและหวังว่าควรกระทำตามตำแหน่งที่ได้รับ แต่ยังไม่ได้กระทำซึ่งอาจจะไม่เหมือนบทบาทในอุดมคติ (ไม่มีอยู่ในระเบียบ, กฎหมาย) บทบาทที่กระทำจริง นอกจากนี้บทบาทที่ควรกระทำยังขึ้นกับความแตกต่างขององค์กร ความนึกคิด ประสบการณ์ และการรับรู้ของผู้ดำรงตำแหน่งของแต่ละคนด้วย (ทิตยา สุวรรณชฎ, 2552, หน้า 9-10) เป็นรูปแบบของพฤติกรรมที่ผู้อื่นได้ทราบเกี่ยวกับการปฏิบัติบทบาทของผู้อยู่ในตำแหน่ง ดังนั้นเมื่ออยู่ในตำแหน่งปฏิบัติบทบาทโดยแสดงพฤติกรรมอย่างหนึ่ง ผู้ที่ได้พบเห็นอาจรับรู้พฤติกรรมหรือบทบาทนั้นในทางที่แตกต่างกันไป และอาจแตกต่างกันไปจากบทบาทตามความคิดของผู้อยู่ในตำแหน่งด้วย

4. บทบาทตามที่กำหนด (Prescribed Role) หมายถึง บทบาทที่สังคม กลุ่มหรือองค์กรกำหนดไว้ว่าเป็นรูปแบบของพฤติกรรมประจำตำแหน่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคม กลุ่มหรือองค์กรนั้น ๆ เช่น ข้อกำหนดที่ว่า พ่อ แม่ ต้องอบรมเลี้ยงดูลูก ๆ ข้าราชการต้องปฏิบัติตามคำสั่งจากผู้บังคับบัญชา เป็นต้น

5. บทบาทที่ผู้อื่นคาดหวัง (Expected Role) หมายถึง บทบาทหรือรูปแบบของพฤติกรรมที่คนอื่น (ผู้เกี่ยวข้อง) คาดหวังว่าผู้อยู่ในตำแหน่งจะถือปฏิบัติ บทบาทที่ผู้รับการคาดหวังอาจจะไม่ตรงกับบทบาทที่กำหนดก็ได้ เพราะบางคนอาจมีการคาดหวังมากหรือน้อยกว่าข้อกำหนดที่ตนได้รับทราบ

6. บทบาทตามอุดมคติของผู้อยู่ในตำแหน่ง (Subjective Role) หมายถึง รูปแบบของพฤติกรรมที่บุคคลผู้อยู่ในตำแหน่งคิด และเชื่อว่าเป็นบทบาทของตำแหน่งที่ตนดำรงอยู่ เช่น ผู้บังคับบัญชาคิดว่าตนมีหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติงานของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา แต่ไม่ต้องใส่ใจปัญหาของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ดังนั้นบทบาทของผู้อยู่ในตำแหน่งอาจจะสอดคล้องกับบทบาทที่กำหนดและอาจจะตรงหรือไม่ตรงกับบทบาทที่ผู้รับคาดหวัง

7. บทบาทที่เป็นจริง (Enacted Role) หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้อยู่ในตำแหน่งได้ปฏิบัติหรือแสดงออกมาให้เห็น ซึ่งมักจะเป็นพฤติกรรมที่สอดคล้องกับบทบาทตามความคิดของผู้อยู่ในตำแหน่ง แต่ก็อาจมีกรณีที่บุคคลแสดงพฤติกรรมตามความคาดหวังของผู้อื่น ทั้งที่บทบาทนี้ ไม่ตรงกับบทบาทตามความคิดของตนก็ได้ (สงวนศรี วิรัชชัย, 2552, หน้า 23-24)

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบทบาท (Role Theory)

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2547, หน้า 69-71) ได้สรุปเกี่ยวกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบทบาท ดังนี้

1. ทฤษฎีของ Linton (Ralph Linton's Role Theory) กล่าวว่าบทบาท หมายถึง ตำแหน่งหรือสถานภาพเป็นตัวกำหนดบทบาทเช่น บุคคลที่มีตำแหน่งเป็นครูต้องแสดงพฤติกรรมเป็นตัวอย่างแก่ลูกศิษย์

2. ทฤษฎีของ Nadel (Nadel's Role Theory) กล่าวว่าบทบาท คือ ส่วนประกอบที่ส่งผลต่อพฤติกรรม 3 ลักษณะ คือ ส่วนประกอบที่ส่งเสริมบทบาท เช่น ครูต้องพูดเก่งหรือมีอารมณ์ขัน ส่วนประกอบที่มีผลต่อบทบาทและขาดไม่ได้ เช่น เป็นแพทย์ต้องรักษาคนไข้เป็นครูต้องสอนหนังสือ และส่วนประกอบที่เป็นไปตามกฎหมาย เช่น ครูต้องเป็นสมาชิกคุรุสภาโดยกำหนดเป็นสมการได้ ดังนี้

$$P = f(a, b, c, n)$$

กำหนดให้ P คือ บทบาท

a คือ ส่วนประกอบที่ส่งเสริมบทบาท

b คือ ส่วนประกอบที่มีผลต่อบทบาทและขาดไม่ได้

c คือ ส่วนประกอบที่เป็นไปตามกฎหมาย

จากสมการอธิบายได้ว่า บทบาทจะต้องประกอบด้วยส่วนประกอบหลาย ๆ ส่วนอย่างน้อย 3 ส่วนขึ้นไป จนถึง n ส่วน

3. ทฤษฎีของ Homan (Homan's Role Theory) กล่าวว่าบทบาทของบุคคล จะเปลี่ยนแปลงบทบาทไปตามตำแหน่งเสมอ เช่น ตอนกลางวันแสดงบทบาทสอนหนังสือ เพราะตำแหน่งเป็นครู ตอนเย็นแสดงบทบาทเรียนหนังสือ เพราะมีตำแหน่งเป็นนิสิตภาคสมทบด้วย

4. ทฤษฎีของ Parson (Parson's Role Theory) กล่าวว่าบทบาทเป็นความสำคัญระหว่างมนุษย์ในสังคม ทำให้มนุษย์ต้องเพิ่มบทบาทของตน เช่น บุคคลที่มีเพื่อนมาก ก็ต้องแสดงบทบาทมากขึ้นเป็นเงาตามตัว

5. ทฤษฎีของ Merton (Merton's Role Theory) กล่าวว่าบทบาทของบุคคลแต่ละคนจะต้องมีตำแหน่งและมีบทบาทควบคู่กันไปซึ่งไม่เหมือนกัน บทบาทจะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับบทบาททางสังคมที่เขาสังกัดอยู่ ตลอดจนคุณลักษณะของบุคคลในสังคมนั้น

6. ทฤษฎีของ Good (Good's Role Theory) กล่าวว่าบทบาท คือ แบบแผนของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของแต่ละบุคคล และบทบาทดังกล่าวควรเป็นไปตามข้อตกลงที่มีต่อสังคมนั้น ๆ

7. ทฤษฎีของ Guskin (Guskin's Role Theory) กล่าวว่า พฤติกรรมของบุคคลแต่ละคน คือ ผลที่ได้จากตำแหน่งทางสังคมของเขานั่นเอง และทฤษฎีบทบาทจัดเป็นข้อตกลงประการแรกที่สถาบันต่าง ๆ ในสังคมหวังว่าบุคคลที่ได้รับตำแหน่งต่าง ๆ ควรปฏิบัติอย่างไรบ้าง

จากทฤษฎีดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า การแสดงพฤติกรรมหรือการกระทำของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับสิทธิหน้าที่ทางสังคมที่ตนเองดำรงตำแหน่งหรือรับผิดชอบอยู่ ซึ่งเป็นข้อตกลงของสถาบันต่าง ๆ ในสังคม บทบาทจะเปลี่ยนแปลงไปเสมอ ขึ้นอยู่กับตำแหน่งที่บุคคลนั้นดำรงอยู่

บทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นตำแหน่งในราชการส่วนภูมิภาคที่มีมาช้านาน โดยมีการเปลี่ยนแปลงที่มา บทบาท และอำนาจหน้าที่ตามยุคสมัย (กรมการปกครอง, 2556, หน้า 1) ดังต่อไปนี้

ประวัติความเป็นมาของกำนันและผู้ใหญ่บ้านก่อนสมัยปัจจุบัน

1. กำนันและผู้ใหญ่บ้านในสมัยก่อนสมัยรัตนโกสินทร์

1.1 กำนันและผู้ใหญ่บ้านสมัยก่อนสมัยรัตนโกสินทร์

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นตำแหน่งที่ปรากฏให้เห็นเป็นครั้งแรก ในสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชการธานี ครอบคลุมทั่วเป็นหลักสำคัญในการปกครอง โดยมีการปกครองแบบพ่อปกครองลูก โดยแต่ละเมืองมีการปกครอง ดังนี้

ก. เจ้าเมือง ปกครองหลายหมื่นหลังคาเรือน โดยมีปลัดเมืองเป็นผู้ช่วย

ข. นายแขวง หรือนายอำเภอ ปกครองราวหมื่นหลังคาเรือน ขึ้นตรงต่อเจ้าเมือง

ค. นายแคว้นหรือกำนัน ปกครองราวพั้นหลังคาเรือน ขึ้นตรงต่อ
นายแขวง

ง. นายบ้านหรือผู้ใหญ่บ้าน ปกครองหลายร้อยหลังคาเรือน
ขึ้นตรงต่อนายแคว้น

1.2 กำนันและผู้ใหญ่บ้านสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี

ในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ได้มีการจัดระเบียบการปกครอง
ท้องที่แบ่งออกเป็นแขวง ตำบล โดยมีกำนันเป็นหัวหน้า มักได้รับบรรดาศักดิ์เป็นพัน
และบ้านโดยมีผู้ใหญ่บ้านหรือนายบ้านเป็นหัวหน้า โดยผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ในการรักษา
ความสงบเรียบร้อย ปกครองดูแลในเขตพื้นที่หมู่บ้าน และได้รับการแต่งตั้ง โดยตรงจาก
องค์พระมหากษัตริย์ แต่ในยุคต่อมาได้มีการมอบอำนาจการแต่งตั้งให้แก่ผู้รักษาเมือง
ผู้รั้งเมืองมีอำนาจแต่งตั้งผู้ใหญ่บ้าน โดยดำรงตำแหน่งตลอดชีวิต ส่วนกำนันได้รับการ
แต่งตั้ง และมีวาระการดำรงตำแหน่งตลอดชีวิต ตำแหน่งกำนันตลาดมีหน้าที่ควบคุม
ราคาสินค้าโดยมีบทบาทในการควบคุมตลาดการค้าให้ดำเนินไปในราคาปกติ นอกจากนี้
ยังมีกำนันมีอำนาจเกี่ยวกับเรื่องนาโดยเฉพาะ นอกจากนี้กำนันยังมีอำนาจในการจัดเก็บ
ภาษีอากร การค้าเก็บภาษีค่านา (เทียบได้กับภาษีบำรุงท้องที่ในปัจจุบัน) โดยไม่ปรากฏ
หน้าที่อื่น ๆ และไม่ปรากฏว่ามีจำนวนตำบลมากนักน้อยเพียงใด ดังนั้น น่าจะถือได้ว่ากำนัน
ตามกฎหมายลักษณะอาญาหลวงมิใช่กำนันซึ่งปกครองตำบลดังเช่นในปัจจุบันซึ่งมีหน้าที่
ในการปกครองตำบลในการดูแลความสงบเรียบร้อยและดูแลราษฎรให้มีความสุข

2. กำนันและผู้ใหญ่บ้านในสมัยรัตนโกสินทร์

2.1 กำนันและผู้ใหญ่บ้านในสมัยก่อนการปฏิรูปการปกครองในสมัย
รัชกาลที่ 5

ในสมัยรัชกาลที่ 3 ปรากฏหลักฐานว่ากำนันมีอำนาจหน้าที่ในการเก็บ
ค่านาจากราษฎร ติดตามจับกุมผู้ร้าย และในฐานะเป็นผู้ปกครองตำบล ได้มีการแต่งตั้ง
และดำรงตำแหน่งตลอดชีวิต ส่วนผู้ใหญ่บ้าน ได้รับการแต่งตั้งโดยเจ้าเมืองและดำรง
ตำแหน่งตลอดชีวิต โดยมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการปกครองลูกบ้านและการรักษาความสงบ
เรียบร้อยในท้องที่ ป้องกันการโจรกรรม นอกจากนี้เมื่อเกิดการทะเลาะวิวาทกันเล็กน้อย
กำนันมีอำนาจเปรียบเทียบตกลงกันได้ ยกเว้นกรณีที่ไม่ยอมตกลงกัน เป็นความฉกรรจ์
เช่น การปล้นฆ่า การพินกัน โดยมีแผลถึงสาหัส กำนันต้องนำมาส่งหลวงพลตระการ

นายแขวงฯ เพื่อให้ตัดสินว่ากล่าวเปรียบเทียบในส่วนชั้นความไม่ฉกรรจ์ ถ้าไม่ตกลงหรือเป็นฉกรรจ์ หลวงตระการจึงบอกส่งกรุงเก่า แต่อย่างไรก็ตามแม้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านจะเป็นตำแหน่งที่ถือได้ว่าเป็นผู้นำท้องถิ่นแบบเป็นทางการที่ได้รับการรับรองจากอำนาจรัฐก็ตาม แต่การที่อำนาจรัฐมีอยู่อย่างจำกัดและไม่สามารถควบคุมผู้นำท้องถิ่นให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับระบบราชการ ส่งผลให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านไม่ได้มีฐานะเป็นตัวแทนของรัฐได้อย่างเต็มตัวทำให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านอ้างอิงกับระบบอุปถัมภ์ภายในท้องถิ่นมากกว่าอ้างอิงจากอำนาจรัฐส่วนกลางส่งผลให้มีอิสระในการเลี้ยงชีพตนเอง นำไปสู่การแสวงหาประโยชน์แก่ตนเองโดยง่าย

2.2 กำนันและผู้ใหญ่บ้านสมัยการปฏิรูปการปกครองในสมัยรัชกาลที่ 5

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5

ทรงมองเห็นความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขระบบบริหารราชการแผ่นดินให้เหมาะแก่กาลสมัย จึงได้ทรงให้มีการปฏิรูปการปกครองโดยจัดการปกครองส่วนภูมิภาค เรียกว่า เทศาภิบาล โดยเป็นการนำเอาอำนาจการปกครองท้องถิ่นเข้ามาสู่ส่วนกลางอย่างเป็นระบบ โดยเขตการปกครองที่ใหญ่ที่สุด คือ มณฑลเทศาภิบาล รองลงมาคือจังหวัดต่าง ๆ โดยแต่ละจังหวัดแบ่งเขตการปกครองออกเป็น อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ตามลำดับและทรงให้มีการฟื้นฟูการปกครองระดับตำบลและหมู่บ้านเป็นครั้งแรกในวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2435 ที่อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นอกจากนี้ยังได้มีการตรวจดูสภาพท้องถิ่นและความเป็นอยู่ของราษฎรนำไปสู่การวางรูปแบบการปกครองระดับตำบลและหมู่บ้าน ซึ่งเรียกว่า การปกครองท้องถิ่น โดยมีพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น ร.ศ. 116 ประกาศใช้บังคับเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม ร.ศ. 116 (พ.ศ. 2440) ซึ่งนับว่าเป็นกฎหมายที่กำหนดการจัดระเบียบตำบลและหมู่บ้านฉบับแรก โดยกำหนดให้มีการเลือกตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นการเปิดโอกาสให้ราษฎรในหมู่บ้านมีสิทธิในการปกครองตนเอง เพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยอีกด้วย

(1) ที่มาของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น ร.ศ. 116

สำหรับการจัดรูปแบบการปกครองตำบลและหมู่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น ร.ศ. 116 มีดังนี้

(1.1) ที่มาของกำนัน

ตำบลประกอบด้วยประมาณ 10 หมู่บ้าน โดยในตำบลหนึ่ง ๆ จะมีกำนันเป็นหัวหน้าปกครองตำบล มีสารวัตรกำนันเป็นผู้ช่วย 2 คน โดยมีที่มาจาก การแต่งตั้งของกำนันภายใต้ความเป็นชอบของผู้ว่าราชการเมือง ส่วนแพทย์ประจำตำบล ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ยังไม่ได้กำหนดไว้ สำหรับที่มาของกำนัน มาจากการเลือกตั้งโดยผู้ใหญ่บ้านในตำบลคัดเลือกกันขึ้นมาเอง โดยมีนายอำเภอผู้ปกครองท้องถิ่นเป็นประธาน ในการเลือก และผู้ว่าราชการเมืองเป็นผู้แต่งตั้ง

(1.2) ที่มาของผู้ใหญ่บ้าน

ในหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้านจะมีผู้ใหญ่บ้าน 1 คน มีที่มาจาก การเลือกตั้งของราษฎรโดยให้ราษฎรชายหญิงซึ่งตั้งบ้านเรือนหรือจุดแพที่อยู่อาศัยประจำในหมู่บ้าน ประชุมเลือกผู้ที่ตนนับถือขึ้นเป็นผู้ใหญ่บ้าน 1 คน โดยจะเลือกแบบเปิดเผยหรือโดยลับก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเห็นของราษฎรส่วนใหญ่ โดยมีคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นผู้ใหญ่บ้าน ดังนี้

1. ผู้ที่จะถูกเลือกเป็นผู้ใหญ่ต้องเป็นชาย มีอายุไม่ต่ำกว่า 21 ปี
2. เป็นคนในบังคับของประเทศสยามตามพระราชกำหนดกฎหมาย
3. ไม่เป็นทหารประจำการ

(2) วาระการดำรงตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติ

ลักษณะปกครองท้องที่ ร.ศ. 116

(2.1) วาระการดำรงตำแหน่งของกำนัน

วาระการดำรงตำแหน่งและการสิ้นสุดของกำนัน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ร.ศ. 116 มีดังต่อไปนี้

1. เมื่อกำนันต้องออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านด้วยเหตุใด ๆ
2. เมื่อผู้ใหญ่บ้านส่วนมากในตำบลขอให้เปลี่ยนกำนัน
3. เมื่อกำนันมีความผิดหรือไม่มีความสามารถ ผู้ว่าราชการเมือง

จะให้เลือกตั้งใหม่ก็ได้

(2.1) วาระการดำรงตำแหน่งของผู้ใหญ่บ้าน

วาระการดำรงตำแหน่งและการสิ้นสุดของผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติการปกครองท้องที่ ร.ศ. 116 มีดังต่อไปนี้

1. ไปอยู่เสียพื้นที่หมู่บ้านที่ได้กล่าว โดยไม่มีกำหนดกลับ หรือกำหนดเกินกว่า 6 เดือนขึ้นไป
2. ต้องราชทัณฑ์อย่างหนึ่งอย่างใด นับแต่ต้องถูกจำคุกขึ้นไป

3. ไปมียศและตำแหน่งราชการอย่างอื่น ซึ่งจะทำการในหน้าที่
ผู้ใหญ่บ้านไม่ได้

4. กระทำการทุจริตในหน้าที่

5. ลูกบ้านในหมู่บ้านนั้นโดยมากด้วยกันร้องขอให้เปลี่ยน

6. ลูกบ้านอพยพไปอยู่ที่อื่นเสียจนเป็นหมู่บ้านไม่ได้ และ

ผู้ว่าราชการเมืองมีคำสั่งให้ผู้ใหญ่บ้านนั้นออกเสียจากตำแหน่ง

(3) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติ
ลักษณะปกครองท้องที่ ร.ศ. 116

(3.1) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ตามพระราชบัญญัติ
ลักษณะปกครองท้องที่ ร.ศ. 116 ได้กำหนดให้กำนันมีหน้าที่ตามมาตรา 19-20 ดังนี้

1. ดูแลรักษาความปกติสุขและความสงบเรียบร้อยในตำบลของตน
2. นำประกาศหรือคำสั่งในราชการแจ้งให้ราษฎรลูกบ้านทราบ
3. รับคำร้องทุกข์ของราษฎรและรายงานเหตุการณ์ต่าง ๆ เสนอ

ต่ออำเภอ

4. มีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย
5. มีอำนาจในการเปรียบเทียบความแพ่งที่มีเบี้ยปรับหรือทุน

ทรัพย์ไม่เกิน 100 บาท

6. สำรวจและเก็บรักษาบัญชียอดสำมะโนครัวและสำรวจเก็บภาษี

อากร

(3.2) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน
พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ร.ศ. 116 ได้กำหนดให้ กำนันมีหน้าที่ตามมาตรา
12-15 ดังนี้

1. รักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้าน ช่วยป้องกันความทุกข์และ
ภัยต่าง ๆ โดยเต็มความสามารถ เช่น ถ้าลูกบ้านคนใดประพฤติดีชั่วร้าย ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่
ต้องเรียกตัวมาอบรมสั่งสอน ถ้าไม่ฟังให้จับตัวส่งกำนัน ถ้ามีโจรผู้ร้ายหรือเกิดสัญญาณ
ไฟไหม้ในหมู่บ้านต้องเรียกลูกบ้านช่วยกันต่อสู้จับผู้ร้ายหรือช่วยกันดับไฟ หากมีเหตุการณ์
แปลกประหลาดเกิดขึ้นต้องรีบแจ้งต่อกำนันให้ทราบโดยเร็ว

2. ปรึกษาหารือกับกำนันและผู้ใหญ่บ้านคนอื่น ๆ ภายในตำบล
เพื่อช่วยกันจัดธุระและการทำงานต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน

3. เป็นนายทะเบียนสำมะโนครัวประจำหมู่บ้าน โดยต้องคอยทำให้
ถูกต้องอยู่เสมอ

4. มีอำนาจลงโทษลูกบ้าน หากลูกบ้านขัดขืนไม่มาช่วยตาม
สัญญาณเรียกหรือกรณีผู้ใหญ่บ้านบังคับบัญชาตามที่ราชการและลูกบ้านไม่ปฏิบัติ
ตาม หรือล่องลวงอำพราง ผู้ใหญ่บ้านด้วยประการใด ๆ

จากการพิจารณาพระราชบัญญัติดังกล่าว จะเห็นได้ว่ากำหนด
ผู้ใหญ่บ้านมีฐานะเป็นเจ้าของหน้าที่คอยตรวจตราทุกข์สุขของราษฎรตามพื้นที่ต่าง ๆ ซึ่งเป็น
กำลังสำคัญในการปกครองบ้านเมือง และเพื่อรักษาพระราชอำนาจตามกำหนดกฎหมาย
ให้ประชาชนพึงปฏิบัติตามด้วยความเรียบร้อย โดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่
ร.ศ. 116 ประกาศใช้มาได้ 17 ปี ก็มีการปรับปรุงใหม่ โดยมีพระราชบัญญัติลักษณะ
ปกครองท้องที่ขึ้นใช้บังคับแทน โดยเป็นกฎหมายหลักในการปกครองท้องที่ที่ใช้บังคับมา
จนถึงปัจจุบัน

2.3 กำหนดและผู้ใหญ่บ้านในสมัยหลังการปฏิรูปการปกครองในสมัยรัชกาล
ที่ 5 จนถึงก่อนปัจจุบัน

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6 ได้ทรง
ประกาศยกเลิกพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ร.ศ. 116 และประกาศใช้
พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 ใช้บังคับแทน โดยใช้บังคับมา
จนถึงปัจจุบัน และมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงในรายละเอียดหลายครั้ง แต่ไม่ได้แก้ไขใน
สาระสำคัญ ซึ่งในส่วนการเปลี่ยนแปลงแก้ไขในประเด็น ที่มา บทบาท และอำนาจหน้าที่
ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แบ่งได้ดังนี้

(1) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457

(1.1) ที่มาของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครอง
ท้องที่ พุทธศักราช 2457

ก. ที่มาของกำนัน

ที่มาของกำนัน ให้ผู้ใหญ่บ้านทั้งปวงในตำบลนั้น เลือกกัน
เป็น กำนันนายตำบลคนหนึ่ง และการเลือกกำนันนี้ นายอำเภอซึ่งได้ว่ากล่าวท้องที่ต่อนั้น
เป็นประธาน เมื่อผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้นเห็นพร้อมกันหรือโดยมากเห็นด้วยกันว่าผู้ใหญ่บ้าน
คนใดสมควรจะเป็นกำนัน

ข. ที่มาของผู้ใหญ่บ้าน

ที่มาของผู้ใหญ่บ้าน ในหมู่บ้าน 1 หมู่บ้าน ให้ราษฎรชายหญิงซึ่งตั้งบ้านเรือนหรือจอดเรือแพประจำอยู่ในหมู่บ้านนั้น ประชุมกันเลือกเจ้าบ้านผู้เป็นที่นับถือของตนเป็นผู้ใหญ่บ้านคนหนึ่งและการที่เลือกผู้ใหญ่บ้าน การเลือกนี้เจ้าพนักงานซึ่งได้รับอำนาจอำนาจการ จะไต่ถามความเห็นราษฎรให้พร้อมกันเลือกโดยเปิดเผยหรือโดยลับก็ได้ ถ้าราษฎรที่สมควรเป็นผู้เลือกได้นั้นโดยมากเห็นด้วยกันได้เลือกผู้ใดเป็นผู้ใหญ่บ้าน ให้ถือว่าราษฎรได้เลือกผู้นั้นเป็นผู้ใหญ่บ้านโดยชอบด้วยกฎหมาย

(1.2) วาระการดำรงตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตาม

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2475

ก. วาระการดำรงตำแหน่งของกำนัน

กำนันมีวาระการดำรงตำแหน่งตลอดชีวิต

ข. วาระการดำรงตำแหน่งของผู้ใหญ่บ้าน

ผู้ใหญ่บ้านมีวาระการดำรงตำแหน่งตลอดชีวิต

(2) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2510

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2510

ได้มีการเพิ่มตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ เนื่องจากผู้ใหญ่บ้านยังมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติในด้านอื่น ๆ ตามอำนาจหน้าที่ที่มีตามกฎหมายอย่างกว้างขวางและผู้ใหญ่บ้านก็มีแต่เพียงผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเท่านั้นที่มีหน้าที่ช่วยเหลือผู้ใหญ่บ้านในกิจการต่าง ๆ ตามที่ผู้ใหญ่บ้านจะมอบหมายให้ผู้ใหญ่บ้านยังไม่มีเจ้าหน้าที่ผู้ทำหน้าที่ช่วยเหลือในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและปราบปรามโจรผู้ร้ายโดยตรง จึงทำให้การปฏิบัติหน้าที่ในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและปราบปรามโจรผู้ร้ายยังไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร จึงเห็นสมควรกำหนดให้มีผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบขึ้น เพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยและปราบปรามโจรผู้ร้ายและเพื่อให้เห็นความแตกต่างกับผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านปัจจุบัน จึงได้เปลี่ยนชื่อผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านปัจจุบันเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง โดยให้กำนันและผู้ใหญ่บ้านร่วมกันพิจารณาคัดเลือกได้ไม่เกิน 5 คน นอกจากนี้กรรมการหมู่บ้านและกรรมการตำบลตามกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันนี้ยังไม่เป็นการเหมาะสมและไม่สามารถที่จะปฏิบัติงานซึ่งเพิ่มเติมขึ้นอย่างรวดเร็วของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงที่มาวาระการดำรงตำแหน่ง บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านแต่อย่างใด

(3) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2516

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2516 ได้มีการเปลี่ยนแปลงที่มา โดยกำหนดคุณสมบัติผู้ใหญ่บ้านให้มีพื้นความรู้ไม่ต่ำกว่า ประโยคประถมศึกษาตอนต้นหรือที่กระทรวงศึกษาธิการเทียบไม่ต่ำกว่าประโยค ประถมศึกษาตอนต้น เพื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นแต่ปรากฏว่าบางหมู่บ้านซึ่งเป็นท้องที่ กั้นดารชายแดนหรือเป็นท้องที่ที่มีชาวเขาอยู่อาศัย ราษฎรยังไม่เลือกผู้ใหญ่บ้านที่มี ความรู้ดังกล่าวได้ เป็นอุปสรรคแก่การเร่งรัดพัฒนา สมควรแก้ไขเพิ่มเติมให้อำนาจ ผู้ว่าราชการจังหวัด โดยอนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่จะประกาศในราชกิจจา นุเบกษา เว้นหรือลดหย่อนพื้นความรู้ของผู้ใหญ่บ้านในบางท้องที่ได้

(4) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2525

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2525 ได้เปลี่ยนแปลงที่มาของผู้ใหญ่บ้าน ในส่วนคุณสมบัติเพื่อเปิดโอกาสให้สตรีเป็นผู้ใหญ่บ้าน ได้เนื่องจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านในปัจจุบันไม่ต้องรับผิดชอบด้านการปราบปราม อาชญากรรม ทั้งอาจจะแต่งตั้งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านที่เป็นผู้ชายได้อยู่แล้ว เพื่อให้ผู้มีสัญชาติ ไทยโดยการเกิดเท่านั้นเป็นผู้ใหญ่บ้านได้เพื่อกำหนดมิให้ข้าราชการการเมือง เป็นผู้ใหญ่บ้านให้สอดคล้องกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ

(5) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2536 ได้มีการเปลี่ยนแปลงที่มาในส่วนคุณสมบัติ และวาระการดำรงตำแหน่งเนื่องจากเดิม กำหนดคุณสมบัติเกี่ยวกับอายุของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ไว้ว่าต้องมีอายุตั้งแต่ยี่สิบห้าปี บริบูรณ์ แต่ไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์ ซึ่งมีการดำรงตำแหน่งนานที่สุด ถึงสามสิบห้าปี ประกอบกับการกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม ยังไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับ สภาพการณ์ปัจจุบัน สมควรกำหนดระยะเวลาการอยู่ในตำแหน่งของผู้ใหญ่บ้านเป็นวาระ คราวละห้าปี และกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามเพิ่มขึ้นอีก

(6) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2542 ได้มีการเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิลงสมัครเป็นผู้ใหญ่บ้าน เนื่องจากการใช้สิทธิเลือกตั้งบุคคลให้ทำหน้าที่แทนราษฎรควรมีหลักเกณฑ์ที่สอดคล้องกัน ทั้งนี้ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 105 บัญญัติให้ผู้มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบ

แปดปีบริบูรณ์ในวันที่ 1 มกราคมของปีที่มีการเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ ซึ่งต่อมาได้มีการแก้ไขสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ให้เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว สมควรแก้ไขอายุของผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญด้วย และโดยมีกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน ผู้มีสิทธิจะได้รับคัดเลือกเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองหรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ ว่าที่ผู้ใหญ่บ้าน และกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ ตลอดจนการออกจากตำแหน่งของผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ และกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒียังบัญญัติไว้ไม่สอดคล้องกัน รวมทั้งยังไม่มีบทบัญญัติให้ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบต้องออกจากตำแหน่ง เมื่อผู้ใหญ่บ้านต้องออกจากตำแหน่งไว้ด้วย เพื่อให้ผู้ใหญ่บ้านที่เข้ารับตำแหน่งใหม่สามารถคัดเลือกตัวบุคคลมาร่วมปฏิบัติงานในท้องที่ในฐานะผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านได้ตามความต้องการแก่การบริหารและการปกครองท้องที่

(7) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551

ได้มีการเปลี่ยนแปลงที่มา วาระการดำรงตำแหน่ง บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เนื่องจากปัจจุบันได้มีการปรับปรุงการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปโดยรวดเร็วคล่องตัว และมีประสิทธิภาพ แต่โดยที่กระบวนการเข้าสู่ตำแหน่งระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งและบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พุทธศักราช 2457 ยังมิได้มีการปรับปรุงให้เหมาะสมทำให้การปฏิบัติงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้านไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร ประกอบกับอำนาจหน้าที่ยังมีความซ้ำซ้อนกับภารกิจและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมควรที่จะได้มีการปรับปรุงกระบวนการเข้าสู่ตำแหน่งระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านรวมถึงบทบาทและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน ให้สอดคล้องกับการปรับปรุงการบริหารราชการแผ่นดินและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โดยมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงในรายละเอียดหลายครั้ง แต่ไม่ได้แก้ไขในสาระสำคัญ โดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 ได้มีการปรับปรุงแก้ไขจนถึงปัจจุบัน รวม ทั้งสิ้น 12 ครั้ง คือ

1. พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2)
พ.ศ. 2486
2. พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3)
พ.ศ. 2489
3. พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4)
พ.ศ. 2510
4. ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 112 ลงวันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2515
5. พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 5)
พ.ศ. 2516
6. พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 6)
พ.ศ. 2525
7. พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 7)
พ.ศ. 2527
8. พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 8)
พ.ศ. 2532
9. พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 9)
พ.ศ. 2535
10. พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 10)
พ.ศ. 2542
11. พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 11)
พ.ศ. 2551
12. พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 12)
พ.ศ. 2552
 - 2.1 ที่มาของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในปัจจุบัน
 กำนัน มีที่มาตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2553 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ดังต่อไปนี้
 - 2.1.1 ที่มาของกำนันในปัจจุบัน
 กำนัน มีที่มาจากกรณีที่ให้นายอำเภอเป็นประธานประชุมผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้น เพื่อให้ผู้ใหญ่บ้านในตำบลคัดเลือกผู้ใหญ่บ้าน 1 คน ขึ้นเป็นกำนัน หากมี

ผู้สมควรได้รับการคัดเลือกเป็นกำนัน มากกว่า 1 คนให้นายอำเภอจัดให้มีการออกเสียงลงคะแนน เมื่อผู้ใหญ่บ้านคนใดได้รับคะแนนสูงสุดให้นายอำเภอคัดเลือกผู้นั้นเป็นกำนันในกรณีที่ได้รับคะแนนเท่ากันให้ใช้วิธีจับสลาก

2.1.2 ที่มาของผู้ใหญ่บ้านในปัจจุบัน

ผู้ใหญ่บ้านมีที่มาจาก การเลือกตั้งโดยตรงจากราษฎรตามที่กฎหมายกำหนดในหมู่บ้านนั้น ๆ

2.1.3 ที่มาของผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำตำบลในปัจจุบัน

(1) ที่มาของผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในปัจจุบัน

ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน มีที่มาจาก การที่ผู้ใหญ่บ้านและกำนันท้องถิ่นร่วมกัน พิจารณาคัดเลือกราษฎรซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ

(2) ที่มาของสารวัตรกำนันในปัจจุบัน

ในตำบลหนึ่ง ให้มีสารวัตรสำหรับเป็นผู้ช่วยของกำนันจำนวน 2 คน โดยกำนันเป็นผู้คัดเลือก และต้องได้รับความเห็นชอบของผู้ว่าราชการจังหวัด

(3) ที่มาของแพทย์ประจำตำบลในปัจจุบัน

แพทย์ประจำตำบลมีที่มาจากกำนันและผู้ใหญ่บ้านประชุมพร้อมกันเลือกผู้ที่มีความรู้ในวิชาแพทย์เป็นแพทย์ประจำตำบลจำนวน 1 คน สำหรับจัดการป้องกันความเจ็บไข้ของราษฎรในตำบลนั้น โดยการแต่งตั้งแพทย์ประจำตำบลให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากบุคคลผู้มีสัญชาติไทย และต้องแต่งตั้งจากผู้ที่มิถิ่นที่อยู่ในตำบลนั้น เว้นแต่ผู้ที่เป็นแพทย์ประจำตำบลที่ใกล้เคียงกันอยู่แล้ว และยอมกระทำการรวมเป็นสองตำบล ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นควรก็แต่งตั้งได้

2.2 วาระของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในปัจจุบัน

กำนันมีวาระการดำรงตำแหน่งตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ดังต่อไปนี้

2.2.1 วาระของกำนันในปัจจุบัน

กำนันมีวาระการดำรงตำแหน่งจนกว่าจะมีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์

2.2.2 วาระของผู้ใหญ่บ้านในปัจจุบัน ผู้ใหญ่บ้านมีวาระการดำรงตำแหน่งโดยมีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปี ในวันรับเลือกจนกว่าจะมีอายุครบหกสิบปี

2.3 บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในปัจจุบัน

2.3.1 บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันในปัจจุบัน กำนัน มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. บรรดาการที่จะตรวจตรารักษาความปกติเรียบร้อยในตำบล คือ การที่จะกล่าววาระราษฎรในตำบลนั้น ให้ประพฤติตามพระราชกำหนดกฎหมายก็ดี หรือ การที่จะป้องกันภัยอันตรายและรักษาความสงบสุขสำราญของราษฎรในตำบลนั้นก็ดี หรือ การที่จะรับกิจสุขทุกข์ของราษฎรในตำบลนั้นขึ้นร้องเรียน ต่อผู้ว่าราชการเมือง กรมการอำเภอ และจะรับข้อราชการมาประกาศแก่ราษฎรในตำบลนั้นก็ดีหรือที่จะจัดการตามพระราชกำหนด กฎหมาย เช่น การตรวจและนำเก็บภาษีอากรในตำบลนั้นก็ดี การทั้งนี้ อยู่ในหน้าที่ของกำนันผู้เป็นนายตำบล ผู้ใหญ่บ้านทั้งปวงในตำบลนั้น และแพทย์ประจำตำบลจะต้องช่วยกันเอาเป็นธุระจัดการให้เรียบร้อยได้ตามสมควรแก่หน้าที่

2. นอกจากอำนาจหน้าที่ที่กล่าวโดยเฉพาะให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกำนันให้กำนันมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ใหญ่บ้านด้วย

3. กำนันมีหน้าที่และอำนาจในการที่เกี่ยวข้องด้วยความอาญาดังต่อไปนี้

ข้อ 1 เมื่อทราบข่าวว่า มีการกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้น หรือสงสัยว่า ได้เกิดขึ้นในตำบลของตน ต้องแจ้งความต่อกรมการอำเภอให้ทราบ

ข้อ 2 เมื่อทราบข่าวว่ามีการกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้น หรือสงสัยว่า ได้เกิดขึ้นในตำบลที่ใกล้เคียงต้องแจ้งความต่อกำนันนายตำบลนั้นให้ทราบ

ข้อ 3 เมื่อปรากฏว่า ผู้ใดกำลังกระทำผิดกฎหมายก็ดี หรือมีเหตุควรสงสัยว่าเป็นผู้ที่ได้กระทำผิดกฎหมายก็ดี ให้จับผู้นั้นไว้ และรีบนำส่งต่อกรมการอำเภอ

ข้อ 4 ถ้ามีหมายหรือมีคำสั่งตามหน้าที่ราชการให้จับผู้ใดในตำบลนั้น เป็นหน้าที่ของกำนันที่จะจับผู้นั้นแล้วรีบนำส่งต่อกรมการอำเภอตามสมควร

ข้อ 5 เมื่อเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ออกหมายสั่งให้ค้นหรือให้ยึด กำนัน ต้องจัดการให้เป็นไปตามหมาย

ข้อ 6 ถ้ามีผู้มาขออายัดตัวคนหรือสิ่งของก็ดีหรือผู้ต้องโจรกรรม จะทำกฎหมายตราลีน หรือมีผู้จะขอทำชันสูตรบาดแผลก็ดี ทั้งนี้ให้กำนันสืบสวนฟัง ข้อความแล้วรีบนำตัวผู้ขอและผู้ต้องอายัด และทรัพย์สินของบรรดาที่จะพาไปด้วยนั้นไปยัง

กรรมการอำเภอ ถ้าสิ่งของอย่างใดจะพาไปไม่ได้ ก็ให้กำนันชั้นสูงตรให้รู้เห็น แล้วนำความไปแจ้งต่อกรรมการอำเภอในขณะนั้น

4. ถ้ากำนันรู้เห็นเหตุทุกข์ร้อนของราษฎร หรือการแปลกประหลาดเกิดขึ้นใน ตำบลต้องรีบรายงานต่อกรรมการอำเภอให้ทราบ

5. ถ้าเกิดจลาจลก็ดี ฆ่ากันตายก็ดี ชิงทรัพย์ก็ดี ปล้นทรัพย์ก็ดี ไฟไหม้ก็ดี หรือเหตุร้ายสำคัญอย่างใด ๆ ในตำบลของตน หรือในตำบลที่ใกล้เคียงอันสมควร จะช่วยได้ก็ดี หรือมีผู้ร้ายจากที่อื่น มาฆ่าผู้สมในตำบลนั้นก็ดี หรือมีเหตุควรสงสัยว่าลูกบ้านในตำบลนั้น บางคนจะเกี่ยวข้องเป็นโจรผู้ร้ายก็ดี เป็นหน้าที่ของกำนันจะต้องเรียกผู้ใหญ่บ้านและลูกบ้านในตำบลออกช่วยต่อสู้ติดตามจับผู้ร้ายหรือติดตามเอาของกลางคืนหรือดับไฟ หรือช่วยอย่างอื่นตามควรแก่การโดยเต็มกำลัง

6. ให้กำนันดูแลคนเดินทาง ซึ่งไม่มีเหตุควรสงสัยว่าจะเป็นผู้ร้าย ให้ได้มีที่พักตามควร

7. ถ้าผู้เดินทางด้วยราชการจะต้องการเดินทาง หรือขาดแคลนพาหนะเสบียงอาหารลงในระหว่างทาง และจะร้องขอต่อกำนันให้ช่วยสงเคราะห์ กำนันต้องช่วยจัดหาให้ตามที่จะทำได้ ถ้าหากว่าการที่จะช่วยเหลือนั้นจะต้องออกราคาค่าจ้างเพียงใด ให้กำนันเรียกเอาแก่ผู้เดินทางนั้น

8. กำนันต้องร่วมมือและช่วยเหลือนายอำเภอและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน และสิ่งซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์ อันอันอยู่ในตำบลนั้น

9. กำนันต้องรักษาบัญชีสำมะโนครัว และทะเบียนบัญชีของรัฐบาลในตำบล นั้นและคอยแก้ไขเพิ่มเติมให้ถูกต้องกับบัญชีของผู้ใหญ่บ้าน

10. กำนันต้องทำบัญชีสิ่งของ ซึ่งต้องภาษีอากรในแขวงนั้นยื่นต่อกรรมการ อำเภอและนำราษฎรไปเสียภาษีอากรตามพระราชบัญญัติภาษีอากร

11. กำนันกระทำการตามหน้าที่จะเรียกผู้ใดมาหาหรือให้ช่วยก็ได้

2.3.2 บทบาทและอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในปัจจุบัน

ผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ดังต่อไปนี้

ผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้านของตน และมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย

- (1) อำนวยความเป็นธรรมและดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยให้แก่ราษฎรในหมู่บ้าน
- (2) สร้างความสามัคคีและความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน รวมทั้งส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีในท้องถิ่น
- (3) ประสานหรืออำนวยความสะดวกแก่ราษฎรในหมู่บ้านในการติดต่อหรือรับบริการกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (4) รับฟังปัญหาและนำความเดือดร้อนทุกข์สุขและความต้องการที่จำเป็นของราษฎรในหมู่บ้าน แจ้งต่อส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การแก้ไขหรือช่วยเหลือ
- (5) ให้การสนับสนุนส่งเสริม และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ หรือการให้บริการของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (6) ควบคุมดูแลราษฎรในหมู่บ้านให้ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย หรือ ระเบียบแบบแผนของทางราชการ โดยกระทำตนให้เป็นตัวอย่างแก่ราษฎรตามที่ทางราชการได้แนะนำ
- (7) อบรมหรือชี้แจงให้ราษฎรมีความรู้ความเข้าใจในข้อราชการ กฎหมาย หรือระเบียบแบบแผนของทางราชการ ในการนี้ สามารถเรียกราษฎรมาประชุมได้ตามสมควร
- (8) แจ้งให้ราษฎรให้ความช่วยเหลือในกิจการสาธารณประโยชน์ เพื่อบำบัดป้องกันอันตรายสาธารณะอันมีมาโดยฉุกเฉิน รวมตลอดทั้งการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์แก่ผู้ประสบภัย
- (9) จัดให้มีการประชุมราษฎรและคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นประจำ อย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง
- (10) ปฏิบัติตามคำสั่งของกำนันหรือทางราชการและรายงานเหตุการณ์ที่ไม่ปกติซึ่งเกิดขึ้นในหมู่บ้านให้กำนันทราบ พร้อมทั้งรายงานต่อนายอำเภอด้วย
- (11) ปฏิบัติตามภารกิจหรืองานอื่นตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของทางราชการหรือตามที่กระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานอื่นของรัฐ ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอมอบหมาย

นอกจากนี้ ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่และอำนาจในการที่เกี่ยวข้องด้วยความ
อาญา ดังต่อไปนี้ คือ

ข้อ 1 เมื่อทราบข่าวว่ามีการกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้นหรือสงสัยว่าได้
เกิดขึ้นในหมู่บ้านของตน ต้องแจ้งความต่อกำนันนายตำบลให้ทราบ

ข้อ 2 เมื่อทราบข่าวว่ามีการกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้น หรือสงสัยว่า
ได้เกิดขึ้นในหมู่บ้านที่ใกล้เคียง ต้องแจ้งความต่อผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านนั้นให้ทราบ

ข้อ 3 เมื่อตรวจพบของกลางที่ผู้ที่กระทำผิดกฎหมายมีอยู่ก็ดี หรือ
สิ่งของที่สงสัยว่าได้มาโดยการกระทำผิดกฎหมาย หรือเป็นสิ่งของสำหรับใช้ในการกระทำ
ผิดกฎหมายโดยให้รับสิ่งของนั้นไว้และรีบนำส่งต่อกำนันนายตำบล

ข้อ 4 เมื่อปรากฏว่าผู้ใดกำลังกระทำผิดกฎหมายก็ดี หรือมีเหตุควร
สงสัยว่าเป็นผู้ที่ได้กระทำผิดกฎหมายก็ดี ให้จับตัวผู้นั้นไว้และรีบนำส่งต่อกำนันนายตำบล

ข้อ 5 ถ้ามีหมายหรือคำสั่งตามหน้าที่ราชการ ให้จับผู้ใดในหมู่บ้านนั้น
เป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านที่จะจับผู้นั้น และรีบส่งต่อกำนัน หรือกรมการอำเภอตามสมควร

ข้อ 6 เมื่อเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ออกหมายสั่งให้ค้น หรือให้ยึด
ผู้ใหญ่บ้าน ต้องจัดการให้เป็นไปตามหมาย

จากการพิจารณาอำนาจหน้าที่หลักของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติ
ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 และตามกฎหมายอื่น ๆ ที่สำคัญพอสรุป
อำนาจบทบาทหน้าที่ที่สำคัญของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในภาพรวมได้ดังนี้

1. ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457

1.1 อำนาจหน้าที่ในทางปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย

1.2 หน้าที่ต้องรายงานต่อทางราชการ เช่น รายงานความเดือดร้อนของ
ราษฎรให้ทางราชการทราบเพื่อขอความช่วยเหลือปฏิบัติตามคำสั่งของทางราชการ

1.3 การจัดทำทะเบียน เช่น การปรับปรุงทะเบียนท้องที่ ข้อมูลจำนวน

ราษฎร

1.4 การนำข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎร

1.5 การฝึกอบรมราษฎรให้รู้จักกระทำการในยามรบ

1.6 การบำรุงและส่งเสริมอาชีพแก่ราษฎร

1.7 การจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย

1.8 การอันเกี่ยวกับความอาญา เช่น อำนาจในการจับกุมผู้กระทำผิด
กฎหมายส่งพนักงานเจ้าหน้าที่

2. ตามกฎหมายและระเบียบอื่น ๆ

2.1 ตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนราษฎร เช่น ผู้ใหญ่บ้านเป็นนายทะเบียน
ผู้รับแจ้งเกิด แจ้งตาย แจ้งย้ายที่อยู่ และส่งต่อนายทะเบียน

2.2 ตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน เช่น เป็นเจ้าพนักงาน
ในการตรวจบัตร

2.3 ตามกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว เช่น ผู้ใหญ่บ้านอาจต้อง
ไปเป็นพยานบุคคลรับรองบุคคลที่ประสงค์จะขอจดทะเบียนสมรส ทะเบียนรับบุตรบุญธรรม

2.4 ตามกฎหมายว่าด้วยสัตว์พาหนะ เช่น ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ไปกับเจ้าของ
หรือตัวแทนนำสัตว์ที่ต้องจดทะเบียนรูปพรรณไปจดทะเบียนรูปพรรณ

2.5 ตามกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เช่น ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ให้คำรับรอง
เกี่ยวกับความประพฤติและหลักฐานของผู้ขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืน

2.6 ตามพระราชบัญญัติรัราชกาทหาร พ.ศ. 2497 เช่น ต้องนำราษฎรไป
แสดงตน เพื่อคัดเลือกทหาร

2.7 ตามประมวลกฎหมายอาญา เช่น ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่จับกุม
ผู้กระทำความผิด หรือจัดการให้เป็นไปตามหมายจับหรือหมายค้น ผู้ใหญ่บ้านและกำนัน
เป็นเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง เมื่อกระทำการตามอำนาจหน้าที่ ผู้ใดดูหมิ่นหรือขัดขวาง
ย่อมมีความผิดต่อเจ้าพนักงานจะได้รับโทษหนักขึ้น กว่าความผิดต่อบุคคลธรรมดา

2.3.3 อำนาจหน้าที่และบทบาทผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน และแพทย์
ประจำตำบลในปัจจุบัน

(1) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในปัจจุบัน

ก. ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ช่วยเหลือผู้ใหญ่บ้านปฏิบัติกิจการตามอำนาจหน้าที่ของ
ผู้ใหญ่บ้านเท่าที่ได้รับมอบหมายจากผู้ใหญ่บ้านให้กระทำ

(2) เสนอข้อแนะนำและให้คำปรึกษาต่อผู้ใหญ่บ้าน

ในกิจการที่ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่

ข. ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ตรวจตรารักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน

(2) ให้นำความแจ้งต่อผู้ใหญ่บ้านถ้ารู้เห็นหรือทราบเหตุการณืที่เกิดขึ้นหรือจะเกิดขึ้นในหมู่บ้านหรือในหมู่บ้านใกล้เคียง เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย

(3) นำตัวคนจรซึ่งเข้ามาในหมู่บ้านและสงสัยว่าไม่ได้มาโดยสุจริตส่งต่อผู้ใหญ่บ้าน

(4) เมื่อมีเหตุร้ายเกิดขึ้นในหมู่บ้าน ต้องระงับเหตุปราบปราม ติดตามจับผู้ร้ายโดยเต็มกำลัง

(5) เมื่อตรวจพบหรือตามจับได้สิ่งของใดที่มีไว้เป็นความผิดหรือได้ใช้ หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดหรือได้มาโดยกระทำความผิด ให้รีบนำส่งผู้ใหญ่บ้าน

(6) เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ใดได้กระทำความผิดและกำลังจะหลบหนีให้ควบคุมตัวส่งผู้ใหญ่บ้าน

(7) ตามคำสั่งของผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งสั่งการโดยชอบด้วยกฎหมาย (2) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสารวัตรกำนันในปัจจุบัน สารวัตรกำนันมีหน้าที่ช่วยงานกำนันในตำบลนั้น ๆ โดยกำนันมีอำนาจเปลี่ยนสารวัตรได้

(3) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของแพทย์ประจำตำบลในปัจจุบัน แพทย์ประจำตำบล มีหน้าที่ดังกล่าวต่อไปนี้ คือ

1) ช่วยกำนัน ผู้ใหญ่บ้านทำงานและจัดการรักษาความสงบเรียบร้อยในตำบล

2) คอยสังเกตตรวจตราความไข้เจ็บที่เกิดขึ้นแก่ราษฎรในตำบลนั้น และตำบลที่ใกล้เคียง ถ้าเกิดโรคภัยร้ายแรง เช่น อหิวาตกโรคก็ติ กาฬโรคก็ติ ไช้ทรพิษก็ติ ต้องคิดป้องกัน ด้วยการแนะนำกำนันผู้ใหญ่บ้านให้สั่งราษฎรให้จัดการป้องกันโรค เช่น ทำความสะอาด เป็นต้น และแพทย์ประจำ ตำบลต้องเที่ยวตรวจตราชี้แจงแก่ราษฎรด้วย

3) การป้องกันโรคภัยในตำบลนั้น เช่น ป้องกันไข้ทรพิษก็ติที่จะมียา แก่โรคไว้สำหรับตำบล ดูแลอย่าให้ในตำบลนั้นมีสิ่งโสโครกอันเป็นเชื้อโรค การเหล่านี้ อยู่ในหน้าที่แพทย์ประจำตำบล จะต้องคิดอ่านกับแพทย์ประจำเมือง และกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในตำบลนั้นให้สำเร็จตลอดไป

4) หากโรคภัยร้ายแรง เช่น อหิวาตกโรค กาฬโรค ไข้ทรพิษ โรคระบาด ปศุสัตว์ เกิดขึ้นในตำบลนั้น แพทย์ประจำตำบลต้องรีบรายงานยังกรมการอำเภอ ให้ทราบโดยทันทีและต่อไปจนกว่าจะสงบโรค

3. การเปลี่ยนแปลงที่มา อำนาจหน้าที่และบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามกฎหมาย ปัจจุบัน

จากการที่พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขมาหลายครั้ง ซึ่งสามารถวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดเกี่ยวกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในประเด็นที่มา วาระการดำรงตำแหน่ง และบทบาทและอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

3.1 การเปลี่ยนแปลงที่มาของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

3.1.1 การเปลี่ยนแปลงที่มาของกำนัน ตำแหน่งกำนันมีการเปลี่ยนแปลงที่มาดังต่อไปนี้

(1) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 กำหนดให้กำนันได้รับการเลือกโดยให้ผู้ใหญ่บ้านทั้งหมดในตำบลนั้น เลือกกันเองโดยเสียงข้างมาก

(2) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2486 ให้กรรมการอำเภอตั้งคณะกรรมการโดยนายอำเภอเป็นประธาน มีหน้าที่สอบสวนคัดเลือกผู้ใหญ่บ้านในตำบลเพื่อเป็นกำนัน

(3) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2489 ให้กรรมการอำเภอเป็นประธาน ประชุมผู้ใหญ่บ้านในตำบลเลือกผู้ใหญ่บ้านคนหนึ่งเป็นกำนัน

(4) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 364 กำหนดให้นายอำเภอจัดให้มีการเลือกกำนัน โดยรับสมัครจากผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้น โดยคะแนนเสียงส่วนมากของราษฎร หากมีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้จับฉลาก

(5) สมัยที่มีการแก้ไขกฎหมายตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2535 เลือกตั้งโดยคะแนนเสียงส่วนมากของราษฎร

(6) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 กำหนดการเลือกกำนันโดยให้นายอำเภอเป็นประธานประชุมผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้น เพื่อปรึกษาหารือคัดเลือกผู้ใหญ่บ้าน คนหนึ่งในตำบลนั้นเป็นกำนัน เมื่อผู้ใหญ่บ้านที่มา

ประชุมเห็นชอบคัดเลือกผู้ใดแล้วให้นายอำเภอคัดเลือกผู้หนึ่งเป็นกำนัน ในกรณีที่ผู้สมควรได้รับการคัดเลือกเป็นกำนันมากกว่าหนึ่งคนให้นายอำเภอจัดให้มีการออกเสียงลงคะแนน เมื่อผู้ใหญ่บ้านคนใดได้รับคะแนนสูงสุดให้นายอำเภอคัดเลือกผู้หนึ่งเป็นกำนัน ในกรณีที่ได้รับคะแนน เท่ากันให้ใช้วิธีจับสลาก การลงคะแนนต้องเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และให้กระทำโดยวิธีลับ

3.1.2 การเปลี่ยนแปลงที่มาของผู้ใหญ่บ้าน

ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านมีการเปลี่ยนแปลงที่มาดังต่อไปนี้

(1) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 กำหนดให้ราษฎรชายหญิงซึ่งตั้งบ้านเรือน หรือจอดเรือแพประจำอยู่ในหมู่บ้านนั้น ประชุมกันเลือกเจ้าบ้านผู้เป็นที่นับถือของตนเป็นผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 1 คน โดยใช้เสียงข้างมาก โดยวิธีเปิดเผยหรือวิธีลับ

(2) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 กำหนดการเลือกผู้ใหญ่บ้านโดยราษฎรที่มีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด โดยวิธีลับ

3.2 การเปลี่ยนแปลงวาระการดำรงตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

3.2.1 การเปลี่ยนแปลงวาระการดำรงตำแหน่งของกำนัน

วาระการดำรงตำแหน่งของกำนันมีการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

(1) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 กำหนดให้กำนันมีวาระการดำรงตำแหน่งตลอดชีวิต

(2) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2486 กำหนดให้ผู้ใหญ่บ้านต้องเป็นผู้บรรลุนิติภาวะ และมีอายุไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์ ดังนั้น เมื่อกฎหมายกำหนดให้กำนันต้องดำรงตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้านด้วย ส่งผลให้กำนันต้องเป็นผู้บรรลุนิติภาวะ และมีอายุไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์

(3) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 364 กำหนดให้ผู้ใหญ่บ้าน ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์ ดังนั้นเมื่อกฎหมาย กำหนดให้กำนันต้องดำรงตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้านด้วย ส่งผลให้กำนันต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า ยี่สิบห้าปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์

(4) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 4)

พ.ศ. 2535 กำหนดให้ผู้ใหญ่บ้านมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 5 ปี นับแต่วันที่ราษฎรเลือก ดังนั้นเมื่อกฎหมายกำหนดให้กำนันต้องดำรงตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้านด้วย ส่งผลให้กำนันมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละห้าปี

(5) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11)

พ.ศ. 2551 กำหนดให้ผู้ใหญ่บ้านมีวาระการดำรงตำแหน่งจนกว่าจะมีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ ดังนั้นเมื่อกฎหมายกำหนดให้กำนันต้องดำรงตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้านด้วย ส่งผลให้กำนันต้องดำรงตำแหน่งถึงอายุครบหกสิบปี

3.2.2 การเปลี่ยนแปลงวาระการดำรงตำแหน่งของผู้ใหญ่บ้าน

วาระการดำรงตำแหน่งของผู้ใหญ่บ้านมีการเปลี่ยนแปลงดังนี้

(1) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457

กำหนดให้ผู้ใหญ่บ้านมีวาระการดำรงตำแหน่งตลอดชีวิต

(2) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2486 กำหนดให้ผู้ใหญ่บ้านต้องเป็นผู้บรรลุนิติภาวะ และมีอายุไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์

(3) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 364 กำหนดให้ผู้ใหญ่บ้านต้องมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์

(4) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 4)

พ.ศ. 2535 กำหนดให้ผู้ใหญ่บ้านอยู่ในตำแหน่งคราวละห้าปีนับแต่วันที่ราษฎรเลือก

(5) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11)

พ.ศ. 2551 กำหนดให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่ง เมื่อมีอายุครบหกสิบปี

บทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน อำนาจหน้าที่ในทางปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย (กรมการปกครอง, 2555, หน้า 24) ได้แก่

- เป็นหัวหน้าของราษฎรในหมู่บ้านของตน
- การตรวจตรา ดูแล รักษาความสงบเรียบร้อยให้เกิดขึ้นในตำบล หมู่บ้าน
- การป้องกันและระงับทุกข์ภัยที่เกิดขึ้นแก่ราษฎร
- ควบคุม ดูแล แนะนำ ตักเตือนราษฎรให้ปฏิบัติตามกฎหมาย
- กระทำตนให้เป็นตัวอย่างแก่ราษฎร

การรายงานต่อทางราชการ ได้แก่

- การรายงานความเดือดร้อนของราษฎรให้ทางราชการทราบเพื่อขอรับความช่วยเหลือ

- รายงานเหตุผิดปกติ หรือบุคคลต้องสงสัย หรือคนแปลกหน้าซึ่งเข้ามาในตำบล หมู่บ้านต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

- ปฏิบัติตามคำสั่งและรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อทางราชการ

การนำข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎร ได้แก่

- ประชุมราษฎรเพื่อชี้แจงข้อราชการ

- แจงราษฎรให้ทราบถึง นโยบายหรือข้อสั่งการของรัฐบาล กระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของราษฎร

การจัดทำทะเบียน ได้แก่

- จัดทำ เก็บรักษา และปรับปรุงทะเบียนท้องที่ ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานทางการปกครองให้เป็นปัจจุบัน เช่น ข้อมูลจำนวนราษฎร จำนวนครัวเรือน แหล่งน้ำ ฯลฯ

กิจการสาธารณสุขประโยชน์ ได้แก่

- ตรวจตรา จัดการรักษาสิ่งซึ่งเป็นสาธารณสุขประโยชน์ในตำบล หมู่บ้านของตน

- ขอความร่วมมือให้ราษฎรช่วยเหลือในการสาธารณสุขประโยชน์เพื่อบำบัดป้องกันภัยอันตรายสาธารณสุข และเหตุภัยพิบัติทางธรรมชาติต่าง ๆ

ส่งเสริมอาชีพแก่ราษฎร

การป้องกันโรคติดต่อ ได้แก่

- จัดการป้องกันโรคติดต่อหรือโรคระบาดซึ่งเกิดหรือที่จะเกิดขึ้นไม่ให้ลุกลามต่อไป

- สังเกต ตรวจตราความเจ็บไข้ที่เกิดแก่ราษฎร และจัดการป้องกันรักษาจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ได้แก่

- จัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อยด้วยสัญลักษณ์

- ดูแลราษฎรไม่ให้ปล่อยบ้านเรือนชำรุด รุงรั้ง หรือปล่อยให้โสโครกโสภณงานที่เกี่ยวข้องด้วยความอาญา ได้แก่

- แจงข่าวการกระทำผิดกฎหมายต่อทางราชการ

- หากการกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้นในตำบล หมู่บ้าน ช้างเคียงให้แจ้ง
กำนันผู้ใหญ่บ้าน ตำบล หมู่บ้านนั้นทราบ

- จับกุมผู้กระทำผิดกฎหมายส่งพนักงานเจ้าหน้าที่

- ให้ความร่วมมือจัดการให้เป็นไปตามหมายของทางราชการ

สรุป พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน คือ กำนัน
ผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่ และเป็นหัวหน้าราษฎร
ในหมู่บ้านของตน และมีอำนาจหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกและดูแลรักษาความ
สงบเรียบร้อยและความปลอดภัยให้แก่ราษฎรในหมู่บ้าน สร้างความสามัคคีและความ
สามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บ้านรวมทั้งส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีในท้องที่ ประสานหรือ
อำนวยความสะดวกแก่ราษฎรในหมู่บ้าน ในการติดต่อหรือรับบริการกับภาครัฐ รับฟัง
ปัญหาและนำความเดือดร้อน ทุกข์สุขและความต้องการที่จำเป็นของราษฎรในหมู่บ้านแจ้ง
ต่อภาครัฐ เพื่อให้การแก้ไขหรือช่วยเหลือให้การสนับสนุน ส่งเสริมและอำนวยความสะดวก
ในการปฏิบัติหน้าที่หรือการให้บริการของภาครัฐ ควบคุมดูแลราษฎรในหมู่บ้านให้ปฏิบัติ
ตามกฎหมาย โดยผู้ใหญ่บ้านจะต้องทำเป็นตัวอย่างแก่ราษฎรด้วย อบรมและชี้แจง
ให้ราษฎรมีความรู้ ความเข้าใจในข้อราชการและกฎหมาย ในการนี้สามารถเรียกราษฎร
มาประชุมได้ตามสมควร แจ้งให้ราษฎรให้ความช่วยเหลือในกิจการสาธารณประโยชน์
เพื่อบำบัดปัดป้องภัยอันตรายสาธารณะ อันมาโดยฉุกฉิน รวมทั้งช่วยเหลือบรรเทาทุกข์
ผู้ประสบภัยจัดให้มีการประชุมราษฎรและคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นประจำอย่างน้อย
เดือนละหนึ่งครั้ง ปฏิบัติตามคำสั่งของกำนันหรือทางราชการและรายงานเหตุการณ์ที่ไม่
ปกติ ซึ่งเกิดขึ้นในหมู่บ้านให้กำนันและนายอำเภอทราบ และปฏิบัติตามภารกิจหรืองานอื่น
ตามกฎหมาย หรือระเบียบแบบแผนภาครัฐ ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอมอบหมาย

ในการวิจัย บทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการ
ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดตามแนวคิดของคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหา
ยาเสพติด ผู้วิจัยได้นำ บทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการ
ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดตามแนวคิดของคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหา
ยาเสพติด (2559, หน้า 3) มาประยุกต์ บูรณาการ และกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย
เพื่อตอบคำถามการวิจัย โดยบทบาท หมายถึง พฤติกรรมหรือการปฏิบัติที่ได้แสดงออก
ตามตำแหน่งหน้าที่ของแต่ละบุคคล ซึ่งจะมีลักษณะที่แตกต่างกัน ในการศึกษาครั้งนี้

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอ
 ชาติพนม จังหวัดนครพนม เป็นผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
 ในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอ
 ชาติพนม จังหวัดนครพนม สามารถแบ่งบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตาม
 นโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดได้ 4 ด้าน 1) บทบาทด้านการป้องกัน
 2) บทบาทด้านการบำบัด 3) บทบาทด้านการปราบปราม 4) บทบาทด้านการบูรณาการ

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผล

ในหัวข้อนี้ เป็นการพูดถึงแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผล ซึ่งผู้วิจัยได้
 ทำการศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ความหมายของประสิทธิผล

ได้มีผู้ให้แนวคิด และความหมายของประสิทธิผล ไว้หลายประการ ตามทัศนะ
 ของแต่ละบุคคล ดังนี้

ธงชัย สันติวงษ์ (2551, หน้า 3) ได้ให้ความหมายว่า ประสิทธิผล หมายถึง
 การทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้และได้รับประโยชน์มากที่สุด

สมชาย หิรัญกิตติ (2552, หน้า 76) กล่าวว่า ประสิทธิผล (Effectiveness)
 คือ ความสามารถขององค์กรในการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย
 ที่กำหนดไว้ซึ่งในบางครั้งไม่ได้คำนึงถึงปริมาณทรัพยากรที่ใช้ในกระบวนการ เป็นการ
 กระทำที่ถูกต้อง (Doing things right) โดยคำนึงถึงความสามารถบรรลุเป้าหมาย (Goals)
 ที่กำหนดไว้

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2553, หน้า 31) ได้ให้ความหมายของคำว่า
 ประสิทธิผลว่า หมายถึง การใช้ทรัพยากรขององค์กรให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร
 ประสิทธิภาพจึงมุ่งทำให้เกิดการ “ทำสิ่งที่ถูกต้อง (Doing the right things)” และ
 ประสิทธิภาพ เป็นวิธีการจัดสรรทรัพยากร เพื่อให้เกิดความสิ้นเปลืองน้อยที่สุด
 โดยสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายโดยใช้ทรัพยากรต่ำสุด กล่าวคือ เป็นการใช้อย่างมีประสิทธิภาพ
 (Goal) คือประสิทธิผลหรือให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้สูงสุด อาจเรียกว่า “ทำสิ่งต่าง ๆ
 ให้ถูกต้อง (Doing things right)”

Mosley (1996 อ้างถึงใน อิศระ บุญญะฤทธิ, 2545, p. 15) ให้ความหมายว่า ประสิทธิภาพเกี่ยวข้องกับความสามารถของผู้จัดการที่จะตั้งเป้าหมายและบรรลุผลสำเร็จของเป้าหมายนั้น

Moorhead & Griffin (2001, p. 46) ให้ความหมายประสิทธิผลว่า ประสิทธิภาพที่สูงจะอยู่ที่ความหลากหลายของผลลัพธ์ของบุคคล ผลลัพธ์กลุ่ม และผลลัพธ์ขององค์การ ซึ่งบางครั้งความแตกต่างของประเภทก็จะทำให้ผลลัพธ์ขององค์การแตกต่างกัน ซึ่งในแต่ละผลลัพธ์ก็เป็นปัจจัยที่สำคัญของประสิทธิผลขององค์การ

สรุป ประสิทธิภาพ หมายถึง ผลสำเร็จหรือผลที่เกิดขึ้นของงานจากการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ซึ่งประสิทธิภาพมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของผลการปฏิบัติงานตลอดจนการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

จากการศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานนั้น พบว่าแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ที่กล่าวถึงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานโดยทั่ว ๆ ไป มักจะกล่าวถึงผลการปฏิบัติงาน (Performance) ซึ่งถือได้ว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (Effectiveness) ดังนั้น ประสิทธิภาพ จึงหมายถึงการบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้ (บุญเลิศ แซ่โง้ว, 2544) นอกจากนี้ยังมีการอธิบายเพิ่มเติมว่า ประสิทธิภาพอาจเกิดจากการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพก็ได้ (Bedeian and Zammuto, 1991) ประสิทธิภาพ จึงเป็นเรื่องของความสามารถในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

Cherrington (1994) ได้ให้ความหมายของประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานไว้ว่า หมายถึง สัมฤทธิ์ผลหรือความสำเร็จในการทำงาน ดังนั้น จากความหมายดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสรุปว่า ประสิทธิภาพการทำงาน หมายถึง ระดับความสามารถในการดำเนินงานของบุคคล ซึ่งทำให้บุคคลนั้นสามารถบรรลุเป้าหมายตามภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานนั้น คือ ผลสำเร็จอันเป็นผลเนื่องมาจากการปฏิบัติงานตามโครงการ หรือแผนงานนั้นตามวัตถุประสงค์ขององค์กรที่ได้ตั้งไว้หรือได้คาดหวังไว้ โดยหากนำมาศึกษาแล้วจะพบว่าประสิทธิภาพนั้น หมายถึง ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นแล้วตัวเราคิดหรือวางแผนที่จะประกอบกิจการใดแล้วสามารถทำกิจการนั้นให้สำเร็จได้ตามที่คิดหรือวางไว้ เรียกว่า การทำงานนั้นมีประสิทธิภาพ แนวความคิดสมัยใหม่ในการจัดกิจการงานจะเริ่มต้นที่การตั้งจุดสำเร็จของงาน นั่นคือ ในการวางแผนงานนั้น ณ จุดเริ่มต้นของงานจะมีการตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์กันว่าผลสำเร็จที่เราต้องการ

นั่นคืออะไร ประสิทธิภาพ (Effectiveness) หมายถึง การที่ดำเนินโครงการหรืองานอย่างหนึ่งอย่างใดแล้วและปรากฏว่าผลเกิดขึ้น (Outcomes) หรือผลผลิตที่เกิดขึ้น (Output) ณ ระดับหนึ่งระดับใดที่เป็นเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้มีการใช้ทรัพยากร (Resources) หรือปัจจัยนำเข้า (Inputs) มากน้อยเพียงใด ถ้าใช้ทรัพยากรหรือปัจจัยนำเข้ามาดำเนินการในโครงการหรืองานได้น้อยที่สุด และผลที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ การดำเนินโครงการนั้นจะมีประสิทธิภาพสูงสุด (ทั้งนี้โดยการเปรียบเทียบโครงการแต่ละโครงการที่สามารถดำเนินการแล้วบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดได้เหมือนกัน) ในทางตรงกันข้ามโครงการใดแม้ว่าจะสามารถดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้เหมือนกันก็ตามแต่ใช้ทรัพยากรหรือปัจจัยนำเข้ามากกว่าโครงการอื่น ๆ โครงการนั้นก็จะไม่ใช่โครงการที่มีประสิทธิภาพสูงสุด (ศิริวัชร งามละม่อม, 2552)

สำหรับวิธีในการทดสอบการบริหารที่ดีก็คือการดูความสามารถในการจัดองค์การ (Organize) และการใช้ทรัพยากรที่หาได้ให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์และรักษาระดับการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพไว้ให้ได้สิ่งสำคัญในที่นี้คือ ประสิทธิภาพ หรือ Effectiveness ซึ่งในปัจจุบันมักเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่าแนวความคิดเรื่องประสิทธิภาพ คือตัวการที่จะเป็นเครื่องตัดสินในขั้นสุดท้ายว่าการบริหารและองค์การประสบความสำเร็จหรือไม่ เพียงใด อย่างไรก็ตาม คำว่าประสิทธิภาพยังมีความแตกต่างกันอยู่ในความเข้าใจของนักวิชาการต่างสาขากัน สำหรับนักเศรษฐศาสตร์หรือนักวิเคราะห์ทางการเงิน ประสิทธิภาพขององค์การ (Organization Effectiveness) มีความหมายอย่างเดียวกันกับผลกำไร (Profit) หรือผลประโยชน์จากการลงทุน (Return on Investment) สำหรับผู้จัดการฝ่ายผลิต ประสิทธิภาพมักหมายถึงความถึงคุณภาพหรือปริมาณของผลผลิตที่เป็นสินค้าหรือบริการ สำหรับนักวิทยาศาสตร์การวิจัยประสิทธิภาพอาจถูกตีความในรูปของจำนวนสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ หรือ ผลผลิตใหม่ ๆ ขององค์การ และสำหรับนักสังคมศาสตร์ ประสิทธิภาพมักหมายถึงความถึงคุณภาพของชีวิตการทำงานกรณี มหานนท์ (2529) ยังมีความเห็นอีกว่าประสิทธิภาพขององค์กรจะมีขึ้นได้ย่อมขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่ว่าองค์กรสามารถทำประโยชน์จากสภาพแวดล้อมจนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดที่อยู่เบื้องหลังควบคู่กับประสิทธิภาพคือความมีประสิทธิภาพ ซึ่งหมายถึงการมีสมรรถนะสูงสามารถมีระบบการทำงานที่ก่อให้เกิดผลได้สูง โดยได้ผลผลิตที่มีมูลค่าของทรัพยากรที่ใช้ไป

กล่าวโดยสรุปแล้วประสิทธิผล จึงหมายถึงขีดความสามารถของการบรรลุวัตถุประสงค์นั่นเอง แนวความคิดของสาขาวิชาการทำให้เกิดความคิดที่แตกต่างกันต่อวิธีการในการปรับปรุงประสิทธิผลขององค์การให้ดีขึ้น โดยที่นักวิชาการหรือนักบริหารต่างสาขาต่างก็มองด้วยสมมุติฐานของตนเท่านั้น เช่น จัดการและนักวิเคราะห์องค์การ (Organization Analysts) มักคิดว่ามีหลักเกณฑ์ในการประเมิน (Evaluation Criteria) ความมีประสิทธิภาพขององค์การเพียงอย่างเดียวเท่านั้นคือ วัดจากผลกำไร ซึ่งก็ปรากฏว่าไม่สามารถใช้เป็นเครื่องมือวัดที่ถูกต้องอย่างเดียวยกได้ เพราะไม่มีองค์กรไหนสามารถจะอยู่รอดในระยะยาวได้ ถ้าหากองค์กรมุ่งแต่จะสนองตอบเป้าหมายในการแสวงหากำไรแต่ประการเดียวโดยไม่สนใจต่อความต้องการและเป้าหมายของคนในองค์กรและของสังคมส่วนรวมได้ นอกจากนี้ยังมีองค์กรหลายประเภท เช่น หน่วยงานราชการและหน่วยสงครามต่าง ๆ ซึ่งไม่มีความมุ่งหมายที่จะแสวงหากำไรแต่อย่างใด นอกจากนี้องค์กรยังมักจะมุ่งทำงานเพื่อเป้าหมายหลายประการ (Multiple Goals) ดังนั้นความพยายามที่จะประเมินประสิทธิผลขององค์การจึงจำเป็นต้องครอบคลุมถึงตัวแปรหรือบรรทัดฐาน (Criteria) หลายประการเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ในการปรับปรุงประสิทธิผลขององค์การอย่างแท้จริง

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงาน

การประเมินผลการปฏิบัติงาน ได้มีนักวิชาการทั้งในประเทศและในต่างประเทศให้ความหมาย แนวคิด และคำจำกัดความ ไว้หลายความหมายด้วยกัน ซึ่งได้รวบรวมและสรุปมาได้ดังต่อไปนี้

Mrichaead Armstrong (2012, p. 322 อ้างถึงใน กัลยารัตน์ ชีระชนชัยกุล, 2557, หน้า 205) ได้กล่าวว่า การประเมินผลการปฏิบัติงาน หมายถึง กระบวนการเชิงระบบเพื่อการปรับปรุงผลงานในระดับบุคคล ระดับทีม และระดับองค์กร การบริหารผลการปฏิบัติงานเป็นกระบวนการพัฒนาขั้นต้น มีวัตถุประสงค์เพื่อการปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานและเพื่อพัฒนาบุคลากร ปัจเจกบุคคลและเป็นกลุ่ม

Gary Dessler (2002, p. 165 อ้างถึงใน กัลยารัตน์ ชีระชนชัยกุล, 2557, หน้า 205-206) ได้นิยามความหมายของการประเมินผลการปฏิบัติงานไว้ว่า การประเมินผลการปฏิบัติงาน หมายถึง การทบทวน การประเมินผลงานของบุคลากรในปัจจุบันหรือในอดีตตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของบุคลากรแต่ละคน การประเมินผลการปฏิบัติงานได้ถูกตั้งสมมุติฐานว่า มาตรฐานการปฏิบัติงานและสิ่งที่เกี่ยวข้องได้ถูกกำหนดไว้แล้ว

ผู้บังคับบัญชาต้องให้ข้อมูลแก่บุคลากร ทั้งนี้เพื่อช่วยเหลือบุคลากรที่ถูกประเมินและกำจัดช่องว่างการประเมินผลการปฏิบัติงานหรือดำเนินการต่อไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้

สุรนันทน์ เลาวหั่นนท์ (2556, หน้า 281) ได้อธิบายความหมายของการประเมินผลของการปฏิบัติงานอย่างครอบคลุมว่า การประเมินผลการปฏิบัติงานหมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารใช้เพื่อตรวจสอบสมรรถภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานว่ามีประสิทธิภาพเพียงใด โดยการเปรียบเทียบผลงานที่ปฏิบัติได้กับวัตถุประสงค์หรือเกณฑ์ที่ตั้งไว้ รวมถึงมีการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้ปฏิบัติงานเพื่อใช้ในการปรับปรุงแก้ไขการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การประเมินผลการปฏิบัติงาน คือ ระบบการประเมินผลต่อบุคลากร อันเกี่ยวเนื่องมาจากผลการปฏิบัติงาน โดยอาศัยหลักเกณฑ์และวิธีการต่าง ๆ อย่างปราศจากอคติใด ๆ ทั้งนี้เพื่อการดำเนินการตัดสินใจ วินิจฉัย ปรับปรุง ส่งเสริม และพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพมากขึ้น จนเป็นที่พึงพอใจและเป็นการเปิดโอกาสให้บุคลากรเห็นช่องทางความก้าวหน้าของเขาซึ่งจะส่งผลให้องค์การเจริญเติบโต ปกติผู้บังคับบัญชาตามสายงานโดยตรงจะเป็นผู้ประเมินและพิจารณาทบทวน โดยมีผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป ดังนั้น ไม่ว่าใครก็ตามที่ประเมินคนอื่น คนคนนั้นก็จะถูกประเมินด้วยเหมือนกัน ว่าที่ตนประเมินไปนั้นถูกต้องเชื่อถือได้เพียงไรด้วย จึงกล่าวได้ว่า ผู้ประเมินจะถูกประเมินโดยผู้บังคับบัญชาระดับสูง ๆ ขึ้นไป เป็นทอด ๆ ยกเว้นผู้ที่มีได้เป็นผู้บังคับบัญชา

การประเมินผลการปฏิบัติงานนี้ นับได้ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารองค์กร เพราะนอกจากจะช่วยวินิจฉัยเกี่ยวกับนโยบายบุคคลให้ดำเนินไปด้วยความมีเหตุผลและมีผลและเชื่อถือได้แล้ว ยังมีประโยชน์ครอบคลุมไปทุกสาขาของการบริหารงานอีกด้วย ประโยชน์ที่ใช้กันแพร่หลายนั้น ได้แก่

1. เพื่อหาคุณค่าของพนักงานว่า มีความสามารถอยู่ในระดับใด มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายหรือไม่ และทำให้พนักงานผู้ถูกประเมินทราบฐานะของตนเองดีขึ้นว่ามีจุดบกพร่องอะไรบางอย่างที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข

2. เพื่อให้ทราบถึง ปัจจัยที่ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผน หรือล่าช้ากว่ากำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารสามารถวางแผนการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและ

แม่นยำยิ่งขึ้น เพราะทราบความสามารถของบุคคล อุปสรรคในการบริหารงาน และข้อมูลต่าง ๆ ได้ดี

3. เพื่อให้การพิจารณาความดี ความชอบ หรือการปูนบำเหน็จแก่ผู้ปฏิบัติงาน เช่น การขึ้นเงินเดือนและการเลื่อนตำแหน่งดำเนินไปด้วยความยุติธรรม สมเหตุสมผลและเสมอภาค

4. ในการวางแผนกำลังคนนั้นจะต้องใช้ข้อมูลจากการประเมินผล การปฏิบัติงานมาคาดคะเนความต้องการกำลังคนของหน่วยงาน กล่าวคือ ใช้สำหรับคำนวณปริมาณคนที่มีอยู่ว่า เพียงพอกับการปฏิบัติงานหรือไม่ ควรจะใช้กำลังคนมากน้อยเท่าใด

5. เพื่อประกอบการพิจารณา ปรับปรุงวิธีการสรรหาบุคคลที่องค์กรใช้เลือกสรรบุคคลเข้ามาปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กล่าวคือ จะช่วยให้ทราบว่าวิธีการทดสอบที่ใช้ยังสามารถวัดและเลือกสรรบุคคล ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ขององค์กรหรือไม่ หากมีข้อบกพร่องจะได้หาทางปรับปรุงแก้ไขต่อไป

6. เพื่อประโยชน์โดยตรงต่อการปรับปรุงการปฏิบัติงาน ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลการปฏิบัติงานจะเป็นประโยชน์ในการพิจารณาถึง ทักษะ ความรู้ ความชำนาญงาน และสมรรถภาพของผู้ปฏิบัติงาน ทำให้สามารถทราบถึงอุปสรรคและข้อขัดข้องในการทำงาน เพื่อเป็นรากฐานสำหรับผู้บังคับบัญชาที่จะหาแนวทางแก้ไข หรือให้คำปรึกษาแก่พนักงาน ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ทันเวลาที่

7. เพื่อรักษาระดับคุณภาพของการทำงานของบุคลากร ให้อยู่ในสภาพที่น่าพึงพอใจตลอดเวลา ด้วยการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ เมื่อใดที่พบว่าประสิทธิภาพตกต่ำ ก็จะมีการส่งเสริมเพื่อรักษาระดับคุณภาพของการทำงานนั้นไว้

8. เพื่อพัฒนาบุคคล ผลการประเมินจะเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อดี ข้อบกพร่องของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อว่าทั้งฝ่ายบริหารหรือฝ่ายหัวหน้างาน และผู้ปฏิบัติงานเอง จะได้พยายามพัฒนาทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นต่องาน โดยการศึกษา การฝึกอบรม หรือการร่วมกิจกรรมบางอย่างที่ช่วยส่งเสริมความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้ายิ่งขึ้น เช่น ได้รับมอบหมายงานที่สำคัญมากขึ้น ได้รับการเลื่อนตำแหน่งที่ดีขึ้น

9. ผลจากการประเมินอาจชี้ให้เห็นว่า ในองค์กรนั้น ควรจะจัดให้มีการฝึกอบรมพนักงานขึ้น หากในการประเมินผลการปฏิบัติงานพบว่า พนักงานส่วนใหญ่

มีประสิทธิภาพในการทำงานต่ำ

10. เพื่อประโยชน์ในการปรับเปลี่ยน โยกย้าย ให้พนักงานได้ปฏิบัติหน้าที่ให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของตน สำหรับบุคคลที่หย่อนสมรรถภาพในการปฏิบัติงาน และไม่สามารถปรับปรุงแก้ไขตนเองให้ดีขึ้นได้ ก็ให้พ้นจากหน้าที่การงานไป ซึ่งเท่ากับเป็นการลดค่าใช้จ่ายอันไม่จำเป็นขององค์กรออกไป ทั้งยังก่อให้เกิดความเป็นธรรมในระหว่างผู้ปฏิบัติงานด้วยกัน

11. การประเมินผลการปฏิบัติงานจะช่วยให้ทราบถึง สภาพของสถานที่ทำงาน สุขภาพของผู้ปฏิบัติงานทั้งด้านร่างกายและจิตใจ หรืออาจรวมไปถึงสุขภาพของคนทุกคนในครอบครัวด้วย ซึ่งมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิด ชีวัญและกำลังใจตลอดจนประสิทธิภาพในการทำงาน ซึ่งฝ่ายบริหารสามารถนำมาใช้ประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการได้เป็นอย่างดี

12. เพื่อเป็นเครื่องจูงใจให้ พนักงานในองค์กรได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ เต็มกำลังความสามารถ ไม่ต้องคอยกังวลที่จะประจบผู้บังคับบัญชาด้วยวิธีการที่ไม่ถูกต้อง เพราะเมื่อพนักงานรู้ว่า องค์กรมีวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อพิจารณาความดีความชอบด้วยความยุติธรรมก็จะมีชีวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานเกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

การประเมินผลการปฏิบัติงานจะประกอบด้วยเทคนิคและวิธีการประเมิน ผู้ประเมิน และผู้ถูกประเมิน การประเมินผลการปฏิบัติงานที่ดีต้องมีเทคนิควิธีที่สามารถตอบสนองต่อลักษณะงาน ง่ายต่อการปฏิบัติ มีความยืดหยุ่นและสามารถใช้ผลการประเมินได้ตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้อย่างถูกต้อง ผู้ประเมินซึ่งมีส่วนสำคัญมากต่อความสำเร็จ หรือความล้มเหลวในการประเมินผลการปฏิบัติงาน และจะต้องมีความรู้ความเข้าใจต่อการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง และใช้เกณฑ์มาตรฐานในแนวทางเดียวกัน เพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ผู้ถูกประเมิน ดังนั้น การประเมินผลการปฏิบัติงานที่ดีจึงควรมีลักษณะ ดังนี้ (Davis, 1981, pp. 30-35)

1. ความน่าเชื่อถือ (Reliability) เมื่อผู้ประเมินทำการประเมินผู้ปฏิบัติงานในช่วงระยะเวลาหนึ่งเปรียบเทียบกับอีกระยะเวลาหนึ่งที่ใกล้เคียงกัน ในสภาพงานและเหตุการณ์ที่ไม่เปลี่ยนแปลง หรือเมื่อผู้ประเมินหลายคนประเมินผู้ปฏิบัติงานคนเดียวกันแล้วนำมาเปรียบเทียบกัน ผลการประเมินจะต้องไม่มีความแตกต่าง

2. ความเที่ยงตรง (Validity) ผลการประเมินจะต้องสามารถแสดงคุณค่าของผู้ปฏิบัติงานที่มีต่อหน่วยงานได้จริง นั่นคือ มิติต่าง ๆ ของการปฏิบัติงานจะต้องถูกวัดอย่างถูกต้อง หรือรายการประเมินมีความเกี่ยวข้องกับงาน

3. ความสามารถในการแยกแยะ (Discrimination) เทคนิควิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานจะต้องสามารถแยกคนตามผลงานได้จริง การประเมินผลการปฏิบัติงานที่ไม่สามารถแยกได้ว่า บุคคลต่าง ๆ มีผลสำเร็จที่ต่างกันอย่างไรแล้ว ก็ย่อมไม่สามารถเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานได้ถูกต้องและเกิดความไม่เป็นธรรม ดังนั้นวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานที่เปิดโอกาสให้ผู้ประเมินใช้ดุลยพินิจได้มาก จึงอาจเกิดความผิดพลาดในการแยกแยะได้ง่าย

4. สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติจริงได้ (Usefulness and Practicality) กล่าวคือ การประเมินผลการปฏิบัติงานจะต้องสอดคล้องกับลักษณะงาน มีองค์ประกอบและปัจจัยต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้วัดผลการปฏิบัติงานได้จริง เป็นที่เข้าใจง่าย สะดวกในการใช้ และมีความยืดหยุ่นในการนำไปใช้กับการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ผลการประเมินสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามเป้าหมายและสามารถใช้ผลย้อนกลับ (Feedback) จากการประเมินผลการปฏิบัติงานมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงาน เช่น การปรับปรุงงาน และการพัฒนาบุคคล เป็นต้น

นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐบาล

ปัญหายาเสพติดเป็นวาระสำคัญของชาติ ส่งผลกระทบต่อความเดือดร้อน ความทุกข์ยากของประชาชนและศักยภาพการพัฒนาของประเทศในอนาคต จำเป็นต้องใช้ความร่วมมือจากทุกภาคส่วนแก้ไขปัญหายาอย่างจริงจัง โดยกลไกของ “ประชารัฐ” ในระดับพื้นที่ ได้แก่ อำเภอ/เขต ซึ่งทำงานใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดเป็นศูนย์กลางบูรณาการมาตรการทุกด้านให้เข้าถึงประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน และนำไปสู่การแก้ไขปัญหายาเสพติดให้บังเกิดผล ภายใต้การสนับสนุนของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควบคู่กับการขจัดเงื่อนไขอิทธิพลผลประโยชน์โดยดำเนินมาตรการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2559, หน้า 1)

การเอาชนะยาเสพติดในระดับหมู่บ้าน/ชุมชนจะต้องสลายโครงสร้างปัญหายาด้วยการลดและขจัดอิทธิพลของกลุ่มการค้ายาเสพติด เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้อง

มีผลประโยชน์ ให้ประชาชนในพื้นที่ที่มั่นใจที่จะเข้าร่วมการแก้ไขปัญหาเป็นอันดับแรก แล้วดำเนินมาตรการทุกด้าน ทั้งการป้องกัน บำบัดรักษา ปรามปราม และพัฒนาเพื่อลดเงื่อนไขอย่างสอดคล้องประสานกันด้วยกลไกและกระบวนการ “ประชารัฐ” โดยหน่วยงานภาครัฐที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่ควบคู่กับกำลังภาคประชาชนที่จะรักษาพื้นที่ต่อเนื่องในระยะต่อไปด้วยหลักการ เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ผู้ผลิตผู้ค้ายาเสพติดจะต้องถูกดำเนินการตามกฎหมายอย่างจริงจัง และเปิดโอกาสให้บุคคลที่เข้าไปเกี่ยวกับขบวนการยาเสพติด ทั้งจากเงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคมและผลประโยชน์ชักนำให้ละเลิกพฤติกรรม ด้วยการปรับเปลี่ยนทัศนคติ และปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2559, หน้า 3)

นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐบาล (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2559, หน้า 2)

1. หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และนายกรัฐมนตรีให้ทุกส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ดำเนินการดังนี้

1.1 การแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ผ่านกลไก “ประชารัฐ” ดำเนินการบนหลักการทำงานเชิงรุก โดยให้ผู้ปฏิบัติทุกระดับในสังกัดเข้าใจปัญหาที่แท้จริง และลงพื้นที่เป็นระยะเพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งในการดำเนินงานของรัฐ เพื่อแก้ไขปัญหาและการบังคับใช้กฎหมาย รวมทั้งต้องติดตาม ประเมินผลและรายงานความคืบหน้าในการทำงานเป็นระยะ

1.2 การบูรณาการการทำงานทั้งในระดับนโยบายและระดับพื้นที่ผ่านกลไก “ประชารัฐ” ให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ดำเนินการบนหลักการความมีเอกภาพ โดยการดำเนินการหรือการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ จะต้องมีการประสานเพื่อหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ให้มีความชัดเจนเพื่อให้การดำเนินการสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันและการบังคับใช้กฎหมายต้องมีการบูรณาการ มิใช่ต่างคนต่างถือกฎหมายของตนเองเป็นหลัก

2. คณะรัฐมนตรีประชุมเมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2558 ลงมติรับทราบและเห็นชอบทิศทาง และกรอบยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564) ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เสนอ โดยให้พิจารณาปรับปรุงรูปแบบและแนวทางการจัดทำ

แผน ระบุกลไกการขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ไปสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม โดยเฉพาะกลไกทางกฎหมาย และ “กลไกประชารัฐ” ที่จะช่วยสนับสนุนให้ทุกภาคส่วน ดำเนินการตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ทั้งนี้ให้ สศช. เสนอกลไกดังกล่าวให้รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) พิจารณาก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรี

3. คณะรัฐมนตรีประชุมเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2559 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการขับเคลื่อนนโยบายการปราบปรามยาเสพติด เพื่อให้การแก้ไขปัญหายาเสพติด เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จะต้องดำเนินการสร้างความเข้าใจถึงเครือข่ายระดับชุมชนให้มีส่วนร่วมมากขึ้นไป โดยจะขอความร่วมมือกับฝ่ายความมั่นคง กระทรวงกลาโหม และกระทรวงมหาดไทย

ทั้งนี้คณะรัฐมนตรีได้มีมติมอบให้รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) ร่วมกับหน่วยงานฝ่ายความมั่นคงบูรณาการทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดโดยให้มีการสร้างการรับรู้และดำเนินกิจกรรม ที่มีความเชื่อมโยง ทั้งด้านการป้องกัน ปราบปรามยาเสพติด และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

4. ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ (ศอ.ปส.) กำหนดแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี 2559 ประกอบด้วย 4 แผน ได้แก่ 1) แผนการป้องกันยาเสพติด 2) แผนการบำบัดรักษาผู้เสพยาเสพติด 3) แผนการปราบปรามยาเสพติด และ 4) แผนบริหารจัดการแบบบูรณาการ โดยแผนงาน การป้องกันและสร้างการมีส่วนร่วมกลุ่มประชาชนทั่วไป เป็นส่วนหนึ่งในแผนการป้องกัน ยาเสพติด กำหนดเป้าหมาย สร้างกระบวนการและพัฒนาศักยภาพการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน 81,905 แห่ง

แผนประชารัฐร่วมใจ ปลอดภัยยาเสพติด พ.ศ. 2561

แผนประชารัฐร่วมใจ ปลอดภัยยาเสพติด พ.ศ. 2561 ประกอบด้วย 4 แผน คือ แผนป้องกันยาเสพติด แผนปราบปรามยาเสพติด แผนบำบัดรักษาผู้เสพยาเสพติด และแผนบริหารจัดการอย่างบูรณาการ ซึ่งการดำเนินงานตามมาตรการต้องเป็นไปอย่าง ประสานสอดคล้องในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับ อำเภอ จังหวัด ภาค และส่วนกลาง เพื่อให้ บรรลุจุดมุ่งหมายสูงสุด คือ การแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยมีกรอบ กิจกรรมหลักในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการแก้ไขปัญหายาเสพติด ในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2561, หน้า 16)

1. แผนป้องกันยาเสพติด

แนวทางการดำเนินงาน

การสร้างภูมิคุ้มกันในกลุ่มเด็กปฐมวัย เป็นวิสัยทัศน์ทางยุทธศาสตร์ ที่ต้องการสร้างเด็กและเยาวชนทุกคนให้มีภูมิคุ้มกันยาเสพติด ดังนั้น จึงต้องมีการวางระบบการป้องกันยาเสพติดในระยะยาว มุ่งเน้นการสร้างภูมิคุ้มกัน โดยการเสริมกระบวนการพัฒนาทักษะสมอง เพื่อฝังรากลึกภูมิคุ้มกันให้เด็ก ให้มีความพร้อมก่อนเข้าสู่ระบบการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในกลุ่มเด็กปฐมวัย ดำเนินการ ดังนี้

1. วางระบบการพัฒนาทักษะสมองของเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดระยะยาว
 2. ผลักดันการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในเด็กปฐมวัย โดยให้กระทรวงมหาดไทยขยายการดำเนินงานให้ครอบคลุมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่ง กระทรวงศึกษาธิการขยายการดำเนินงานให้ครอบคลุมโรงเรียนที่มีการสอนระดับชั้นปฐมวัยทุกแห่ง และสำนักงาน ป.ป.ส. สนับสนุนคู่มือและสื่อการเรียนการสอนเพื่อรองรับการขับเคลื่อนการดำเนินงานในพื้นที่
 3. พัฒนา สนับสนุนครูผู้สอนและครูผู้ดูแลเด็กอย่างต่อเนื่อง ให้มีความรู้ความเข้าใจในการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดด้วยการพัฒนาทักษะทางสมองของเด็กปฐมวัยให้ครอบคลุม โดยให้สำนักงาน ป.ป.ส. ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย/กรุงเทพมหานคร ดำเนินการให้ครอบคลุมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่ง และกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการให้ครอบคลุมโรงเรียนที่มีการสอนระดับชั้นปฐมวัยครบทุกแห่ง
 4. พัฒนา จัดการองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในเด็กปฐมวัย เน้นการประยุกต์ใช้องค์ความรู้เพื่อให้เกิดความยั่งยืน และสอดคล้องกับวิถีท้องถิ่น
 5. ให้สำนักงาน ป.ป.ส. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กำหนดแนวทางในการกำกับติดตามการขับเคลื่อนงานและประเมินผลความสำเร็จ
 6. ให้สำนักงาน ป.ป.ส. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประเมินผล การสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดของเด็กปฐมวัย
- การสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนในระดับประถมศึกษา มุ่งเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันโดยการสร้างเสริมทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันยาเสพติดควบคู่

การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม โดยให้กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ดำเนินการ ดังนี้

1. ให้กระทรวงศึกษาธิการกำหนดแนวทางจัดการเรียนการสอนและจัดหลักสูตรในโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด
2. ให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้นักเรียนผ่านการเรียนการสอนจากครูผู้สอนและวิทยากรเพื่อสร้างความรู้และเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันยาเสพติด
3. ให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมทางเลือกเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจและการสร้างคุณค่าและเป้าหมายในชีวิต โดยใช้กิจกรรมทางศาสนา หรือกิจกรรมทางเลือกอื่น สำหรับเป็นเกราะป้องกันที่เข้มแข็งจะอยู่ร่วมกับภัยยาเสพติดได้อย่างปลอดภัย
4. ให้สถานศึกษาร่วมกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ วางแผนผลิตครูตำรวจตระเวนชายแดน (D.A.R.E.) และจัดระบบการเข้าสอนให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้ครอบคลุมอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนนำรูปแบบครูตำรวจตระเวนชายแดน (O.A.R.E.) เป็นต้นแบบขยายการดำเนินงานให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

การสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนในระดับมัธยมศึกษา โดยการสอดแทรกการส่งเสริมทักษะชีวิต เพื่อการป้องกันยาเสพติดไว้ในกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตร เช่น วิชาสุขศึกษาพลศึกษา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น ลูกเสือต้านภัยยาเสพติด และกิจกรรมทางเลือกในลักษณะกลุ่ม/ชมรม ตามความสนใจของนักเรียน และเสริมด้วยการค้นหา การรักษา และการเฝ้าระวังในสถานศึกษา โดยหน่วยงานและสถานศึกษาดำเนินการ ดังนี้

1. ให้สถานศึกษาจัดกิจกรรม หรือจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้นักเรียน เช่น กิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมจิตอาสา การจัดการเรียนรู้เสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันยาเสพติดในแผนการสอน ฯลฯ
2. ให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมทางเลือกเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจและการสร้างคุณค่าและเป้าหมายในชีวิต โดยใช้กิจกรรมทางศาสนา หรือกิจกรรมทางเลือกอื่นสำหรับเป็นเกราะป้องกันที่เข้มแข็ง ที่จะอยู่ร่วมกับภัยยาเสพติดได้อย่างปลอดภัย

3. ให้สถานศึกษา สร้างการมีส่วนร่วมของกลไก/เครือข่ายผู้ปกครอง ระดับโรงเรียน ระดับชั้นเรียนระดับห้องเรียน เพื่อร่วมกันสอดส่องดูแลพฤติกรรมนักเรียน

4. ให้สถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุน และขับเคลื่อนโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

5. ให้สถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน การจัดตั้งชมรม เครือข่าย/กลุ่ม/องค์กรเยาวชน ฯลฯ ในสถานศึกษา เช่น เครือข่ายเยาวชน ศูนย์อำนวยการประสานงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดภาคเยาวชน (ศอ.ปส.ย.) ชมรม TO BE NUMBER ONE กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ฯลฯ และมอบบทบาทให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมป้องกันและเฝ้าระวังปัญหาเสพติด ตามความเหมาะสม

6. ให้สถานศึกษา สำรวจ คัดกรอง นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มเสพ ด้วยวิธีการที่เหมาะสม หากพบให้ดำเนินการดูแลช่วยเหลือ ให้โอกาสในการศึกษาต่อ ตามปกติ ดังนี้

1) กลุ่มเสี่ยง ให้กระทรวงศึกษาธิการ จัดค่ายหลักสูตรทักษะชีวิตรวม พลังเด็กและเยาวชน เพื่อปรับเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรม ส่วนสถานศึกษาสังกัดอื่น ๆ ให้หน่วยงานต้นสังกัดพิจารณาใช้หลักสูตรที่สอดคล้องกัน

2) กลุ่มเสพให้สถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และสาธารณสุขในพื้นที่ ร่วมกันพิจารณาหาแนวทางบำบัดรักษาด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยขอให้นำการทำจิต สังคมบำบัดในสถานศึกษาเป็นลำดับแรกสุด ทั้งนี้ ให้สถานศึกษาจัดทำ รวบรวม ข้อมูล ให้เป็นระบบ (ระบบดูแลและติดตามการใช้สารเสพติดในสถานศึกษา (Care And Trace Addiction in School System: CATAS) เพื่อใช้ประโยชน์ในการติดตาม ดูแลช่วยเหลือ นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มเสพ

กลุ่มเยาวชนในโรงเรียนระดับอาชีวศึกษา

เยาวชนในสถาบันอาชีวศึกษา เป็นกลุ่มเยาวชนที่ได้รับการเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพที่สามารถนำความรู้และทักษะอาชีพสร้างคุณค่าให้แก่ตนเอง ชุมชน และสังคม เพื่อลดโอกาสในการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดหรือปัญหาพฤติกรรม เบี่ยงเบนต่าง ๆ มุ่งมั่นการสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจ การมีจิตอาสา ควบคุมกิจกรรม ทางเลือกตามความสนใจของผู้เรียน และเสริมด้วยการค้นหา การรักษา และการเฝ้าระวัง ในสถานศึกษาโดยหน่วยงานและสถานศึกษาดำเนินการ ดังนี้

1. ให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมทางเลือกเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจ และการสร้างคุณค่า และเป้าหมายในชีวิต โดยใช้กิจกรรมทางศาสนา หรือกิจกรรม ทางเลือกอื่นสำหรับเป็นเกราะป้องกันที่เข้มแข็งที่จะอยู่ร่วมกับภัยยาเสพติดได้อย่าง ปลอดภัย

2. ให้สถานศึกษา สร้างการมีส่วนร่วมของกลไก/เครือข่ายนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ตำรวจ คนในชุมชน ฯลฯ เพื่อร่วมกันสอดส่องดูแลพฤติกรรมนักเรียนทั้งในและ รอบสถานศึกษา

3. ให้สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุน และขับเคลื่อนโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

4. ให้สถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน การจัดตั้งชมรม เครือข่าย/กลุ่ม/ องค์การเยาวชน ฯลฯ ในสถานศึกษา เช่น องค์การวิชาชีพ เครือข่ายเยาวชน ศูนย์อำนวยการ ประสานงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดภาคเยาวชน (ศอ.ปส.ย.) ชมรม TO BE NUMBER ONE กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ฯลฯ และมอบบทบาทให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วม ในกิจกรรมป้องกันและเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดตามความเหมาะสม

5. ให้สถานศึกษา สํารวจ คัดกรอง นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มเสพ ด้วยวิธีการที่เหมาะสม หากพบให้ดำเนินการดูแลช่วยเหลือ และให้โอกาสในการศึกษาต่อ ตามปกติ ดังนี้

1) กลุ่มเสี่ยง ให้กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา จัดทำหลักสูตรและจัดค่ายเพื่อปรับเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรมตาม ความเหมาะสม

2) กลุ่มเสพให้สถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และสาธารณสุขในพื้นที่ ร่วมกันพิจารณาหาแนวทางบำบัดรักษาด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยขอให้เน้นการทำจิต สังคมบำบัดในสถานศึกษาเป็นลำดับแรกสุด ทั้งนี้ ให้สถานศึกษาจัดทำ รวบรวม ข้อมูล ให้เป็นระบบ (ระบบดูแลและติดตามการใช้สารเสพติดในสถานศึกษา (Care And Trace Addiction in School System: CATAS) เพื่อใช้ประโยชน์ในการติดตาม ดูแลช่วยเหลือ นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มเสพ

กลุ่มเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษา

เยาวชนในระดับอุดมศึกษา เป็นกลุ่มที่เตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยผู้ใหญ่และ การประกอบอาชีพในอนาคต จึงมีความเกี่ยวข้องกับสังคมรอบนอกสถานศึกษามากขึ้น

ดังนั้น การส่งเสริมให้มีกิจกรรมจิตอาสา เพื่อสังคมและการมีส่วนร่วมในการป้องกันเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาและรอบสถานศึกษาจะส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดความตระหนัก มีความรับผิดชอบต่องานตนเองและสังคมมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อลดโอกาสในการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดหรือปัญหาพฤติกรรมเบี่ยงเบนต่าง ๆ มุ่งเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันด้วยการสร้างพลังการมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษาให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะ โดยหน่วยงานและสถานศึกษาดำเนินการ ดังนี้

1. พัฒนาเครือข่ายกลุ่ม/ชมรมนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมจิตอาสาเพื่อสังคม ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการป้องกันและเฝ้าระวังปัญหาเสพติดของเครือข่ายอุดมศึกษา กลุ่ม/ชมรม นักศึกษา เช่น องค์การนักศึกษา เครือข่ายเยาวชน ศูนย์อำนวยการประสานงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดภาคเยาวชน (ศอ.ปส.ย.) ชมรม TO BE NUMBER ONE กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน นิสิตนักศึกษาแกนนำ ฯลฯ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษา

2. ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาดำเนินการเฝ้าระวังตรวจสอบในโรงเรียน เพื่อมิให้มีผู้เสพ และผู้ค้ายาเสพติด

3. ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษากำหนดบทบาทและสร้างความเข้มแข็งให้กับกลไก/เครือข่ายแกนนำเยาวชน ครู ในโรงเรียนให้มีความต่อเนื่องจริงจัง

4. ให้สถาบันการศึกษาส่งเสริมสนับสนุน และขับเคลื่อนโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

5. ให้สถาบันการศึกษาร่วมกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการจัดระเบียบรอบสถานศึกษา เพื่อลดพื้นที่เสี่ยงรอบสถานศึกษา

แนวคิดเปลี่ยนกลุ่มเสี่ยงให้เป็นพลัง ด้วยการเร่งหาตัวต้นให้พบ เช่น เด็กนอกสถานศึกษาที่อยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชน เด็กเร่ร่อน เด็กออกเรียนกลางคัน ฯลฯ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง จัดกิจกรรมปรับพฤติกรรมเสี่ยง หรือให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือตามจำนวนที่ค้นพบอย่างเหมาะสม เช่น การให้การศึกษาศึกษาการฝึกอาชีพ ผลักดันให้เข้าถึงแหล่งจ้างงาน ฯลฯ และสนับสนุนเด็กทำกิจกรรมเพื่อสังคมผลักดันให้ชุมชน/ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการ

1. สำรวจ ตรวจสอบพื้นที่เสี่ยง/ปัจจัยเสี่ยง การมีส่วนร่วมของเยาวชนในพื้นที่ เป็นหูเป็นตาาร่วมกัน

2. เฝ้าระวัง ติดตาม แจ้งข่าวสาร

1) กรณีเด็กยังเรียนหนังสือให้แจ้งเตือนไปยังผู้ปกครองและ

สถานศึกษา

2) กรณีเด็กไม่เรียนหนังสือ (ไม่จบภาคบังคับ ม. 3) ให้แจ้งเตือนไปยังผู้ปกครอง ท้องถิ่น หรือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อช่วยกันหาทางผลักดันให้เด็กเข้าสู่ระบบสถานศึกษาจนจบภาคบังคับ ม. 3

3) กรณีเด็กไม่ได้เรียนหนังสือ (จบภาคบังคับ ม. 3 แล้ว) และไม่มียานทำให้ท้องถิ่นสำรวจความต้องการ และประสานผู้ปกครองให้การดูแลปรับความคิด พฤติกรรม และช่วยเหลือตามความเหมาะสม เช่น ฝึกอาชีพ ฯลฯ

3. ขยาย บูรณาการการดำเนินโครงการเยาวชนอาสาต้านภัยยาเสพติด โดยให้กรมการปกครองร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขับเคลื่อนการดำเนินงาน และประเมินโครงการ เพื่อพัฒนาและต่อยอดขยายการดำเนินงาน

4. ดำเนินการตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 26/2558 เรื่อง การจัดระเบียบสังคม สถานบริการและสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการอย่างเข้มงวดและต่อเนื่อง เพื่อป้องปราม และป้องกันไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มผู้ที่มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวกับยาเสพติด

การป้องกันการใช้ยาเสพติดในสถานประกอบการ จะเกี่ยวข้องกับเรื่อง การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีภายในสถานประกอบการ และลดปัจจัยเสี่ยงของแต่ละกลุ่มอาชีพ ในการเข้าไปใช้ยาเสพติดทั้งภายในและภายนอกสถานประกอบการ การสร้างสมดุลระหว่างการทำงานกับคุณภาพชีวิต เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงต่อการไปใช้ยาเสพติด ที่เกิดจากปัจจัยเสี่ยงจากการทำงาน และปัจจัยเสี่ยงในชุมชน ซึ่งเป็นภารกิจที่ต้องบูรณาการหลายหน่วยงาน โดยมีแนวทางให้กระทรวงแรงงานดำเนินการ ดังนี้

1. กลุ่มแรงงานในสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 10 คน ขึ้นไป ให้กระทรวงแรงงาน ดำเนินการ

1) รณรงค์ให้ความรู้ และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโทษพิษภัย ผลกระทบ และแนวทางการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดแก่นายจ้าง/ลูกจ้างในสถานประกอบการทุกประเภทอย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นประเภทกิจการ กลุ่มเสี่ยงและพื้นที่เสี่ยง

2) ส่งเสริมให้สถานประกอบการมีระบบการจัดการปัญหายาเสพติด เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้แรงงาน โดยรณรงค์ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานประกอบการเข้าร่วม

จัดทำระบบการจัดการปัญหายาเสพติด ตามหลักเกณฑ์ โครงการโรงงานสีขาว และระบบมาตรฐานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการ (มยส.) จนกระทั่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด และส่งเสริมให้สถานประกอบการรักษาระบบอย่างต่อเนื่อง

3) ส่งเสริม สนับสนุนการจัดตั้ง และดำเนินงานชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการและรณรงค์การจัดตั้งศูนย์เพื่อนใจ TO BE NUMBER ONE เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มแรงงาน

4) เสริมสร้างความร่วมมือด้านการป้องกัน แก้ไข และเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการ โดยใช้กลไกภาครัฐ ตลอดจนพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งของเครือข่ายผู้ประกอบการ องค์กรภาคธุรกิจ ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน แก้ไข ปัญหา และเป็นกลไกในการนำส่งผู้เสพ/ ผู้ติดยาเข้ารับการบำบัดรักษา

5) ประสานบูรณาการหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน สอดส่อง ตรวจสอบสถานประกอบการตามมาตรการกฎหมายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจังและอย่างต่อเนื่อง

6) สร้างเจตคติให้ผู้ประกอบการให้โอกาสลูกจ้างผู้เสพ ผู้ติดยา เข้ารับการบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพและรับเข้าทำงานในสถานประกอบการ กลุ่มแรงงานในสถานประกอบการที่มีลูกจ้างต่ำกว่า 10 คน ลงมาให้กระทรวงแรงงาน ดำเนินการ

1. รณรงค์ให้ความรู้ และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโทษพิษภัยของยาเสพติด และส่งเสริมการดำเนินงานป้องกัน แก้ไข และเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดแก่นายจ้าง/ ลูกจ้างในสถานประกอบการทุกประเภทอย่างต่อเนื่อง รวมถึงมีกลไก ช่องทางในการป้องกันยาเสพติดในกลุ่มแรงงานนอกระบบ

2. รณรงค์สร้างภูมิคุ้มกันในสถานประกอบการขนาดเล็กและเชิญชวนเข้าร่วมโครงการโรงงานสีขาวและระบบมาตรฐานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการ (มยส.)

3. มีการส่งเสริม สนับสนุน ให้อาสาสมัครแรงงานเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการ ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันในกลุ่มแรงงานรวมทั้งพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครแรงงานเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงาน

4. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดตั้ง และดำเนินงานชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มแรงงาน

5. ส่งเสริมผู้ประกอบการ สมาคมพ่อค้า อุตสาหกรรม องค์การภาคธุรกิจ ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อการป้องกันปัญหายาเสพติด

6. ประสานบูรณาการหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน สอดส่อง ตรวจสอบสถานประกอบการตามมาตรการกฎหมายป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดอย่างจริงจังและอย่างต่อเนื่อง

7. สร้างเจตคติให้ผู้ประกอบการให้โอกาสลูกจ้างผู้เสพ/ผู้ติด เข้ารับการ บำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพและรับเข้าทำงานในสถานประกอบการ

กลุ่มแรงงานเฉพาะ (แรงงานไทยที่ไปทำงานต่างประเทศ แรงงานต่างด้าว) ให้กระทรวงแรงงานดำเนินการ

1. รณรงค์ให้ความรู้ และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโทษพิษภัยยาเสพติด รวมทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแก่แรงงานต่างด้าวผ่านศูนย์แรกรับเข้าทำงาน และสิ้นสุดการจ้าง

2. รณรงค์ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษพิษภัยยาเสพติด กฎหมาย และบทลงโทษในต่างประเทศ รวมทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแก่แรงงานไทย ที่ไปทำงานต่างประเทศ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันด้านยาเสพติด

3. รณรงค์สร้างความตระหนักถึงโทษพิษภัยยาเสพติด และสร้างการมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติดผ่านบริษัทจัดหางาน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของกรมการจัดหางานแนวทางการดำเนินงาน

การสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในกลุ่มประชาชนทั่วไป ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนทุกแห่งทั่วประเทศ ใน 878 อำเภอ และ 50 เขต

1. รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงประชาชน โดยไม่ต้องจำแนกสถานะ กลุ่มเป้าหมายด้วยการใช้ช่องทางสื่อสารมวลชนทุกรูปแบบที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการรับรู้ของกลุ่มเป้าหมาย โดยจัดทำเนื้อหาสาระที่เน้นการให้ความคิด ให้ความรู้ ความเข้าใจต่ออันตราย ผลกระทบจากปัญหายาเสพติด การทำอย่างไรให้สามารถ ป้องกันยาเสพติดในชุมชน หรือที่พักอาศัยอยู่ได้ ตลอดจนจนสร้างการรับรู้ในเชิงป้องกันยาเสพติดให้มากยิ่งขึ้น

2. จัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันยาเสพติด เนื่องในโอกาสและวันสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันยาเสพติด

3. พัฒนา และส่งเสริมสนับสนุน รวมทั้งดำรงรักษาครุฑาที่ประชาชนมีต่อบุคลากรและองค์กรทางศาสนา ทั้งพุทธศาสนา และศาสนาอื่น ๆ เพื่อให้เป็นกลไกในการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้แก่ประชาชน โดย

- 1) ถวายความรู้เพื่อการป้องกันยาเสพติดแก่บุคลากรทางศาสนา
- 2) ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรและองค์กรทางศาสนา มีบทบาทในการช่วยเผยแผ่พระศาสนา และจัดกิจกรรมทางศาสนา ควบคู่กับสร้างมโนธรรมเพื่อป้องกันยาเสพติดในกลุ่มประชาชน
- 3) ตรวจตรา สอดส่อง และดำเนินการเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหา ยาเสพติดในบุคลากร และองค์กรทางศาสนา เพื่อรักษาครุฑาของประชาชนที่มีต่อพระศาสนา

แนวทางการการรสร้างสภาพแวดล้อมและการมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติดให้กับชุมชน กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน 878 อำเภอ และ 50 เขตทั่วประเทศ ดำเนินการ ดังนี้

1. กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการปกครอง สำรวจ ประเมินสถานะหมู่บ้าน/ชุมชน ปีละ 2 รอบ ตามระบบการจำแนกสถานะปัญหายาเสพติด
2. ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด (ศอ.ปส.จ.) ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ (ศป.ปส.อ.) ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ศป.ปส.อปท.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กำหนดเป้าหมายการดำเนินงานเพื่อลดปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีปัญหายาเสพติดไว้ในแผนแต่ละระดับ
 - 1) ดำเนินการตามกระบวนการ ขั้นตอนการสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งด้วยแนวทางประชารัฐ
 - 2) จัดระบบเฝ้าระวัง รักษาสถานะหมู่บ้าน/ชุมชนที่ไม่มีปัญหายาเสพติด ให้คงสถานะเดิมหรือดีขึ้น
 - 3) สำนักงาน ป.ป.ส. ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย พัฒนา เสริมสร้างเครือข่ายเดิม และเครือข่ายใหม่ให้มีบทบาทในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

3. กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เสริมสร้างความเข้มแข็งหมู่บ้าน/ชุมชนตามแนวชายแดน โดยจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดในพื้นที่จังหวัดชายแดน จัดตั้งแกนนำ ศูนย์การเรียนรู้เครือข่ายผู้นำ และรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยา/ประชาสัมพันธ์ในพื้นที่เป้าหมาย เพื่อสร้างกลไกความร่วมมือกับประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนให้มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

หมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน แนวทางการดำเนินงาน

1. กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) บูรณาการงาน ขยายหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินในพื้นที่ชนบท ชายแดน และพื้นที่เขตเมืองที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะชุมชนในเขตเทศบาลนครและเทศบาลเมือง ซึ่งอาจพิจารณาดำเนินการต่อยอดหมู่บ้าน/ชุมชนที่ผ่านการสร้างความเข้มแข็งแก่หมู่บ้าน/ชุมชนตามแผนประชารัฐร่วมใจสร้างหมู่บ้าน/ชุมชน มั่นคงปลอดภัยยาเสพติด เพื่อยกระดับเป็นหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน

2. ช่อมเสริมและพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ เพื่อยกระดับให้มีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น รวมทั้งดำรงรักษาความเข้มแข็งไว้ให้ยั่งยืน โดยพัฒนาศักยภาพผู้นำ และแกนนำกองทุนแม่ของแผ่นดิน ให้สามารถจัดการแก้ไข และควบคุมปัญหาภายในหมู่บ้าน/ชุมชน บนพื้นฐานการพึ่งตนเองได้

3. ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับภาค จังหวัด และอำเภอ เพื่อเชื่อมโยงและส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานโดยภาคประชาชน ทั้งนี้ ในระดับเครือข่ายควรมีการจัดทำ

สร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันยาเสพติด แนวทางการดำเนินงาน

ให้กระทรวงมหาดไทย และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการ ดังนี้

1. จัดทำแผน เป้าหมายพื้นที่ในการเฝ้าระวัง ตรวจจับ การกระทำผิดที่เสี่ยงต่อปัญหาเสพติด

2. ดำเนินการออกตรวจ จัดระเบียบสังคม และควบคุมพื้นที่เสี่ยงตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 เรื่อง การจัดระเบียบสังคมสถานบริการและสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ

3. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนงบประมาณและเสริมสร้างกิจกรรมเสริมสร้างสภาพแวดล้อมโดยท้องถิ่น เช่น ศูนย์เยาวชนในระดับพื้นที่ พื้นที่สร้างสรรค์/พื้นที่เชิงบวกให้กับเด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่น

2. แผนปราบปรามยาเสพติด

แนวทางการดำเนินงาน

1. บูรณาการหน่วยงานร่วมสกัดกั้นยาเสพติดพื้นที่ชายแดนและตอนใน เพื่อควบคุมการลักลอบลำเลียง และนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดน ตลอดจนเส้นทางคมนาคมและระบบขนส่งที่เข้าสู่พื้นที่ตอนใน ดังนี้

1) สกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติด โดยกองกำลังป้องกันชายแดน ทั้งทางบก ทางน้ำ ชายฝั่ง ทะเล และเกาะแก่ง ดังนี้

(1) ใช้กองกำลังป้องกันชายแดนทั้งทางบก ทางน้ำ และทางทะเล เพื่อสกัดกั้นการนำเข้าส่งออกยาเสพติด เคมีภัณฑ์ สารตั้งต้น และอุปกรณ์การผลิตยาเสพติด

(2) จัดตั้งชุดปฏิบัติการสกัดกั้นยาเสพติด เพื่อลาดตระเวนตามชายแดนพื้นที่นำเข้า ส่งออก

(3) จัดตั้งชุดปฏิบัติการข่าว เพื่อสืบสวนหาข่าวเกี่ยวกับการค้ายาเสพติด และติดตามการเคลื่อนไหวของนักค้ายาเสพติดตามแนวชายแดน

2. สกัดกั้นยาเสพติดตามเส้นทางคมนาคมที่เป็นเส้นทางผ่านของการลำเลียงยาเสพติด โดยบูรณาการการตั้งด่านถาวร จุดผ่านแดนถาวร จุดผ่อนปรน จุดตรวจจุดสกัด ที่อยู่ในเส้นทางคมนาคมสายหลัก และสายรอง รวมทั้งการดำเนินการตั้งจุดตรวจ โดยปรับเปลี่ยนช่วงเวลาตามสถานการณ์และข้อมูลข่าวที่เหมาะสม

3. ตรวจสอบการลักลอบลำเลียงยาเสพติดที่แฝงมากับระบบคมนาคมขนส่งทุกประเภท

1) พัฒนารูปแบบและมาตรการสกัดกั้นยาเสพติดตามสถานีขนส่งรถโดยสารประจำทางรถไฟ พัสตุและไปรษณีย์ และท่าอากาศยาน

2) จัดทำแผนตรวจค้นระบบขนส่งรถโดยสารประจำทาง โดยร่วมกับกรมขนส่งทางบก บริษัท ขนส่ง จำกัด เพื่อประสานงานในการสุ่มตรวจการลักลอบลำเลียงยาเสพติด

3) จัดทำแผนตรวจค้นระบบขนส่งพัสดุภัณฑ์ โดยร่วมกับ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประสานงานในการคุ้มครองการลักลอบลำเลียงยาเสพติด

4) จัดทำแผนตรวจค้นรถไฟ โดยกองบังคับการตำรวจรถไฟและการรถไฟแห่งประเทศไทย เพื่อตรวจค้นการลักลอบลำเลียงยาเสพติดตามเส้นทางสายหลัก และประสานงานเพื่อคุ้มครองตรวจยาเสพติด ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5) นำเทคโนโลยีเครื่อง X-Ray ตรวจสอบสิ่งของและสัมภาระ มาประยุกต์ใช้ในการตรวจสอบสิ่งของและสัมภาระต้องสงสัยเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้โดยสารสถานีขนส่งรถโดยสารประจำทาง ผู้โดยสาร สถานีรถไฟสายหลัก การขนส่งพัสดุภัณฑ์ ในแต่ละที่ทำการรับ-ส่ง รวมทั้งเครื่อง X-Ray ขนาดใหญ่ เพื่อตรวจรถยนต์ขนาดใหญ่

6) นำเทคโนโลยีเครื่องตรวจหาสารเสพติด ใช้ในการตรวจสอบตามด่านตรวจ จุดตรวจ สถานีขนส่งรถโดยสารประจำทาง รวมทั้งบริษัทขนส่งสินค้า

4. สกัดกั้นยาเสพติด ณ ด่านศุลกากร ท่าอากาศยานนานาชาติ และท่าเรือระหว่างประเทศ โดย

1) เพิ่มความเข้มงวดในการตรวจค้นการลักลอบนำเข้าและส่งออกยาเสพติด เคมีภัณฑ์ สารตั้งต้น ณ ด่านศุลกากร ท่าอากาศยานนานาชาติ และท่าเทียบเรือระหว่างประเทศ

2) ประสานงานด้านการข่าวระหว่างประเทศ และจัดทำระบบข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการลักลอบนำเข้าและส่งออกยาเสพติดระหว่างประเทศ

3) จัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัยเพื่อช่วยในการตรวจค้นยาเสพติด

4) ฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการซุกซ่อนยาเสพติด และตัวยาเสพติดชนิดต่าง ๆ ให้แก่ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

5) สกัดกั้นยาเสพติดตามท่าอากาศยานนานาชาติ ภายใต้โครงการ ASEAN Airport Interdiction Task Force (AATTF) เพื่อมุ่งหมายให้มีความร่วมมือด้านการปราบปรามยาเสพติดระหว่างท่าอากาศยานนานาชาติในกลุ่มประเทศอาเซียน

5. เสริมสร้างศักยภาพในการสกัดกั้นยาเสพติด โดย

1) เพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของศูนย์อำนวยการสกัดกั้นยาเสพติดชายแดนภาคเหนือ (ศอ.ปส.ชน.) ศูนย์อำนวยการสกัดกั้นยาเสพติดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ศอ.ปส.ชอน.) โดยสนับสนุนเครื่องมือที่ทันสมัย เช่น เครื่องมือฝ้าตรวจตามแนวชายแดน ระบบกล้องวงจรปิด (CCTV) รวมทั้งบูรณาการการใช้ประโยชน์ของระบบกล้องวงจรปิด (CCTV) ร่วมกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

2) บูรณาการการใช้เทคโนโลยี เพื่อการสืบสวนขยายผลในจุดตรวจ/จุดสกัด ที่มุ่งเน้นพิเศษ

3) พัฒนาประสิทธิภาพจุดตรวจ/จุดสกัดบริเวณพื้นที่ตอนใน โดยสนับสนุนข้อมูลทางการข่าว อุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัยประจำด่านตรวจ และพัฒนาทักษะบุคลากร

4) พัฒนาระบบการควบคุมการลักลอบลำเลียงยาเสพติดผ่านระบบคมนาคมขนส่ง และระบบโลจิสติกส์ (Border Logistics) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การลักลอบลำเลียงยาเสพติดที่ข้ามแดนมากับบุคคล และยานพาหนะ

6. ขับเคลื่อนกลไกคณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการศูนย์อำนวยการสกัดกั้นยาเสพติดอย่างบูรณาการ ทั้งในระดับส่วนกลางและระดับภูมิภาค

แผนงานปราบปรามยาเสพติด

แนวทางการดำเนินงาน

1. ปราบปราม ทำลายศักยภาพกลุ่ม/เครือข่ายการค้ายาเสพติดรายสำคัญ

1) จัดชุดปฏิบัติการขยายผลการบังคับใช้กฎหมายตาม มาตรา 6 และ มาตรา 8 ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534

2) ดำเนินการในพื้นที่ที่เป็นแหล่งพักยาเสพติด โดยเฉพาะพื้นที่ตอนใน เพื่อทำลายเครือข่ายการค้ายาเสพติดก่อนที่ จะแพร่ระบาดในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยการพิสูจน์ทราบแหล่งพักยา ปิดล้อม ตรวจค้น กัดต้นเป้าหมาย รวมทั้งรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่ช่วยกันสอดส่องดูแล

3) สืบสวนทางการเงินเครือข่ายนักค้ายาเสพติดรายสำคัญ เพื่อขยายผลเครือข่ายและตัดวงจรทางการเงินของกลุ่มการค้ายาเสพติด โดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้มีการจัดตั้งกลไกแบบบูรณาการ ทั้งระดับภาค/จังหวัด โดยจัดตั้งชุดปฏิบัติการสืบสวนทางการเงินในระดับภาคและจังหวัด และกำหนดเป้าหมาย

สืบสวนปฏิบัติการ

4) สืบสวน ติดตามกลุ่มคนต่างชาติที่เข้ามาในประเทศไทย ทุกกลุ่ม ทุกสัญชาติ เพื่อเฝ้าระวังการค้ายาเสพติดข้ามชาติ และปราบปรามทำลายองค์กรการค้า ยาเสพติดข้ามชาติ

5) เฝ้าระวัง สืบสวน ติดตาม ค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิด เกี่ยวกับยาเสพติดบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Media)

6) บัญชาการกฎหมายที่มีอยู่ให้สามารถทำลายเครือข่ายนักค้ายาเสพติดได้อย่างครอบคลุมและไม่ซ้ำซ้อน เช่น พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 บทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากร เพื่อดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดและทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

7) ใช้แนวทางนิติวิทยาศาสตร์ การตรวจพิสูจน์และวิเคราะห์ด้วยยา เพื่อเชื่อมโยงการจับกุมคดีร้ายสำคัญ และการลักลอบลำเลียงยาเสพติด

8) ตรวจสอบทรัพย์สินคดียาเสพติดร้ายสำคัญทุกราย โดยบัญชาการกฎหมายที่มีอยู่และเกี่ยวข้องกับการตรวจสอบทรัพย์สิน ได้แก่ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 บทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากร เพื่อดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดและทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

9) ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อรองรับการแลกเปลี่ยนสกุลเงินในรูปแบบดิจิทัล (Cryptocurrency)

2. ปราบปรามนักค้ายาเสพติดในพื้นที่แพร่ระบาด เพื่อดำเนินการต่อกลุ่มผู้เกี่ยวข้องในหมู่บ้าน/ชุมชน มิให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การดำเนินการต่อxorองเรียนของประชาชน

1) รับเรื่องร้องเรียนของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น สายด่วนสำนักงาน ป.ป.ส. 1386 ตู้ ปณ. 123 เว็บไซต์สำนักงาน ป.ป.ส. ประชาชนแจ้งข่าวด้วยตนเอง และศูนย์ดำรงธรรมของกระทรวงมหาดไทย

2) ตรวจสอบข้อมูลผู้ร้องเรียน และแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียน

ตลอดจน รายงานผลการดำเนินการ โดยให้สำนักงาน ป.ป.ส.ภาค/กทม. ตรวจสอบเรื่องร้องเรียนประจำวันจากระบบการข่าวยาเสพติด (Orugs News) ทุกวันทำการ และจัดส่งให้กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค (บช.ภ.) กองบัญชาการตำรวจนครบาล (บช.น) หรือระดับกองบังคับการ (บก.) เพื่อส่งให้หน่วยปฏิบัติการระดับสถานีตำรวจภูธร (สภ.) สถานีตำรวจนครบาล (สน.) นำเรื่องร้องเรียนไปตรวจสอบข้อเท็จจริง และดำเนินการให้ได้ข้อยุติโดยเร็ว และรายงานผลการปฏิบัติให้สำนักงาน ป.ป.ส. ทราบ

3) ปฏิบัติการปิดล้อมตรวจค้นยาเสพติดหมู่บ้าน/ชุมชน หรือพื้นที่เสี่ยงตามเรื่องร้องเรียนในโครงการ "1386 ทั่วไทย ประชาชนปลอดภัยจากยาเสพติด" เพื่อลดความเดือดร้อนของประชาชน

3. ควบคุมตัวยา เคมีภัณฑ์ และสารตั้งต้นที่ใช้ผลิตยาเสพติด

1) ควบคุม ตรวจสอบการนำเข้าสารตั้งต้น ณ ด่านอาหารและยา ออกใบอนุญาต และหนังสือรับรองเกี่ยวกับสารตั้งต้นที่มีการนำเข้า ออกใบอนุญาตสถานประกอบการที่ใช้สารตั้งต้น

2) ควบคุมตรวจสอบการกระจายและการใช้ทางอุตสาหกรรมของตัวยา เคมีภัณฑ์ และสารตั้งต้น โดยตรวจสอบรายงานจากผู้ผลิต ผู้ขาย ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก สถานพยาบาล และร้านขายยา

3) ควบคุมตัวยา เคมีภัณฑ์ และสารตั้งต้นที่ใช้ผลิตยาเสพติดตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 32/2559 เรื่อง มาตรการป้องกันการลักลอบนำสารเคมี วัสดุ หรือเครื่องมือบางประเภทไปใช้ผลิตยาเสพติด และประกาศกระทรวงยุติธรรม เรื่อง การกำหนดชื่อสารเคมี พื้นที่ควบคุม และหน้าที่ของผู้ทำธุรกรรมภายใต้มาตรการป้องกันการลักลอบนำสารเคมี วัสดุ หรือเครื่องมือบางประเภทไปใช้ผลิตยาเสพติด พ.ศ. 2559

4. ดำเนินการต่อนักค้ายาเสพติดในเรือนจำ

1) จัดทำแผนเข้มงวดกวดขันการกระทำความผิดในเรือนจำและทัณฑสถานทุกแห่งตามโครงการ "เรือนจำปลอดยาเสพติด" ของกรมราชทัณฑ์ เช่น การจู่โจมตรวจค้น การตรวจปัสสาวะ การป้องปราม การดำเนินการกับเจ้าหน้าที่รัฐที่ปล่อยปลະละเลยหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง ฯลฯ เป็นต้น

2) ดัดแยกนักโทษรายสำคัญที่ยังมีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจากเรือนจำทั่วประเทศมายังเรือนจำความมั่นคงสูง และวางระบบป้องกันอย่างมีประสิทธิภาพ

3) ปฏิบัติการจับกุมตรวจค้นสิ่งของต้องห้ามและโทรศัพท์มือถือโดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นประจำทุกเดือน เพื่อหยุดยั้งไม่ให้เกิดการลักลอบนำออกจากเรือนจำ

4) บูรณาการขยายผลเครือข่ายนักค้ายาเสพติดในเรือนจำ โดยจัดตั้งชุดขยายผลเครือข่ายอย่างถาวรในการสืบสวนเชิงลึกและปฏิบัติการ

5) จัดหาอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินการของเรือนจำความมั่นคงสูง

5. ดำเนินการต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและปล่อยปละละเลย

1) ดำเนินการตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 112/2557 ลงวันที่ 21 กรกฎาคม 2557 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด พ.ศ. 2542 โดยให้ใช้กลไกคณะกรรมการกั่นกรองข้อมูลหรือข่าวสารการกระทำผิดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

2) ดำเนินการต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และปล่อยปละละเลยตามคำสั่งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ ที่ 6/2559 ลงวันที่ 31 พฤษภาคม 2559 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและปล่อยปละละเลย

3) ให้ความสำคัญกับกลไกการรับเรื่องราวร้องเรียนของเจ้าหน้าที่ของรัฐในทุกช่องทาง ประกอบด้วย ช่องทางสายด่วนสำนักงาน ป.ป.ส. 1386 ตู้ปณ. 123 สายด่วนสำนักงาน ป.ป.ท. 1206 ศูนย์ดำรงธรรม ศูนย์บริการประชาชนสำนักนายกรัฐมนตรี 1111 และศูนย์รับเรื่องราวเรียนเจ้าหน้าที่รัฐเรียกรับผลประโยชน์ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ 1299 ตู้ ปณ. 444

4) ดำเนินการทางวินัยและทางอาญาต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติด หรือปล่อยปละละเลย ตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 41/2557 เรื่อง การปราบปรามและหยุดยั้งการแพร่ระบาดของยาเสพติด ลงวันที่ 31 พฤษภาคม 2557

6. พัฒนางานข่าวกรองยาเสพติดและเทคโนโลยีการสืบสวน ให้สามารถเชื่อมโยงงานการข่าวในทุกมิติ

1) บูรณาการงานการข่าวร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติด เพื่อรวบรวมข้อมูลข่าวสารภายนอกประเทศและภายในประเทศ

2) จัดระบบข้อมูลข่าวสารยาเสพติด ให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถบูรณาการข้อมูลและใช้ประโยชน์ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) พัฒนาเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อสนับสนุนงานข่าวกรองยาเสพติด ความร่วมมือระหว่างประเทศ

แนวทางการดำเนินงาน

1. ผลักดันเชิงนโยบาย และความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อมุ่งสู่การแก้ไขปัญหาเสพติดระหว่างประเทศ ผ่านกรอบความร่วมมือด้านยาเสพติดต่าง ๆ ทั้งระดับทวิภาคี และพหุภาคี

2. อำนวยความสะดวก กำกับ และติดตามการดำเนินความร่วมมือระหว่างประเทศ ให้มีความสอดคล้องบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ

3. พัฒนาและขยายกลไกสนับสนุนความร่วมมือระหว่างประเทศเพิ่มเติมกับหน่วยงาน ประเทศ หรือองค์กรระหว่างประเทศ

4. ให้ความร่วมมือ และปฏิบัติตามข้อตกลงและพันธกรณีระหว่างประเทศ รวมถึงการแสดงความเห็นในส่วนในประชาคมโลก และบทบาทนำของไทยในเวทีความร่วมมือระหว่างประเทศ

5. พัฒนาความสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจ และความไว้วางใจกับนานาประเทศ เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาเสพติดร่วมกัน

6. สนับสนุนและผลักดันความร่วมมือการปฏิบัติการสกัดกั้น ปราบปรามยาเสพติด การทำลายแหล่งผลิต และแหล่งพักยาเสพติด การสกัดกั้นเคมีภัณฑ์และสารตั้งต้น รวมถึงการพัฒนาศักยภาพด้านการตรวจพิสูจน์ยาเสพติดกับนานาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับประเทศเพื่อนบ้าน

7. พัฒนา และปรับปรุงวิธีปฏิบัติ มาตรฐาน หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานความร่วมมือในการควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศ

8. พัฒนาความร่วมมือการสร้างเครือข่าย กลไกความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ รวมถึงการพัฒนารูปแบบและมาตรฐานวิชาการระหว่างประเทศด้านการป้องกันยาเสพติด ด้านการบำบัดรักษาด้านการสำรวจพืชเสพติด

9. สนับสนุน และผลักดันการดำเนินงานโครงการพัฒนาทางเลือกและการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการพัฒนาทางเลือกของไทยให้กับนานาชาติประเทศ

10. พัฒนาบุคลากร เพื่อเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพในการพัฒนาความสัมพันธ์ และการดำเนินความร่วมมือระหว่างประเทศด้านยาเสพติด

ควบคุมพืชเสพติด

แนวทางการดำเนินงาน

1. สำรวจพื้นที่ปลูกพืชเสพติด
2. ตัดทำลายพืชเสพติด
3. สืบสวนหาข่าวและเฝ้าระวัง
4. ปรามปราบจับกุมบุคคล/เครือข่ายที่เกี่ยวข้อง
5. สร้างความตระหนักและจิตสำนึกต่อไทยและพิษภัยของพืชเสพติด
6. บัณฑิตการปลูก ค้า เสพ หรือเกี่ยวข้องกับพืชเสพติด
7. ค้นหาและบำบัดรักษาผู้เสพ/ผู้ติดพืชเสพติด
8. พัฒนาทางเลือกทดแทนการปลูกพืชเสพติด
9. เสริมสร้างกลไกพิเศษแก้ไขปัญหาเฉพาะพื้นที่
10. ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับพืชเสพติด
11. ศึกษา วิจัย พัฒนางานวิชาการเกี่ยวกับพืชเสพติด
12. เสริมสร้างความร่วมมือ ความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน

3. แผนบำบัดรักษายาเสพติด

ค้นหาและนำผู้เสพเข้าสู่การบำบัดฟื้นฟูยาเสพติด แนวทางการดำเนินงาน

1. รณรงค์ประชาสัมพันธ์ ค้นหา และให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อรณรงค์ให้ผู้เสพผู้ติดเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด
2. ใช้กระบวนการชุมชนตามแนวทางประชารัฐในการค้นหาและชักชวนผู้เสพผู้ติดยาเสพติดให้เข้าสู่กระบวนการบำบัดฟื้นฟู ในระบบสมัครใจ
3. พัฒนาคุณภาพมาตรฐานของศูนย์เพื่อการคัดกรองให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

บำบัดรักษาระบบสมัครใจ

แนวทางการดำเนินงาน

1. นำผู้เสพยาเสพติดเข้ารับการบำบัดฟื้นฟู ในสถานพยาบาล ตามสภาพการเสพยาเสพติด ตามแนวทางที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด
2. นำผู้เสพยาเสพติด ที่ไม่มีภาวะแทรกซ้อนทางจิตรุนแรง โรคทางกาย ที่รุนแรง โรคติดต่อในระยะติดต่อผู้เสพยาสารกลุ่มฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอีน) ผู้ป่วยติดสุราเรื้อรัง และรุนแรง เยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี และบุคคลที่อาจมีผลกระทบต่อการศึกษา การทำงาน ความรับผิดชอบต่อครอบครัว เข้าศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ตามหลักสูตร ที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด และเน้นการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

บำบัดรักษาระบบบังคับบำบัด

แนวทางการดำเนินงาน

1. นำผู้เสพยาเสพติดที่ถูกพบโดยเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย ที่มีพฤติกรรม ที่อาจก่อให้เกิดอันตราย หรือไม่เข้าเงื่อนไขที่จะเข้ารับการบำบัดรักษาในระบบสมัครใจตาม ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 108/2557 ให้เข้าสู่ระบบบังคับบำบัดเพื่อให้การ บำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ก่อนที่จะเกิดปัญหาต่อสุขภาพของตนเอง และผลกระทบต่อสังคม
2. พัฒนาศักยภาพของระบบบังคับบำบัดแบบควบคุมตัว เพื่อรองรับผู้เสพยา/ ผู้ติดยาเสพติดที่มีประวัติไม่ปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้ในประกาศคณะรักษาความ สงบแห่งชาติ ที่ 108/2557 หรือมีพฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดอันตราย หรือไม่เข้าตาม เงื่อนไขที่จะเข้ารับการบำบัดระบบสมัครใจตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 108/2557 ได้
3. มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด ทั้ง 2 รูปแบบ คือ
 - 1) การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด แบบควบคุมตัว ดำเนินการ พัฒนาแนวทางการดำเนินงานของหน่วยพหุภาคีให้ได้คุณภาพ และมีมาตรฐานภายใต้ การกำกับของกระทรวงสาธารณสุข
 - 2) การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด แบบไม่ควบคุมตัว ดำเนินการ พัฒนากลไกการรับ ส่งต่อผู้เข้ารับการฟื้นฟู ระหว่างสถานพยาบาลและกรมคุมประพฤติ

3) การวินิจฉัย และกำหนดแผนส่งต่อรับการฟื้นฟู ให้เพิ่มผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข และกรุงเทพมหานครในคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในแต่ละคณะ เพื่อให้การวางแผนการฟื้นฟู มีการประเมินทางการแพทย์ควบคู่กับการคัดกรองทางสังคม และสามารถจำแนก และส่งต่อผู้เข้ารับการฟื้นฟู สำหรับการบำบัดรักษาและฟื้นฟู ในสถานพยาบาลหรือสถานที่ฟื้นฟู ที่เหมาะสมกับสภาพการเสพติด

บำบัดรักษาระบบต้องโทษ

แนวทางการดำเนินงาน

พัฒนากระบวนการการบำบัดรักษาผู้ต้องขังที่ติดยาเสพติดในเรือนจำ/ทัณฑสถาน ทั่วประเทศ และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน/สถานแรกรับในทุกชั้นตอนให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงพัฒนาคุณภาพ หน่วยบำบัดรักษาให้มีมาตรฐาน เพื่อให้ผู้เสพผู้ติดที่ถูกต้องขังได้รับการบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ทั้งทางร่างกาย จิตใจ จิตวิญญาณ สังคม และทักษะในสังคม โดยให้มุ่งเน้นกระบวนการในการเตรียมความพร้อมก่อนกลับสู่สังคม โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1. บำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในรูปแบบชุมชนบำบัด (TC สำหรับการบำบัดฟื้นฟู ผู้ต้องขังที่ติดยาเสพติดในเรือนจำและทัณฑสถาน มีระยะเวลาในการฟื้นฟู 4 เดือน
2. บำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในรูปแบบศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม สำหรับการบำบัดฟื้นฟู ผู้ต้องขังที่มีผลการคัดกรองในระดับเสพ มีระยะเวลาในการฟื้นฟู 12 วัน
3. บำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ สำหรับการบำบัดฟื้นฟู เพื่อเตรียมความพร้อมสู่สังคมสำหรับผู้พักการลงโทษกรณีพิเศษ หรือผู้ต้องขังก่อนถูกปล่อยตัว มีระยะเวลาในการฟื้นฟู 120 วัน โดยมีเรือนจำและทัณฑสถานที่ดำเนินการบำบัดฟื้นฟู ในรูปแบบโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์
4. บำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดที่มีอาการทางจิต หรืออาการทางกายภาพ แบบผู้ป่วยใน/นอก ผ่านการส่งตัวไปยังสถานพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุข
5. อบรมระยะสั้น 3 วัน (15 ชั่วโมง) เพื่อเตรียมการก่อนปล่อยตัว สำหรับให้ความรู้และแนวทางการปฏิเสธเพื่อลดอัตราการกลับไปเสพติดซ้ำ

6. บำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยจำแนกผลตามกลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสพ กลุ่มติดกลุ่มรุนแรง ซึ่งกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้กำหนดให้ดำเนินการฟื้นฟูฯ ตามสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

บำบัดรักษาทางเลือก

แนวทางการดำเนินงาน

1. ดำเนินการในพื้นที่นำร่อง จำนวน 36 จังหวัดและกรุงเทพมหานคร ตามคำสั่งศูนย์อำนวยการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ ที่ 6/2560 เพื่อลดปัญหาการแพร่ระบาดของ การติดเชื้อไวรัสในกระแสเลือดลดผลกระทบทางสุขภาพของผู้เสพยาเสพติด ตลอดจนลดผลกระทบทางสังคม

2. กระทรวงสาธารณสุข กำหนดแนวทางการลดอันตรายจากยาเสพติด (Harm Reduction) ในกลุ่มผู้ติดยาเสพติดที่มีอาการติดยาเสพติดรุนแรง หรือยังไม่สามารถเลิกยาเสพติดได้ โดยการจัดสถานบริการลดอันตรายในพื้นที่ที่มีสถานการณ์ปัญหาเสพติดรุนแรง รวมถึงจัดทำแนวทางในการดูแลและให้บริการที่เหมาะสม เพื่อเป็นการป้องกัน และดูแลกลุ่มผู้ติดยาเสพติดไม่ให้เกิดผลกระทบที่เป็นอันตรายต่อตนเอง ชุมชน และสังคม

3. พัฒนารูปแบบการลดอันตรายจากยาเสพติดที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัญหาและบริบทของประเทศไทย

ติดตามดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

แนวทางการดำเนินงาน

1. ติดตามดูแลช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูฯ ในระบบสมัครใจ และระบบบังคับบำบัดแบบไม่ควบคุมตัวจากสถานพยาบาลภายใต้การดำเนินการของกระทรวงสาธารณสุข และสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร รวมถึงกลุ่ม ผู้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟูฯ ตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 108/2557 ที่ถูกส่งต่อมายังสถานพยาบาลภายใต้การดำเนินการของกระทรวงสาธารณสุข และสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร ให้ดำเนินการ ติดตามดูแลช่วยเหลือตามกระบวนการขั้นตอนปกติของกระทรวงสาธารณสุข รายละเอียด ดังนี้

1) กลุ่มผู้ใช้ยาเสพติด ให้ดำเนินการติดตาม อย่างน้อย 1 ครั้ง ภายในระยะเวลา 30 วัน

2) กลุ่มผู้เสพ และกลุ่มผู้ติดยาเสพติด ให้ดำเนินการติดตามและสุ่มตรวจ ปัสสาวะ 4-7 ครั้ง ภายในระยะเวลา 1 ปี

3) กลุ่มที่มีภาวะฉุกเฉิน มีอาการก้าวร้าว จากสารกลุ่มแอมเฟตามีน ผื่น เฮอร์นิน ให้ดำเนินการติดตาม และสุ่มตรวจปัสสาวะ 4-7 ครั้ง ภายในระยะเวลา 1 ปี

2. ติดตามดูแลช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู ในระบบสมัครใจรูปแบบ ศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมภายใต้การดำเนินการของศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด และระบบบังคับบำบัดแบบควบคุมตัวภายใต้การดำเนินการของกรมคุมประพฤติและพหุภาคี ให้ดำเนินการติดตามดูแลช่วยเหลือ โดยใช้กลไกของ กระทรวงมหาดไทย รายละเอียด ดังนี้

1) ให้สถานบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในระบบสมัครใจ รูปแบบศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และระบบบังคับบำบัดแบบควบคุมตัว จัดปัจจัยमितhec ให้แก่ผู้ช่วยก่อนเสร็จสิ้นกระบวนการบำบัดฟื้นฟู และปล่อยตัวกลับสู่สังคม โดยให้เน้นย้ำ ผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู ให้ไปแสดงตัว ณ ศูนย์เพื่อประสานการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู สมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในระดับอำเภอ/เขต/เทศบาลนคร/เทศบาลเมือง ในภูมิภาคของ ตน พร้อมเอกสารรับรองการเป็นผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู ภายใน 15 วัน นับแต่ได้รับการ ปล่อยตัวจากสถานบำบัดฟื้นฟู เพื่อตกลงการรับบริการด้านการติดตามดูแล

2) ให้ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ/เขต/ เทศบาลนคร/เทศบาลเมืองออกคำสั่งแต่งตั้งผู้ปฏิบัติงานของทางราชการ อาสาสมัคร และประชาชน อาทิเช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน อาสาสมัครคุมประพฤติ อาสาสมัครประจำหมู่บ้าน อาสาสมัครภาคประชาชน อาสาสมัครสาธารณสุขเจ้าหน้าที่ ของกรุงเทพมหานคร ประชาชนผู้มีจิตอาสา เป็นต้น เป็นผู้ทำหน้าที่ในการติดตามดูแล ผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู

3) ให้ศูนย์เพื่อประสานการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูในระดับอำเภอ/ เขต/เทศบาลนคร/เทศบาลเมือง จำแนกรายชื่อ ตรวจสอบความถูกต้อง และมอบหมาย ภารกิจให้ผู้ทำหน้าที่ติดตามดูแลช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู ดำเนินการติดตามดูแล และให้คำปรึกษา โดยผู้ที่ได้รับการติดตามดูแลภายใต้กลไกของกระทรวงมหาดไทย ได้แก่ ผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู จากระบบสมัครใจรูปแบบศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ผู้ผ่านการ บำบัดฟื้นฟู จากระบบบังคับบำบัดแบบควบคุมตัว และผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู จาก ระบบสมัครใจของสถานพยาบาล (เฉพาะผู้ประสงค์ขอรับความช่วยเหลือ)

4) การติดตามดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู ตามหลักเกณฑ์ของการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดแต่ละรูปแบบ อาจดำเนินการโดยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

(1) การติดตามดูแลทางตรง ประกอบด้วย

(1.1) การเยี่ยมบ้าน ที่ทำงาน สถานศึกษา หรือสถานที่ที่กำหนด

(1.2) การนัดหมายให้ผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู ไปรายงานตัว

ณ สถานที่ที่กำหนด

(1.3) ผู้ทำหน้าที่ติดตามดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู นำตัวผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู ไปรายงานตัว ณ สถานที่ที่กำหนด

(2) การติดตามดูแลทางอ้อม ได้แก่ การสอบถามผู้ใกล้ชิดกับผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู การสอบถามทางจดหมาย การโทรศัพท์สอบถาม

5) ให้ผู้ทำหน้าที่ติดตามดำเนินการติดตามดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู ตามหลักเกณฑ์ของการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดแต่ละรูปแบบอย่างต่อเนื่อง ภายในระยะเวลา 1 ปี

6) ให้ผู้ทำหน้าที่ติดตามรายงานผลการติดตามให้ศูนย์เพื่อประสานการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู อำเภอ/เขต/เทศบาลนคร/เทศบาลเมืองทราบ เพื่อลงข้อมูลในระบบข้อมูลการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดของประเทศ (บสต.)

7) สิ้นสุดการติดตามผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด จะมีผลในกรณี ดังนี้

(1) ติดตามจนครบระยะเวลา 1 ปี และพบว่าผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู สามารถเลิกหรือไม่ยุ่ง เกี่ยวกับยาเสพติดได้อย่างต่อเนื่อง หรือให้ความช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู เสร็จสิ้นแล้ว

(2) เมื่อผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู ถูกจับ หรือเสียชีวิต

(3) เมื่อผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู ขาดการติดต่อกับผู้หน้าที่ติดตาม โดยไม่แจ้งเหตุผลความจำเป็นให้ทราบ หรือไม่รับการติดตามภายหลังการบำบัดฟื้นฟู อย่างต่อเนื่อง จนครบระยะเวลา 1 ปี

8) ในการติดตามผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูตามรายชื่อที่ได้รับมอบหมาย หากพบว่าบุคคลดังกล่าวไม่เคยผ่านการบำบัดฟื้นฟู หรือไม่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ให้ศูนย์เพื่อประสานการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูจังหวัด/กรุงเทพมหานคร รายงาน
ข้อเท็จจริงแก่สำนักงาน ป.ป.ส. พร้อมหลักฐานประกอบการพิจารณา เพื่อจำหน่ายรายชื่อ
ออกจากระบบการบำบัดรักษายาเสพติด และระบบการติดตาม ดูแล ให้ความช่วยเหลือ
9) ให้ระบุข้อมูลประเภทของการให้ความช่วยเหลือในระบบ บสต. ตามที่
ได้มีการดำเนินการจริงหากเลือกช่อง "อื่น ๆ" ขอให้ระบุประเภทของการให้ความช่วยเหลือ
ให้ชัดเจน

10) เมื่อดำเนินการติดตามดูแลช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู แต่ละ
รายเสร็จสิ้นแล้ว ให้สรุปสิ้นสุดการติดตาม หรือ "ปิดงาน" ในระบบข้อมูลการบำบัดรักษา
และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดของประเทศ (บสต.)

ช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

แนวทางการดำเนินงาน

1. ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้แสดงความจำนงขอรับความช่วยเหลือ โดยให้ศูนย์
เพื่อประสานการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูอำเภอ/เขต/เทศบาลนคร/เทศบาลเมือง จำแนก
ประเภทและจำนวนผู้ประสงค์ขอรับความช่วยเหลือ และหาข้อมูลเพิ่มเติมถึงศักยภาพ
ความเป็นไปได้ ความพร้อมของผู้ขอรับความช่วยเหลือ และดำเนินการให้ความช่วยเหลือ
ผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของศักยภาพและบริบทของพื้นที่
ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) การมีรายได้และการประกอบอาชีพทั้งการทำงานในระบบ เช่น
โรงงาน ห้างร้าน สถานประกอบการที่เกิดจากการจ้างงาน และการทำงานนอกระบบ เช่น
การทำเกษตรกรรม การปลุกสัตว์ เป็นต้น รวมถึงการประกอบอาชีพเป็นเจ้าของกิจการ
ขนาดเล็ก เช่น ช่างซ่อมรถยนต์ ซ่อมรถจักรยานยนต์ การขายอาหาร เป็นต้น

2) การศึกษาต่อทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา

3) การจัดสวัสดิการเงินกู้ยืมเพื่อการประกอบอาชีพ

4) การพัฒนาทักษะและฝีมือในการประกอบอาชีพต่าง ๆ เช่น

การพัฒนาฝีมือช่าง ฯลฯ

5) การให้ความช่วยเหลือในด้านสุขภาพ การส่งต่อเข้ารับการรักษา
ในสถานพยาบาล ฯลฯ

6) การให้คำปรึกษาในการดำรงชีวิต

2. กรณีที่การให้ความช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู เกินศักยภาพที่ศูนย์ เพื่อประสานการดูแล ผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูอำเภอ/เขต/เทศบาลนคร/เทศบาลเมือง จะดำเนินการได้ ให้สรุปผลการพิจารณาการสนับสนุนช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู ที่เหมาะสม และประสานงานไปยังศูนย์เพื่อประสานการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูจังหวัด/ กรุงเทพมหานคร เพื่อให้ความช่วยเหลือต่อไป อาทิ

- 1) ด้านการศึกษา ส่งข้อมูลต่อไปยังศึกษาธิการจังหวัด หรือสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด
- 2) การฝึกทักษะอาชีพ ส่งข้อมูลต่อไปยังศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด
- 3) การจัดหางานทำ ส่งข้อมูลต่อไปยังสำนักงานจัดหางานจังหวัดและสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด
- 4) ทูลงเคราะห์ ส่งต่อให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด หรือศูนย์คุ้มครองสวัสดิภาพชุมชน กรุงเทพมหานคร

3. กรณีเป็นผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู จากระบบสมัครใจที่อยู่ในความดูแลของสถานพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร ที่ประสงค์จะขอรับการช่วยเหลือ หากเป็นความช่วยเหลือในส่วนที่เกินศักยภาพของสถานพยาบาล ให้ส่งต่อข้อมูลผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือไปยังศูนย์เพื่อประสานการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูอำเภอ/เขต/เทศบาลนคร/เทศบาลเมือง เพื่อสนับสนุนความช่วยเหลือตามแนวทางที่กำหนด

4. แผนบริหารจัดการอย่างบูรณาการ

แนวทางการดำเนินงาน

1. พัฒนาการขับเคลื่อนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเชิงรุกแบบบูรณาการ ตามแนวทางของร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2573) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) แผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) แผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ระยะ 4 ปี (พ.ศ. 2561-2564) ประเทศไทย 4.0 ศาสตร์พระราชาในเรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และแนวทางพระราชู
2. พัฒนาระบบการบูรณาการงบประมาณและแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี 2561 ทั้งในระดับส่วนกลาง ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ให้มีความสอดคล้องตามสถานการณ์ของพื้นที่ที่มีสภาพปัญหาที่แตกต่างกัน

3. พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศยาเสพติดในระดับส่วนกลางและพื้นที่ โดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสนับสนุนการบูรณาการข้อมูล และผลักดันการเป็น ศูนย์กลางข้อมูลข่าวสารที่จะสามารถสนับสนุนการบังคับใช้สถานการณ์ปัญหาเสพติด การจัดทำแผนในแต่ละระดับ การขับเคลื่อนการดำเนินงาน การรายงานผลการดำเนินงาน การกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน การกำกับติดตามผลการเบิกจ่าย งบประมาณ การอำนวยความสะดวกการบริหารจัดการด้านกำลังพลยาเสพติด รวมทั้งการเป็น ศูนย์กลางข้อมูลข่าวสารเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานเร่งด่วนในระดับพื้นที่

4. พัฒนาปรับปรุงระบบการอำนวยความสะดวกการบริหารจัดการของศูนย์อำนาจการ/ ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในทุกกระดับ ให้มีความเชื่อมโยง และสามารถ สนับสนุนการดำเนินงานขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไปสู่ การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิภาพ

5. พัฒนาบุคลากรด้านการข่าว การสืบสวน การปราบปราม การป้องกัน การบำบัดรักษา การอำนวยความสะดวกด้านยุทธศาสตร์ (นโยบาย แผนงาน งบประมาณ กำกับ ติดตาม ประเมินผล) และการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนในทุกมิติ เพื่อรองรับ นโยบายการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแนวทางประเทศไทย 4.0

6. สร้างนวัตกรรมและพัฒนาช่องทางและแนวทางการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนอย่างเหมาะสม

7. สร้างนวัตกรรมและพัฒนาเทคโนโลยีสนับสนุนการขับเคลื่อนการดำเนินงานในทุกมิติ เพื่อให้เกิดความคล่องตัว ยืดหยุ่น ประหยัด ทันต่อสถานการณ์ และลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานรองรับแนวทางประเทศไทย 4.0

8. จัดระบบและกลไกการจัดการภัยคุกคามทางออนไลน์ เพื่อรองรับ การกระทำความผิดทางข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และการมีพฤติกรรมที่ไม่ เหมาะสมในสื่อออนไลน์ 5 ocial Media ฯลฯ

9. วิจัยและพัฒนางานวิชาการ และองค์ความรู้ด้านยาเสพติด เพื่อสนับสนุน การปรับระบบการควบคุมตัวและการปรับทิศทางนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเหมาะสม

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า กระบวนการในการป้องกันใน การแก้ไขปัญหานั้นหลัก ๆ มีด้วยการ 4 ด้าน อันประกอบด้วย 1. การป้องกัน 2. การปราบปราม 3. การบำบัดฟื้นฟู และ 4. การบูรณาการของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

โดยในการศึกษาบทบาททำนุ ผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามแนวคิดของคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาตามแนวคิดของคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (2559, หน้า 3) จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการป้องกัน 2) ด้านการบำบัดรักษา 3) ด้านการปราบปราม และ 4) ด้านการบูรณาการ

แผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. 2558-2562
(สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2558, หน้า 21-69)

วิสัยทัศน์

สังคมไทยเข้มแข็งและรอดพ้นภัยจากยาเสพติดด้วยภูมิคุ้มกันและมาตรการลดผู้ค้าและผู้เสพและความร่วมมือระหว่างประเทศด้านยาเสพติดบรรลุผลตามพันธกรณีและวิสัยทัศน์อาเซียนภายในปี 2562

พันธกิจ

1. มุ่งเสริมสร้างพลังทุกภาคส่วนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้สังคมไทยปลอดภัยจากยาเสพติด
2. มุ่งส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือกับอาเซียนในการควบคุมและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง

เป้าประสงค์

1. เด็กและเยาวชนมีภูมิคุ้มกันยาเสพติดทุกคน
2. หมู่บ้าน/ชุมชน สถานศึกษา สถานประกอบการ มีความเข้มแข็งในการป้องกันยาเสพติด
3. เด็ก เยาวชน ประชาชน ชุมชน ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดและร่วมเป็นพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด
4. ทำลายเครือข่ายการค้าและองค์กรอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดลดพื้นที่ปลูกพืชเสพติดและทำลายแหล่งผลิต
5. ผู้เสพผู้ติดได้รับการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพอย่างมีมาตรฐาน
6. ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของอาเซียน

จุดเน้นยุทธศาสตร์

1. เสริมสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนมิให้เป็นผู้เสพยาใหม่
 2. เสริมสร้างมาตรฐานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาในกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ
 3. เสริมสร้างความร่วมมือด้านการสกัดกั้นยาเสพติด สารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์ ตามแนวชายแดน
 4. พัฒนาและส่งเสริมความร่วมมือเพื่อให้เกิดแนวปฏิบัติร่วมกันในกระบวนการยุติธรรมของกลุ่มประเทศอาเซียน
 5. พัฒนาขีดความสามารถ (เครื่องมือ เทคโนโลยี บุคลากร) ทั้งด้านการปราบปราม การป้องกันการตรวจพิสูจน์ และการบำบัดรักษา
 6. พัฒนาความเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน
- ยุทธศาสตร์

1. ยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
2. ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาผู้เสพยาผู้ติดยาเสพติด
3. ยุทธศาสตร์การสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม
4. ยุทธศาสตร์การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด
5. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ
6. ยุทธศาสตร์การสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด
7. ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมภาคประชาชน
8. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ

1. ยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

วัตถุประสงค์เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับทุกกลุ่มที่มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ป้องกันครอบครัวชุมชน สถานศึกษา สถานประกอบการ และสังคมให้ปลอดภัยจากยาเสพติด รวมทั้งสร้างพลัง ความเข้มแข็ง และความยั่งยืนในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด

ประเด็นยุทธศาสตร์

1. สร้างภูมิคุ้มกันให้เด็กและเยาวชนในสถานศึกษาต่อการรองรับสภาพปัญหายาเสพติดในสังคม

2. สร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันให้เด็กและเยาวชนนอกสถานศึกษา
3. สร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันในผู้ใหญ่และวัยแรงงาน

เป้าหมายยุทธศาสตร์

1. สร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในเป้าหมายกลุ่มต่าง ๆ
 - ปฐมวัย 6 ล้านคน
 - วัยเด็ก 4.8 ล้านคน
 - วัยรุ่น 6.5 ล้านคน
 - วัยผู้ใหญ่ 5.5 ล้านคน
2. กลุ่มเสี่ยงต่อการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
3. สร้างการมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชน โรงเรียนและสถาน

ประกอบการในการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

กลยุทธ์

1. สร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในกลุ่มปฐมวัยและวัยเด็กด้วยกระบวนการกลมกลืนทางสังคม (Socialization) สร้างความภาคภูมิใจของตนเอง (Self esteem) สติปัญญา (Intelligence) และความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient)
2. สร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในกลุ่มวัยรุ่นด้วยกระบวนการพัฒนาอัตลักษณ์ (Identity) และสร้างจริยธรรม (Moral development)
3. สร้างความเข้มแข็งทางจิตใจ (Resilience) เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันให้คนวัยผู้ใหญ่สามารถอยู่ท่ามกลางยาเสพติดได้โดยไม่หันไปใช้ยาเสพติดเป็นทางออกเมื่อต้องเผชิญกับปัญหา
4. สร้างสังคมรอบตัวเข้มแข็งให้กับหน่วยงานที่มีส่วนสัมพันธ์โดยตรงกับเป้าหมายคือครอบครัว ชุมชน โรงเรียน สถานประกอบการ

แนวทาง

1. สร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดให้เด็กและเยาวชนในสถานศึกษา
2. สร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดให้เด็กและเยาวชนนอก

สถานศึกษา

3. สร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในกลุ่มผู้ใหญ่และวัยแรงงาน
4. สร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเสี่ยง ครอบครัวเสี่ยง
5. รณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อการป้องกันยาเสพติด

2. ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาผู้เสพยาเสพติด

วัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาการเสพยาและการติดยาเสพติดโดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางเพื่อลดอุปสงค์ด้านยาเสพติดในระยะยาว

ประเด็นยุทธศาสตร์

1. ผู้เสพยาติดยาเข้าถึงบริการด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

2. ผู้ผ่านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพได้รับการติดตามดูแลช่วยเหลืออย่างมีคุณภาพและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเพื่อป้องกันการเสพยาติดยาซ้ำ

3. ครอบคลุม ชุมชน สังคมยอมรับและให้โอกาสผู้เสพยาติดยา และมีส่วนร่วมในการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ และติดตามดูแลช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัด (Community-based recovery model)

4. บริหารจัดการอย่างบูรณาการทุกภาคส่วนที่มีประสิทธิภาพ
 ให้อำนาจต่อการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพโดยยึดผู้เสพยาติดยาเป็นศูนย์กลาง

เป้าหมายยุทธศาสตร์

1. พัฒนารูปแบบการเข้าถึงบริการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพที่เป็นมิตรเข้าถึงง่าย และผู้เสพยาติดยาเข้าสู่บริการเพิ่มขึ้น

2. ปรับปรุงกระบวนการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพให้มีคุณภาพทั้งในส่วนของ การคัดกรองบำบัด ฟื้นฟูสมรรถภาพ และติดตามผู้ผ่านการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพ

3. ปรับปรุงกฎหมายให้อัตราการพัฒนากระบวนการบำบัดรักษาที่มีประสิทธิภาพ

4. พัฒนาระบบการติดตามดูแลช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพตามสภาพปัญหา ความต้องการ เพื่อป้องกันการเสพยาติดยาซ้ำ

5. ส่งเสริม สนับสนุน ให้ครอบครัว ชุมชน มีศักยภาพในกระบวนการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ และดูแลช่วยเหลือผู้เสพยาติดยา

6. มีอัตรากำลังปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับสภาพปัญหา

7. มีมาตรฐานของสถานบริการและบุคลากรที่ให้การบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ รวมถึงพัฒนาระบบการนิเทศ กำกับ ติดตามมาตรฐานผู้ให้บริการด้านการบำบัด การบริหารจัดการ ให้อำนาจต่อการดำเนินงานด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ

8. พัฒนาระบบข้อมูลผู้เสพผู้ติดยาเสพติด และการรายงานผลการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพที่ถูกต้อง แม่นยำ เข้าถึงง่าย มีระบบความปลอดภัยของข้อมูล และเคารพสิทธิของผู้ป่วย

9. บูรณาการระบบงบประมาณแบบองค์รวม ให้เกิดความคล่องตัวเหมาะสม และตรวจสอบได้ สามารถตอบสนองต่อเป้าหมายยุทธศาสตร์

กลยุทธ์

1. พัฒนาการบริการด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพที่เข้าถึงง่าย มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ด้วยบริการที่เป็นมิตร
2. พัฒนาระบบการติดตามดูแลช่วยเหลือ และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ
3. พัฒนาระบบการมีส่วนร่วมของชุมชน ครอบครัว และสังคมในการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ
4. บริหารจัดการแบบบูรณาการรอบด้าน

แนวทาง

1. ให้ผู้เสพผู้ติดยาเข้าถึงบริการด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพที่มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ
- 2.. ให้ผู้ผ่านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพได้รับการติดตามดูแลช่วยเหลืออย่างมีคุณภาพและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเพื่อป้องกันการเสพซ้ำ
- 3.. ครอบครัว ชุมชน สังคมยอมรับและให้โอกาสผู้เสพผู้ติดยาและมีส่วนร่วมในการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ และติดตามดูแลช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัด
4. บริหารจัดการอย่างบูรณาการทุกภาคส่วนที่มีประสิทธิภาพเอื้อต่อการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพโดยยึดผู้เสพผู้ติดยาเป็นศูนย์กลาง

3. ยุทธศาสตร์การสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม

วัตถุประสงค์เพื่อสร้างและพัฒนาระบบรองรับสนับสนุนให้ผู้พ้นโทษและผู้ผ่านการบำบัดรักษาในการเป็นคนดีและกลับเข้าสู่สังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี มีศักยภาพคุณภาพชีวิตที่ดี และเกิดความยั่งยืนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ประเด็นยุทธศาสตร์

สร้างและพัฒนาระบบรองรับสนับสนุนการคืนคนดีให้สังคม

เป้าหมายยุทธศาสตร์

1. ประชาชนทุกจังหวัดมีการตระหนักในคุณค่าของคนและยอมรับการคืนคนดีสู่สังคม
2. ผู้พันโทษ/ผู้ผ่านการบำบัดรักษามีศักยภาพที่จะสร้างประโยชน์ในด้านเศรษฐกิจและสังคม
3. ทุกหมู่บ้าน/ชุมชนให้โอกาสผู้พันโทษ/ผู้ผ่านการบำบัดรักษาเข้าร่วมกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างมีศักดิ์ศรี

กลยุทธ์

1. สื่อสารสาธารณะเพื่อสร้างความตระหนักในคุณค่าของคนและยอมรับ “การคืนคนดีสู่สังคม”
2. เสริมสร้างศักยภาพของผู้พันโทษ/ผู้ผ่านการบำบัดโดยการมีส่วนร่วมของภาครัฐกับภาคประชาชน
3. ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนสร้างการมีส่วนร่วมให้ผู้พันโทษ/ผู้ผ่านการบำบัดได้กลับเข้าสู่กิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม

แนวทาง

1. สร้างและพัฒนาระบบรองรับและสนับสนุนการส่งต่อผู้พันโทษและผู้ผ่านการบำบัดรักษาเพื่อแก้ไขฟื้นฟูติดตามดูแลช่วยเหลือและพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบครบวงจร กลับคืนสู่สังคม
2. สื่อสารสาธารณะเพื่อสร้างความตระหนักในคุณค่าของคนและยอมรับ “การคืนคนดีสู่สังคม”
3. เสริมสร้างศักยภาพของผู้พันโทษ/ผู้ผ่านการบำบัดรักษาเพื่อให้เกิดความพร้อมทั้งสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิต สามารถสร้างประโยชน์ให้สังคมทั้งในมิติเศรษฐกิจและสังคม
4. ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อให้ผู้พันโทษ/ผู้ผ่านการบำบัดรักษาที่มีศักยภาพได้กลับเข้าสู่กิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม

4. ยุทธศาสตร์การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด

วัตถุประสงค์เพื่อควบคุม ลด และกำจัดยาเสพติดสารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์ และป้องกัน ป้องปรามและปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

ประเด็นยุทธศาสตร์

1. ลดศักยภาพการผลิตยาเสพติดภายนอกประเทศ
2. เสริมศักยภาพการสกัดกั้นยาเสพติดในประเทศ
3. ทำลายศักยภาพของกลุ่มเครือข่ายการค้ายาเสพติด
4. ควบคุมพื้นที่ผลิตหรือปลูกพืชเสพติดในประเทศ
5. บริหารจัดการการบังคับใช้กฎหมายให้มีเอกภาพและประสิทธิภาพ

เป้าหมายยุทธศาสตร์

1. ลดพื้นที่ผลิตยาเสพติดภายนอกและภายในประเทศ
2. ทำลายเครือข่าย ขบวนการค้ายาเสพติด รวมทั้งขจัดปัจจัยเอื้ออำนวยหรือสนับสนุนต่อขบวนการค้ายาเสพติด
3. พัฒนาระบบการสกัดกั้นยาเสพติดของประเทศให้ครอบคลุมและเชื่อมโยงกัน

กลยุทธ์

1. ทำลายโครงสร้าง ลิตรอนเครือข่าย สลายอิทธิพล จำกัดหนทางปฏิบัติ และยุติบทบาทองค์กรการผลิตและค้ายาเสพติด
2. ลดความสามารถ (Incapacitation) ของผู้กระทำความผิด ลดช่องโอกาส (Window of opportunity) ของอาชญากร ลดช่องทางในการเข้าถึงยาเสพติดของผู้เสพในระดับพื้นที่ ลดความล้มเหลวต่อการตกเข้าไปสู่วงกักของยาเสพติด (Drugs trap) ของกลุ่มเสี่ยง และลดการทุจริตและประพฤตินิยมชอบของเจ้าหน้าที่
3. เกาะติดสถานการณ์ เกาะติดพื้นที่ เกาะติดเป้าหมาย
4. พัฒนาระบบการยุติธรรม กฎหมาย ระเบียบ และขั้นตอนการปฏิบัติให้เท่าทันกับพัฒนาการของปัญหายาเสพติด

แนวทาง

1. ลดศักยภาพการผลิตยาเสพติดภายนอกประเทศ
2. ลดศักยภาพการผลิตยาเสพติดภายในประเทศ
3. เสริมศักยภาพการสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดน
4. เสริมศักยภาพการสกัดกั้นยาเสพติดพื้นที่ตอนใน
5. ทำลายศักยภาพของกลุ่มเครือข่าย การค้ายาเสพติด
6. ทำลายศักยภาพของกลุ่มเครือข่ายการค้ายาเสพติดระดับชุมชน

7. ยุติปัจจัยสนับสนุนการค้ายาเสพติด

8. บริหารจัดการการบังคับใช้กฎหมายให้มีเอกภาพและประสิทธิภาพ

5. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ

วัตถุประสงค์เพื่อแสวงหา สร้าง เสริม และพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและความร่วมมือระหว่างประเทศที่ส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ปัญหายาเสพติดในประเทศไทยและในภูมิภาคอาเซียน

ประเด็นยุทธศาสตร์

1. ส่งเสริมการดำเนินงานความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและการพัฒนาไทยสู่ศูนย์กลางความร่วมมืออาเซียนในการควบคุมปัญหายาเสพติด

2. เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีและความร่วมมือระหว่างประเทศด้านยาเสพติดเพื่อการดำเนินงานควบคุมปัญหายาเสพติดที่มีประสิทธิภาพร่วมกัน และรองรับพันธกรณีระหว่างประเทศ

3. ส่งเสริมความร่วมมือและสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านปราบปรามยาเสพติดระหว่างประเทศ

4. ส่งเสริมความร่วมมือและสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการป้องกันยาเสพติดและการแก้ไขปัญหาผู้เสพผู้ติดยาเสพติดระหว่างประเทศเพื่อพัฒนารูปแบบการป้องกันและมาตรฐานการบำบัดรักษาระหว่างประเทศ

5. ส่งเสริมความร่วมมือด้านการพัฒนาทางเลือกและเผยแพร่แนวปฏิบัติสหประชาชาติด้านการพัฒนาทางเลือกที่เกิดจากการผลักดันของไทยให้กับนานาประเทศ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

6. ส่งเสริมความร่วมมือด้านกฎหมายและสร้างความสอดคล้องทางกฎหมายระหว่างประเทศเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศ

เป้าหมายยุทธศาสตร์

1. ประเทศไทยและประเทศสมาชิกอาเซียนมีความเข้มแข็งและปลอดภัยจากภัยคุกคามของยาเสพติด

2. พัฒนากลไกความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อควบคุมยาเสพติด

3. ปฏิบัติตามพันธกรณีข้อตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับปัญหายาเสพติด

4. ประสานผลักดันการยุติบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการลักลอบผลิต
ค้ำ และลำเลียงยาเสพติด สารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์ระหว่างประเทศ

5. ประสานผลักดันความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการป้องกัน
บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ กฎหมาย การพัฒนาทางเลือก และการพัฒนาศักยภาพ
ที่เกี่ยวข้อง

6. บริหารจัดการความร่วมมือระหว่างประเทศอย่างมีเอกภาพ
กลยุทธ์

1. ประกาศเจตนารมณ์ร่วมกับนานาชาติประเทศเพื่อจัดการกับความท้าทาย
จากปัญหายาเสพติด

2. ดำเนินการเชิงรุกเพื่อแสวงหา ขยายเครือข่าย และพัฒนากลไกความ
ร่วมมือระหว่างประเทศในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

3. มุ่งมั่นผลักดันหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศและสมาชิก
ประชาคมอาเซียนเพื่อการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย
ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาค และประชาคมโลก

4. พัฒนาคุณภาพการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับ
ยาเสพติดให้เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ

5. สร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อประเทศไทย

แนวทาง

1. ประสานผลักดันความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อรองรับการเข้าสู่
ประชาคมอาเซียนและการพัฒนาไทยสู่ศูนย์กลางความร่วมมืออาเซียนในการควบคุม
ปัญหายาเสพติด

2. พัฒนากลไกความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อสนับสนุนการควบคุม
ยาเสพติดระหว่างประเทศและการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศด้านยาเสพติด

3. ประสานผลักดันความร่วมมือระหว่างประเทศด้านปราบปรามยาเสพติด

4. ประสานผลักดันความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการป้องกันยาเสพติดและการแก้ไข
ปัญหาผู้เสพยาเสพติดยาเสพติดเพื่อพัฒนารูปแบบการป้องกันและมาตรฐาน
การบำบัดรักษาระหว่างประเทศ

5. ประสานผลักดันการเผยแพร่ด้านการพัฒนาทางเลือกเพื่อการพัฒนา และแก้ปัญหาเสียดิระหว่างประเทศอย่างยั่งยืน

6. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการพัฒนากฎหมายและ สร้างความสอดคล้องทางกฎหมายระหว่างประเทศเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานควบคุม ยาเสียดิระหว่างประเทศ

6. ยุทธศาสตร์การสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหาเสียดิ

วัตถุประสงค์เพื่อสร้าง ควบคุม และบริหารจัดการสภาพแวดล้อมทั้งที่เป็น รูปธรรมและนามธรรมให้เอื้อต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสียดิอย่างยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์

1. สร้างสภาพแวดล้อมเพื่อควบคุม ป้องปราม และป้องกันปัญหาเสียดิ

2. บริหารจัดการสภาพแวดล้อมทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมให้เอื้อ ต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสียดิอย่างยั่งยืน

เป้าหมายยุทธศาสตร์

1. สร้างและพัฒนาสภาพแวดล้อมเพื่อควบคุมพื้นที่ปัญหาและเหตุปัจจัย หรือเงื่อนไขของปัญหาเสียดิ

2. ส่งเสริมและสนับสนุนสภาพแวดล้อมเพื่อพัฒนาเพิ่มพื้นที่บวก เพิ่ม ปัจจัยบวก

กลยุทธ์

1. ป้องกันเชิงรุก

2. ป้องกันพื้นที่ (Defensible space)

3. ควบคุมพื้นที่เสี่ยง ปัจจัยเสี่ยง

4. เพิ่มพื้นที่เชิงบวก ปัจจัยบวก

แนวทาง

1. สร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกัน ควบคุมพื้นที่เสี่ยงปัจจัยเสี่ยงและ เพิ่มพื้นที่เชิงบวกปัจจัยบวกเพื่อป้องกันปัญหาเสียดิในระยะยาว

2. บริหารจัดการสภาพแวดล้อมทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมให้เอื้อ ต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสียดิอย่างยั่งยืน

7. ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมภาคประชาชน

วัตถุประสงค์เพื่อบริหารจัดการการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน สถานศึกษา สถานประกอบการ และสังคมไทยปลอดภัยจากยาเสพติด และสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนในระยะยาว

ประเด็นยุทธศาสตร์

1. สร้างกระบวนการและศักยภาพการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
2. สร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนในการควบคุมปัญหายาเสพติดระดับพื้นที่ในระยะยาว

เป้าหมายยุทธศาสตร์

1. ทุกหมู่บ้าน/ชุมชนมีความเข้มแข็งเอาชนะปัญหายาเสพติดและมีกลไกในการเฝ้าระวังปัญหา (81,909 หมู่บ้าน/ชุมชน)
2. หมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งพัฒนาสู่กองทุนแม่ของแผ่นดิน พัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดิน บูรณาการสู่เศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์

1. ดำเนินการตามยุทธศาสตร์พระราชทาน เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา
2. ระเบิดมาจากข้างใน
3. ทำให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา
4. เชื่อมบน ประสานล่าง

แนวทาง

1. สร้างกระบวนการและศักยภาพการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
2. สร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนในการควบคุมปัญหายาเสพติดระดับพื้นที่ในระยะยาว

8. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ

วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาประสิทธิผล ประสิทธิภาพ และเอกภาพการบริหารจัดการเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ประเด็นยุทธศาสตร์

1. จัดโครงสร้างการบริหารจัดการที่มีความเหมาะสม ลดความซ้ำซ้อน และสามารถแก้ไขปัญหาเสถียรได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. บูรณาการประสานเชื่อมโยงระหว่างแผนแม่บทแผนยุทธศาสตร์ ด้านยาเสพติดกับทุกแผนที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ระดับชาติถึงระดับท้องถิ่น
3. พัฒนาระบบข้อมูลยาเสพติดทุกระบบให้มีความเชื่อมโยงและสนับสนุนการบริหารจัดการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสถียรได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. พัฒนาระบบอำนาจการและระบบสนับสนุนที่มีเอกภาพ

เป้าหมายยุทธศาสตร์

1. พัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรทุกระดับให้เกิดประสิทธิภาพและมีเอกภาพในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ
 2. พัฒนาระบบแผนงานและงบประมาณให้มีความเชื่อมโยงกันทุกระบบ และบูรณาการงบประมาณจากทุกแหล่ง
 3. พัฒนาระบบข้อมูลและการเฝ้าระวังปัญหาเสถียรให้สามารถบ่งชี้สถานการณ์ปัญหาเสถียร ติดตามเฝ้าระวังสถานการณ์ปัญหาเสถียร และนำไปสู่การใช้ประโยชน์ในการกำหนดมาตรการและเป้าหมายการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสถียรได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 4. พัฒนาบุคลากรด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสถียรเพื่อเตรียมคนสำหรับอนาคตและสร้างข้อได้เปรียบในการแข่งขันไปสู่ขีดความสามารถในระดับที่เป็นสากล
 5. พัฒนาระบบกำกับ ติดตาม และประเมินผล
 6. พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้านยาเสถียรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสถียรได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 7. พัฒนาการวิจัยและพัฒนา วิชาการ และองค์ความรู้ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสถียร
 8. พัฒนาการปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์เชิงรุก
- ### กลยุทธ์
1. จัดทำโครงสร้างนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านยาเสถียรเพื่อเป็นทิศทางในการพัฒนาในระยะยาว

2. กำหนดบทบาทภารกิจและจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างราชการบริหารส่วนกลางส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น รวมทั้งภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชนให้เป็นไปอย่างเหมาะสม

3. ใช้แผนยุทธศาสตร์เป็นกรอบแนวทางในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

4. จัดทำตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ร่วมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (Joint KPI) แนวทาง

1. พัฒนาระบบบริหารจัดการองค์การ
2. พัฒนาระบบแผนงานและงบประมาณ
3. พัฒนาระบบข้อมูลและเฝ้าระวังยาเสพติด
4. พัฒนาบุคลากรด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
5. พัฒนาระบบกำกับ ติดตาม และประเมินผล
6. พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด
7. พัฒนาการวิจัยและพัฒนา วิชาการ และองค์ความรู้ด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด
8. พัฒนาการปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์เชิงรุก

ในการวิจัย ประสิทธิภาพตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแผนยุทธศาสตร์การป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. 2558-2562 ของสำนักยุทธศาสตร์ สำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2558, หน้า 21-69) ยกเว้นยุทธศาสตร์ การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ และ ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ เนื่องจากเป็นยุทธศาสตร์ที่ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของที่ว่ากรมอำเภอ และของกำนันผู้ใหญ่บ้าน มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการ วิจัย เพื่อตอบคำถามการวิจัย และกำหนดเป็นวัตถุประสงค์ในการวิจัย โดยประสิทธิผล ตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัด นครพนม มีจำนวน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไป เกี่ยวข้องกับยาเสพติด 2) ด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด 3) ด้านการสร้างและ พัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม 4) ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกัน

ปัญหาเสียดิน และ 5) ด้านการมีส่วนร่วมภาคประชาชน

บริบทอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานอำเภอธาตุพนม มีรายละเอียดดังนี้
(ที่ทำการปกครองอำเภอธาตุพนม, 2561, หน้า 1)

บริเวณอำเภอธาตุพนมในปัจจุบันเดิมมีชื่อว่า “ภูกำพร้าว” เป็นที่อยู่อาศัยของชนเผ่าหนึ่งซึ่งมีศิลปวัฒนธรรมเป็นของตนเอง ตามประวัติบริเวณองค์พระธาตุพนมเคยเป็นที่ตั้งเมืองศรีโคตรบูร ซึ่งเป็นเมืองหลวงของอาณาจักรศรีโคตรบูร ต่อมาเมืองศรีโคตรบูรได้ย้ายไปตั้งอยู่ที่อื่น ชุมชนรอบองค์พระธาตุพนมก็ยังคงเป็นชุมชนใหญ่ดูแลรักษาองค์พระธาตุพนม

ในราชการที่ 5 ได้มีการจัดระเบียบการปกครองขึ้นใหม่ ชุมชนธาตุพนมได้จัดเป็น “บริเวณธาตุพนม” ขึ้นกับมณฑลลาวพวน มีหน้าที่ปกครองดูแลจากมุกดาหารถึงนครพนม ท่าอุเทน และเมืองไชยบุรี รวมทั้งเขตเรณูนครด้วย ต่อมา พ.ศ. 2440 ได้มีการจัดตั้งจังหวัด อำเภอ หมู่บ้าน “บริเวณธาตุพนม” และในปลายปี พ.ศ. 2449 สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ได้เสด็จมาพักค้างคืนที่บริเวณข้างพระธาตุพนม 1 คืน และเมื่อเสด็จกลับกรุงเทพมหานคร จึงได้ประกาศตั้งอำเภอธาตุพนมขึ้น ในปี พ.ศ. 2450 เป็นต้นมา

อำเภอธาตุพนมเป็นอำเภอชายแดน ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของจังหวัดนครพนมพื้นที่มีลักษณะเป็นแนวยาวตามฝั่งแม่น้ำโขง ห่างจากจังหวัดนครพนมประมาณ 52 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดสกลนครประมาณ 76 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดมุกดาหารประมาณ 50 กิโลเมตร และห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 707 กิโลเมตร ทิศเหนือติดต่อกับอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ทิศใต้ติดต่อกับอำเภอหว้านใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร ทิศตะวันออกติดต่อกับ แม่น้ำโขง แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทิศตะวันตกติดต่อกับ อำเภอนาแก อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม

อำเภอธาตุพนมมีพื้นที่ทั้งหมด 357.76 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 223,600 ไร่ รูปร่างลักษณะเป็นแนวยาวตามฝั่งแม่น้ำโขง ความยาวประมาณ 39.75 กิโลเมตร ความกว้างเฉลี่ยประมาณ 9 กิโลเมตร

อำเภอธาตุพนม แบ่งการปกครองส่วนภูมิภาคเป็น 12 ตำบล 136 หมู่บ้าน 5 เทศบาลตำบล 7 องค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย

1. ตำบลธาตุพนม	จำนวน 14 หมู่บ้าน
2. ตำบลธาตุพนมเหนือ	จำนวน 8 หมู่บ้าน
3. ตำบลฝั่งแดง	จำนวน 11 หมู่บ้าน
4. ตำบลโพนแพง	จำนวน 8 หมู่บ้าน
5. ตำบลพระกลางทุ่ง	จำนวน 16 หมู่บ้าน
6. ตำบลนาถอน	จำนวน 14 หมู่บ้าน
7. ตำบลแสนพัน	จำนวน 8 หมู่บ้าน
8. ตำบลคอนนางหงส์	จำนวน 11 หมู่บ้าน
9. ตำบลน้ำก่ำ	จำนวน 20 หมู่บ้าน
10. ตำบลอุมเหมา	จำนวน 9 หมู่บ้าน
11. ตำบลนาหนาด	จำนวน 10 หมู่บ้าน
12. ตำบลกุศฉิม	จำนวน 7 หมู่บ้าน

จำนวนกำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกรายตำบล รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
ในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

ชื่อตำบล	จำนวน (คน)
ตำบลธาตุพนม	45
ตำบลธาตุพนมเหนือ	29
ตำบลนาหนาด	33
ตำบลฝั่งแดง	38
ตำบลโพนแพง	30
ตำบลพระกลางทุ่ง	67
ตำบลนาถอน	47
ตำบลแสนพัน	35
ตำบลคอนนางหงส์	38
ตำบลน้ำก่ำ	84
ตำบลอุมเหมา	35
ตำบลกุศฉิม	28
รวม	509

ที่มา : ที่ทำการปกครองอำเภอธาตุพนม ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2561

อำเภอธาตุพนม แบ่งการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็น 12 แห่ง ประกอบด้วย
5 เทศบาลตำบล 7 องค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

1. เทศบาลตำบลธาตุพนม
2. เทศบาลตำบลธาตุพนมใต้
3. เทศบาลตำบลน้ำก่ำ
4. เทศบาลตำบลนาหนาด
5. เทศบาลตำบลฝั่งแดง
6. องค์การบริหารส่วนตำบลนาถอน
7. องค์การบริหารส่วนตำบลตำบลแสนพัน
8. องค์การบริหารส่วนตำบลดอนนางหงส์
9. องค์การบริหารส่วนตำบลโพนแพง
10. องค์การบริหารส่วนตำบลอุ่มเหมา
11. องค์การบริหารส่วนตำบลพระกลางทุ่ง
12. องค์การบริหารส่วนตำบลกุดฉิม

อำเภอธาตุพนม มีประชากรทั้งสิ้น 83,055 คน โดยจำนวนประชากรจำแนก
เป็นรายตำบล รายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนประชากรในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

ชื่อตำบล	ประชากร(คน)
ตำบลธาตุพนม	10,716
ตำบลธาตุพนมเหนือ	5,529
ตำบลนาหนาด	5,676
ตำบลฝั่งแดง	6,868
ตำบลโพนแพง	4,894
ตำบลพระกลางทุ่ง	7,509
ตำบลนาถอน	8,609
ตำบลแสนพัน	3,913
ตำบลดอนนางหงส์	6,692
ตำบลน้ำก่ำ	12,381
ตำบลอุมเหมา	5,833
ตำบลกุดฉิม	4,435
รวม	83,055

ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอธาตุพนม ณ วันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2562

การศึกษา

อำเภอธาตุพนม มีสถานศึกษาทั้งสิ้น จำนวน 63 แห่ง แบ่งเป็น ระดับประถมศึกษา จำนวน 49 แห่ง ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 9 แห่ง ระดับอาชีวศึกษา จำนวน 2 แห่ง ระดับอุดมศึกษา จำนวน 2 แห่ง

สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ

1. พระธาตุพนมมรรมหาวิหาร

พระธาตุพนม ประดิษฐานอยู่ ณ วัดพระธาตุพนมมรรหาวิหารริมฝั่งแม่น้ำโขง ตำบลธาตุพนม อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม สถานที่ประดิษฐาน องค์พระธาตุพนม อยู่บนภูเก้าพร้าว หรือดอยเก้าพร้าว ภาษาบาสีว่า กปนบรพต หรือ กปนคีรี ริมฝั่งแม่น้ำชลนที อันเป็นเขตแขวงนครศรีโคตรบูรณโบราณ

2. วัดมรุกขนคร

บริเวณวัดมรุกขนคร ตำบลดอนนางหงส์ เจริญรุ่งเรืองมากในอดีตจนถึงปี พ.ศ. 2320 ตัวเมืองถูกน้ำกัดเซาะตลิ่งพัง และเกิดโรคระบาด ผู้คนล้มตายเป็นจำนวนมาก จึงได้ย้ายไปตั้งที่บ้านหนองจันทร์ ตำบลท่าค้อ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

3. หาดแห่

หาดแห่ อยู่ในพื้นที่ตำบลน้ำก่ำ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวของประชาชนในพื้นที่และจังหวัดใกล้เคียง รวมทั้งชาว สปป.ลาว ที่เดินทางมาเที่ยวในช่วงเทศกาลสงกรานต์ของทุก ๆ ปี เป็นจำนวนมาก โดยหาดแห่มีสภาพเป็นเกาะกลางแม่น้ำโขงที่สามารถเดินข้ามไปได้ในช่วงเทศกาลสงกรานต์

4. แก่งค้ำบพวง

แก่งค้ำบพวง อำเภอธาตุพนม สวรรค์ของนักตกปลา ที่ไม่ควรพลาด มีลักษณะเป็นเกาะกลางลำแม่น้ำโขง ตั้งอยู่ บ้านค้ำบพวง ตำบลน้ำก่ำ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ในฤดูแล้งจะสามารถเดินข้ามไปฝั่ง ไปยังสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้

5. ตลาดไทย-ลาว

ตลาดไทย-ลาว ทุกวันจันทร์และวันพฤหัสบดี บริเวณจุดผ่อนปรนการค้าไทย-ลาว เขตเทศบาลตำบลธาตุพนม ซึ่งมีบรรดาแม่ค้า พ่อค้าจากทั้ง 2 ประเทศ นำสินค้าทางการเกษตร พืชผัก อาหารป่า ฯลฯ มาจำหน่ายเป็นจำนวนมาก

งานประเพณีสำคัญ

1. งานนมัสการพระธาตุพนม

งานนมัสการพระธาตุพนมเป็นประเพณีที่ถือปฏิบัติต่อเนื่องกันมาแต่โบราณกาล จนกระทั่งถึงปัจจุบัน ตั้งแต่โรมาชาวพุทธในลุ่มแม่น้ำโขง เมื่อถึงเดือน 3 ข้างขึ้น 15 ค่ำของทุกปี ซึ่งมีผู้เดินทางมาร่วมงานนมัสการพระธาตุพนม เป็นจำนวนมาก

2. รำบูชาถวายพระธาตุพนม

รำบูชาถวายพระธาตุพนมเป็นการรำบูชาพระธาตุพนม ที่ปรับปรุงมาจากการฟ้อนรำแห่งองบุญ ซึ่งจัดขึ้นในเทศกาลนมัสการองค์พระธาตุพนม และประเพณีออกพรรษาของทุกปี

3. ประเพณีแห่เทียนพรรษา

ประเพณีแห่เทียนพรรษา ก่อนถึงวันเข้าพรรษา (วันแรม 1 ค่ำ เดือน 8 ของทุกปี) ตำบลทุกตำบล ในเขตอำเภอธาตุพนม จัดงานประเพณีพร้อมกัน โดยเฉพาะในเขตเทศบาลตำบลธาตุพนมที่จัดขบวนอย่างยิ่งใหญ่ตระการตา

4. บุญพระเวส

บุญพระเวส หรือบุญเดือนสี่ เป็นงานบุญประเพณีที่จัดขึ้นในทุกตำบลของอำเภอธาตุพนม รวมทั้งจังหวัดนครพนม และทุกจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้วย

5. ปฏิบัติบูชา/สวดมนต์ข้ามปี

ปฏิบัติบูชา/สวดมนต์ข้ามปี จะจัดขึ้นในคืนวันที่ 31 ธันวาคม ถึงคืนวันที่ 1 มกราคม ของทุกปี

สภาพปัญหาของอำเภอธาตุพนม

ปัญหาด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ เป็นไปอย่างล่าช้า ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการค้า การลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้าน เกษตรกรขาดแหล่งทุน ขาดตลาดสินค้าการเกษตร ขาดการเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการเกษตร ปัญหาการยกระดับมาตรฐานการแปรรูปผลิตภัณฑ์ชุมชน การตลาดการค้า และการลงทุนขยายตัวช้า และปัญหาภาวะเปราะบางของประเทศเพื่อนบ้านไม่เอื้อต่อการค้า การขนส่งผ่านแดน การบริการขนส่งสาธารณะมีต้นทุนสูง เช่น การขนส่งคนหรือสินค้าทางบก การขนส่งคนหรือสินค้าทางอากาศมีค่าใช้จ่ายสูง ปัญหาแหล่งและกิจกรรมการท่องเที่ยวยังไม่ได้รับการพัฒนาและยกระดับมาตรฐานให้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว ขาดการวางแผนทางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ปัญหาด้านสังคม เช่น ขาดบุคลากรทางการแพทย์ที่ทันสมัยและสำคัญในการรักษาโรคเฉพาะทาง ขาดแคลนครู ปัญหาคุณภาพครู และปัญหาความด้อยโอกาสของเด็ก/ผู้พิการ ปัญหาประชาชนขาดความรู้ในการประกอบอาชีพ ขาดการศึกษาเยาวชนขาดโอกาสทางการศึกษา ทำให้เกิดปัญหาแรงงานไร้ฝีมือ เป็นต้น

ปัญหาด้านความมั่นคง เช่น ยาเสพติด แรงงานต่างด้าว การจลาจล อาชญากรรม ปัญหาการลักลอบค้าและเคลื่อนย้ายสิ่งผิดกฎหมายในพื้นที่และตามแนวชายแดน ปัญหาสาธารณสุขภัย ปัญหาการกักเชื้อดื้อยาต้านไวรัส

ปัญหาด้านทรัพยากรน้ำ เช่น ปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรและเกิดอุทกภัยน้ำท่วม การพัฒนาแหล่งน้ำยังไม่ทั่วถึง มีที่กักเก็บน้ำไม่เพียงพอ มีพื้นที่น้ำท่วมซ้ำซาก ระบบการกระจายน้ำในไร่นาไม่เพียงพอ สภาพดินไม่สามารถกักเก็บน้ำได้ดี ขาดการดำเนินการเชิงอนุรักษ์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่สนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรน้ำได้ ในพื้นที่น้ำท่วมเป็นอุปสรรคในการพัฒนาที่ดิน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ประสิทธิ์ อินทโชติ (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในจังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่จังหวัดชลบุรี และเปรียบเทียบความแตกต่างของบทบาทของผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่จังหวัดชลบุรี จำนวน 260 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือแบบสอบถามและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสถิติเชิงอนุมาน t-test, One-Way ANOVA และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ผลการวิจัยพบว่า การมีบทบาทของผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการป้องกันยาเสพติด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีบทบาทในเรื่องการเข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบนโยบายรัฐบาลในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จากจังหวัด/อำเภอ ส่วนด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การมีบทบาทในเรื่องการให้ความร่วมมือกับส่วนราชการในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่จังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้ใหญ่บ้านที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีบทบาทในการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแตกต่างกัน ส่วนผู้ใหญ่วัย เพศ อายุ วาระการดำรงตำแหน่ง ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง และขนาดของหมู่บ้านที่ปกครองต่างกันมีบทบาท

ในการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด
ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

เนติธัช เทพวงศ์ (2556, บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยพื้นฐานของผู้นำชุมชน
เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาเสพติด ในโครงการ
25 ตาสัปดาห์ ศึกษาร่วมกับบทบาทและการมีส่วนร่วมต่อการแก้ไขปัญหาเสพติด
รวมทั้งศึกษาปัญหาและอุปสรรคการมีบทบาทของผู้นำชุมชนต่อการแก้ไขปัญหาเสพติด
โดยทำวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) แบบเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ
ผลการศึกษาพบว่า 1. ปัจจัยพื้นฐานของผู้นำชุมชนที่เกี่ยวข้องต่อการแก้ไขปัญหาเสพ
ติด คือ ภูมิสำเนา และตำแหน่งในชุมชน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเสพ
ติดในโครงการ 25 ตาสัปดาห์ 2. บทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนต่อการแก้ไข
ปัญหาเสพติด ทั้งด้านการวางแผนดำเนินการปฏิบัติงาน รวมถึงการติดตามและ
ประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง 3. ปัญหาและอุปสรรคการมีบทบาทและการมีส่วนร่วม
ในโครงการ 25 ตาสัปดาห์ คือ ชุมชนมีสภาพความเป็นเมืองสูง ทำให้เป็นอุปสรรคต่อ
การป้องกันและดูแลของผู้นำชุมชน อีกทั้งผู้นำชุมชนไม่มีสวัสดิการ ขาดการสนับสนุนด้าน
การอบรม และขาดงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงส่งผลให้ผู้นำชุมชน
ขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ดังนั้นรัฐบาลร่วมกับเทศบาลนคร
เชียงใหม่ควรพิจารณาเพิ่มงบประมาณในการดำเนินโครงการ เพื่อจัดการอบรมพัฒนา
ศักยภาพการทำงานของผู้นำชุมชนให้มีประสิทธิภาพ อีกทั้งจัดหาสวัสดิการ ค่าตอบแทน
การคุ้มครองความปลอดภัยจากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำชุมชน

พัฒนธรร ดันติเวชยานนท์ (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา
ประสิทธิผลของนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามแนวชายแดนแม่น้ำโขง
การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ประสิทธิผลของนโยบายการป้องกันและ
ปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนแม่น้ำโขง และ 2) ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลของ
นโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนแม่น้ำโขง แบบของการวิจัย
และพัฒนา โดยการผสมผสานวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ใช้ระเบียบวิธีวิจัย
เชิงคุณภาพเป็นหลักโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 42 คน คือ
ผู้บริหารสำนักงานศุลกากรด่านพรมแดนอินทนนท์อำเภอเชียงดาว จังหวัด เชียงใหม่ ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน
และประชาชน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยแบบกึ่งมีโครงสร้าง
วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และเชิงปริมาณ ประชากร 2,790 คน คือ

ประชาชนในเขตอำเภอเมืองและข้าราชการตำรวจสังกัดสถานีตำรวจภูธรระดับอำเภอ ได้กลุ่มตัวอย่าง 350 คน วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย แบ่งการวัดเป็น 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยแบบขั้นตอน

ผลการศึกษาพบว่า

1. ประสิทธิภาพของนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนแม่น้ำโขง จำนวน 3 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) โดยด้านการสร้างความยั่งยืนในการแก้ไขปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการลดความรุนแรงของปัญหา และด้านการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนแม่น้ำโขง มีจำนวน 6 ปัจจัย ได้แก่ 1) การแก้ไขปัญหาผู้เสพ/ผู้ติด 2) การร่วมมือระหว่างประเทศ 3) การปราบปราม/บังคับใช้กฎหมาย 4) การบริหารจัดการ 5) การสร้างภูมิคุ้มกัน/ป้องกัน และ 6) นโยบายสามารถนำไปปฏิบัติได้ สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพของนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนแม่น้ำโขง ได้ร้อยละ 78.20 ($R^2 = 0.782$)

พัทธนันท์ ประสารกถ (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การประเมินผลโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 ในส่วนของกิจกรรม ผู้ประสานงานพลังแผ่นดิน (25 ตำบลประรด) ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี การศึกษาเรื่องการประเมินผลโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 ในส่วนของกิจกรรมผู้ประสานงานพลังแผ่นดิน (25 ตำบลประรด) ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลและศึกษาปัญหาอุปสรรคข้อเสนอแนะในการดำเนินการโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 ในส่วนของกิจกรรมผู้ประสานงานพลังแผ่นดิน (25 ตำบลประรด) ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี โดยศึกษาจากกลุ่มประชากรคือผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินการโครงการ ได้แก่ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 7 คน ผู้ประสานงานพลังแผ่นดินหมู่บ้านละ 25 คน จำนวน 6 หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น 157 คนโดยใช้เครื่องมือแบบสอบถาม

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า ระดับความเหมาะสม/ สอดคล้องการประเมินผลโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 ในส่วนของกิจกรรมผู้ประสานงานพลังแผ่นดิน (25 ตำบลประรด) ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านสภาวะแวดล้อม รองลงมาคือ ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านผลผลิต ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ พบว่าด้านผลผลิต (Product) ให้ดำเนินการโครงการอย่างต่อเนื่องจริงจัง เข้าถึงชุมชนให้มากขึ้น มีมาตรการในการจับกุมผู้ค้ายาและผู้เสพ ที่เข้มงวด ควรเปิดโอกาสให้แต่ละครอบครัวในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมป้องกันและแก้ไข ด้านกระบวนการ (Process) ให้มีการฝึกอบรมอบรบด้านบทบาทหน้าที่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชน เช่น วิธีการดำเนินงาน งบประมาณรวมถึงแนะนำวิธีการที่จะช่วยในการสอดส่องดูแล เยาวชนในหมู่บ้าน ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ควรมีเบี้ยเลี้ยงให้กับผู้ปฏิบัติงานและควรกำหนดจุดตรวจให้มากขึ้นและสุดท้ายด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ให้มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทุกปี

เกรียงศักดิ์ จอดนอก (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา บทบาทในการสร้างหมู่บ้านปลอดยาเสพติด ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา บทบาทในการสร้างหมู่บ้านปลอดยาเสพติด ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประชากรที่อยู่อาศัยในพื้นที่อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร จำนวน 395 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการสร้างหมู่บ้านปลอดยาเสพติดในพื้นที่อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการเป็นผู้วางแผนโครงการ มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ด้านการเป็นผู้กระตุ้น มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการเป็นผู้ให้ความรู้และชี้แนะแก้ไข

ปัญหา มีบทบาทอยู่ในระดับน้อย 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการสร้างหมู่บ้านปลอดยาเสพติดในพื้นที่อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล สามารถสรุปผลได้ดังนี้ 2.1 จำแนกตามคุณลักษณะด้านเพศ พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการสร้างหมู่บ้านปลอดยาเสพติดในพื้นที่อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ในภาพรวม ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ด้าน คือ 1) ด้านการเป็นผู้วางแผนโครงการ 2) ด้านการเป็นผู้กระตุ้น และ 3) ด้านการเป็นผู้ประสานงาน 2.2 จำแนกตามคุณลักษณะด้านอายุ และด้านระยะเวลาที่อยู่อาศัย พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการสร้างหมู่บ้านปลอดยาเสพติดในพื้นที่อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ 1) ด้านการเป็นผู้ประสานงาน และ 2) ด้านการเป็นผู้ติดต่อหรือเป็นตัวแทน 2.3 จำแนกตามคุณลักษณะด้านอาชีพ ระดับการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการสร้างหมู่บ้านปลอดยาเสพติดในพื้นที่อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ด้าน คือ 1) ด้านการเป็นผู้วางแผนโครงการ 2) ด้านการเป็นผู้ประสานงาน และ 3) ด้านการเป็นผู้ติดต่อหรือเป็นตัวแทน 2.4 จำแนกตามคุณลักษณะด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการสร้างหมู่บ้านปลอดยาเสพติดในพื้นที่อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ด้าน คือ 1) ด้านการเป็นผู้กระตุ้น 2) ด้านการเป็นผู้ประสานงาน และ 3) ด้านการเป็นผู้ติดต่อหรือเป็นตัวแทน 2.5 จำแนกตามคุณลักษณะด้านเขตพื้นที่อยู่อาศัย พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการสร้างหมู่บ้านปลอดยาเสพติดในพื้นที่อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ในภาพรวม ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการเป็นผู้กระตุ้น

ระพีพันธ์ โพนทอง (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ผลการนำนโยบาย การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไปปฏิบัติในพื้นที่ จังหวัดปทุมธานี การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดไปปฏิบัติในพื้นที่ จังหวัดปทุมธานี และ 2) เสนอแนวทางในการปรับปรุงปัจจัย ที่มีผลต่อการนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติในพื้นที่จังหวัด ปทุมธานี ให้ดียิ่งขึ้น การวิจัยนี้เป็นแบบผสมทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิง คุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ หน่วยงานองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและ ปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน จำนวน 400 คน และกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้บริหาร ระดับสูงในสถานีตำรวจและหน่วยงานองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและ การตีความ

ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายการป้องกันและ ปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติในพื้นที่ จังหวัดปทุมธานี ได้แก่ 1) ด้านนโยบายการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด ได้แก่ มีวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ชัดเจน การนำนโยบายไป ปฏิบัติ และการติดตามและประเมินผลได้ 2) ด้านการบริหารองค์การ ได้แก่ ขั้นตอนในการ ดำเนินงาน ภาวะผู้นำ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ การสื่อสารและแรงจูงใจ และ 3) ด้านความร่วมมือ ได้แก่ ความร่วมมือจากหน่วยงานราชการ ความร่วมมือจาก หน่วยงานเอกชน และความร่วมมือจากประชาชน และจาก 3 ด้านนี้ พบว่า ความร่วมมือ จากประชาชน ความร่วมมือจากหน่วยงานเอกชน ภาวะผู้นำ และมีวัตถุประสงค์ของ นโยบายที่ชัดเจน มีผลต่อการนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ ในพื้นที่ จังหวัดปทุมธานี 2. แนวทางที่เสนอแนะปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายการป้องกัน และปราบปราม ยาเสพติดไปปฏิบัติในพื้นที่ จังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วย (1) ควรเปิด ช่องรับแจ้งเบาะแสข่าวสารแบบไม่เปิดเผยผู้ให้ข่าวได้หลายช่องทาง (2) ควรจัดสรร งบประมาณอย่างเพียงพอในการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเพื่อให้เกิด คล่องตัวไม่ติดขัด (3) ควรให้รางวัลแก่ผู้ให้ข้อมูลข่าวสาร และผู้ปฏิบัติให้เห็นชัดเจนและ

ถึงตัวผู้ปฏิบัติ (4) ควรมีการประชุมอย่างต่อเนื่อง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน

อมฤต สุวานิช (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ปัญหาในการปฏิบัติการของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง การค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ปัญหาในการปฏิบัติการของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติการ ของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอที่ได้รับนโยบาย คำสั่ง ข้อสั่งการมาจากส่วนกลางเพื่อนำไปปฏิบัติในพื้นที่ของอำเภอ โดยจะศึกษาจากข้อมูลเอกสารวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์สื่ออิเล็กทรอนิกส์ รายงานการวิจัย ระเบียบ คำสั่ง ข้อสั่งการทางราชการ ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และศึกษาจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อที่จะหาแนวทางข้อเสนอในการแก้ไขปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินการในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพต่อไป

จากการศึกษา พบว่า ปัญหาในการดำเนินการของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง สามารถแยกออกเป็นด้านต่าง ๆ ด้วยกัน ซึ่งในแต่ละด้านก็จะมีปัญหาที่แตกต่างกันออกไป สรุปได้ดังนี้

- 1) โครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานเนื่องจากเป็นรูปแบบของศูนย์ปฏิบัติการที่ตั้งขึ้นมาเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ของอำเภอ เป็นการบูรณาการของหน่วยงานราชการในพื้นที่ของอำเภอ มีการแบ่งงานตามภารกิจและมีการกำหนดเป้าหมายในการดำเนินการ แต่เนื่องจากในการดำเนินการต้องมีหน่วยงานหลายหน่วยที่เข้ามาดำเนินการ พบว่าแต่ละหน่วยงานก็มีภารกิจหน้าที่หลักที่ต้องรับผิดชอบอยู่แล้ว จึงทำให้ภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นเพียงหน้าที่หรือภารกิจพิเศษที่ได้รับมอบหมายเป็นเฉพาะกิจ จึงทำให้การดำเนินการในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควรและยังขาดความต่อเนื่อง
- 2) ระบบประสานงานและการขับเคลื่อนงาน

ชัมย์ภรณ์ ธนอมศรีเดชชัย (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การบริหารจัดการเพื่อป้องกันยาเสพติดของเทศบาลนคร ตามแนวคิดการบริหารจัดการที่ยั่งยืน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อ 1) ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการเพื่อป้องกันยาเสพติดของเทศบาลนคร 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ

เพื่อป้องกันยาเสพติดของเทศบาลนคร และ 3) เสนอตัวแบบการบริหารจัดการเพื่อป้องกันยาเสพติดของเทศบาลนคร ตามแนวคิดการบริหารจัดการที่ยั่งยืน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานที่ให้ความสำคัญกับการวิจัยเชิงปริมาณที่เป็น การวิจัยเชิงสำรวจเป็นหลัก และนำการวิจัยเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์แนวลึกเฉพาะผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ให้ข้อมูลหลักมาเสริมในการวิจัยเชิงปริมาณ กรอบแนวคิดการวิจัยประกอบด้วยกรอบแนวคิดส่วนที่เป็นตัวแปรอิสระ คือ แนวคิดการบริหารจัดการที่ยั่งยืน 8 ด้าน และตัวแปรตาม คือ แนวคิด การบริหารจัดการแบบสมดุล 4 ด้าน แบบสอบถามซึ่งผ่านการทดสอบเพื่อหาค่าความสอดคล้องภายในระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัยที่ระดับ 0.94 และค่าความเชื่อถือได้ที่ระดับ 0.88 ได้นำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสนาม โดยประชากร คือ ประชาชนในเขตเทศบาลนคร 4 แห่ง ได้แก่ เทศบาลนครนนทบุรี เทศบาลนครราชสีมา เทศบาลนครเชียงใหม่ และเทศบาลนครหาดใหญ่ รวม 682,394 คน ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,109 คน ซึ่งได้จากการคำนวณตามสูตรของทาโร ยามาเน่ ที่ระดับความเชื่อมั่น 97% หรือที่ระดับความคลาดเคลื่อน .03 ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลสนามด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละเทศบาลนคร โดยดำเนินการระหว่างวันที่ 1-30 มิถุนายน 2558 ซึ่งได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์และนำมาใช้ในการวิเคราะห์รวม 1,068 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.30 ของแบบสอบถามทั้งหมด สำหรับสถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าการถดถอยพหุคูณ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ทั้งนี้ ผู้ศึกษานำเสนอข้อมูลในรูปแบบของการวิเคราะห์แบบพรรณนาพร้อมกับนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพนั้นเป็นการสัมภาษณ์แนวลึกเฉพาะผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งคัดเลือกแบบเจาะจงบุคคล จำนวน 9 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ที่มีโครงสร้าง โดยเป็นการสัมภาษณ์เป็นแบบตัวต่อตัว และการนำเสนอข้อมูลทั้งหมด ใช้วิธีการพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่สำคัญ คือ เทศบาลนคร ดำเนินงานเพื่อป้องกันยาเสพติดโดยไม่ได้ใช้เครือข่ายอย่างกว้างขวาง (2) แนวทางการพัฒนา การบริหารจัดการที่สำคัญ คือ เทศบาลนครควรดำเนินงานเพื่อป้องกันยาเสพติดโดยใช้เครือข่ายที่ทันสมัย เช่น อินเทอร์เน็ต สื่อสังคม และไลน์ อย่างกว้างขวาง ครอบคลุม และทั่วถึงในเวลาเดียวกัน เทศบาลนครควรประสานงาน หรือชักชวนภาคเอกชนหรือภาคธุรกิจ เข้ามามีส่วนร่วม และ (3) ตัวแบบการบริหารจัดการเพื่อป้องกันยาเสพติดของเทศบาลนครตามแนวคิดการบริหารจัดการที่ยั่งยืน ควรประกอบด้วย 5 ด้าน เรียงตามลำดับ

ความสำคัญจากมากไปน้อยดังนี้ (1) ด้านเครือข่าย (2) ด้านเทคโนโลยี (3) ด้านคุณภาพชีวิต (4) ด้านเศรษฐกิจ และ (5) ด้านสิ่งแวดล้อม

นิภาพัทธ อยุธยา (2561, บทคัดย่อ) ศึกษาองค์ความรู้ กระบวนการจัดการความรู้รูปแบบและกระบวนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการสร้างสังคมปลอดภัย เสพติดตามหลักพระพุทธศาสนาในภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษาพบว่า นิยามองค์ความรู้ คือ ผลผสมผสานวิชาการทางโลกทุกแขนงวิทยาการและพุทธธรรมเพื่อหาวิธีการให้บุคคลรู้จักเข้าใจในการใช้ชีวิตอย่างมีความสุขตามสภาพตนเองโดยมีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่จะป้องกัน หลีกเสี่ยง ปฏิเสธ ลด ละ เลิก ยาเสพติดกระบวนการจัดการความรู้เกี่ยวกับสังคมปลอดภัยเสพติดตามหลักพระพุทธศาสนายึดหลักการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมรับผิดชอบ และร่วมตรวจสอบโดยอาศัยพลังแห่งศรัทธา พลังแห่งปัญญา และพลังแห่งคุณค่า ในภาคเหนือมี 4 รูปแบบได้แก่ 1. รูปแบบการสร้างความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว 2. รูปแบบการให้ความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมในการแก้ไขปัญหาเสพติด 3. รูปแบบการวางกฎกติกาของชุมชน และ 4. รูปแบบการจัดโครงการกิจกรรม ภาคใต้ ได้แก่ รูปแบบประชารัฐร่วมใจต้านภัยยาเสพติด โดยยึดหลักการ เข้าใจ เข้าถึง และการพัฒนา ภาคใต้ ได้แก่ รูปแบบประชาสังคม ที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ รูปแบบ บ้าน วัด โรงเรียน

พิรพัฒน์ แสนสุข (2561, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา บทบาทผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหาเสพติดในเขตตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาบทบาทผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหาเสพติดในเขตตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ (2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการแก้ไขปัญหาเสพติดในเขตตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ (3) เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการแก้ไขปัญหาเสพติดในเขตตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 4 กลุ่ม คือ (1) เจ้าหน้าที่ตำรวจจากสถานีตำรวจภูธรบึงสามพัน ยศพันตำรวจโท ยศพันตำรวจโท ยศดาบตำรวจผู้บังคับหมู่ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จำนวน 3 คน (2) ผู้นำชุมชนในเขตตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ ตำแหน่งกำนันผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 4 คน (3) เลขานุการนายก

องค์การบริหารส่วนตำบลบึงสามพัน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบึงสามพัน จำนวน 2 คน (4) ประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติดจำนวน 2 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์

ผลการศึกษา พบว่า บทบาทผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหาภัยยาเสพติดในเขตตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ มีดังนี้ (1) การแก้ไขปัญหาภัยยาเสพติดในสถานศึกษาในเขตตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยเน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติด และการป้องกันโดยการสุ่มตรวจกลุ่มเสี่ยง รวมถึงการป้องกันผู้ค้าและผู้ติดยาเสพติดทั้งที่เป็นนักเรียนและบุคคลภายนอก เพื่อไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษา (2) การแก้ไขปัญหาภัยยาเสพติดในเขตตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยการให้ความรู้และการปลูกจิตสำนึกของประชาชนให้ร่วมกันในการป้องกันไม่ให้ยาเสพติดเข้ามาแพร่ระบาดในชุมชน (3) จัดตั้งจุดตรวจสิ่งผิดกฎหมายและตรวจปัสสาวะบนทางคมนาคมในเขตตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นการป้องกันบุคคลที่พกพาสิ่งผิดกฎหมายรวมถึงยาเสพติด และดำเนินคดีกับผู้ที่พกพาสิ่งผิดกฎหมายและผู้ที่ยาเสพติด (4) สำรวจเป้าหมายและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เพื่อแยกเป้าหมายให้เป็นระดับอย่างชัดเจน เพื่อความสะดวกในการดำเนินการป้องกันอย่างเด็ดขาด (5) การสร้างเครือข่ายผู้นำชุมชนในการร่วมกันแก้ไขปัญหาภัยยาเสพติด เป็นการปลูกจิตสำนึกให้แก่ประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังเป็นหูเป็นตาให้แก่สังคม ชุมชน ในการป้องกันไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติด ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ที่มีความเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานป้องกันปัญหาภัยยาเสพติดในเขตตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ มีแนวทางในการปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐบาล โดยกำหนดแผนป้องกันยาเสพติด ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญ คือ นำผู้กระทำผิดทั้งผู้ที่ยาเสพติด ผู้ที่ค้ายาเสพติดและผู้ผลิตยาเสพติด มาบำบัดและลงโทษตามกระบวนการยุติธรรมให้สำเร็จ ควบคุมปัญหาภัยยาเสพติดไม่ให้ขยายตัวขึ้นเพื่อความสงบสุขของประชาชนในเขตตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์

ปัญหาและอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาภัยยาเสพติดในเขตตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้แก่ (1) งบประมาณไม่เพียงพอและมีความล่าช้าในการเบิกงบประมาณทำให้ไม่คล่องตัวในการปฏิบัติหน้าที่ (2) เครื่องมือเครื่องใช้ไม่เพียงพอ (3) เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องบางส่วนยังขาดทักษะในด้านการป้องกันและ

ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและวิธีการปฏิบัติที่เกี่ยวกับยาเสพติด (4) ผู้ค้ายาเสพติดมักเกี่ยวข้องกับผู้ที่มียุทธวิธีหรือผู้ค้ายาเสพติดมักเป็นผู้ที่มีอิทธิพล ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีความยากลำบากมากขึ้น (5) เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุจริตประพฤติมิชอบ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องบางส่วนรับสินบนช่วยเหลือเป็นหูเป็นตาให้กับผู้ค้ายาเสพติดรวมถึงการไม่ดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดในคดียาเสพติด

แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการแก้ไขป้องกันปัญหา ยาเสพติดในเขตตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ มีดังนี้ (1) การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในเรื่องงบประมาณไม่เพียงพอและมีความล่าช้าในการเบิกงบประมาณ โดยการขอความสนับสนุนงบประมาณจากส่วนกลางโดยตรงในการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปัญหายาเสพติด รวมถึงลดขั้นตอนในการเบิกงบประมาณ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติหน้าที่ (2) การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในเรื่องเครื่องมือเครื่องใช้ไม่เพียงพอ โดยการขอความสนับสนุนจากส่วนกลางโดยตรงในการจัดสรรอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ให้เพียงพอและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อุปกรณ์เทคโนโลยีที่มีประโยชน์ต่องานด้านการป้องกันที่มีประสิทธิภาพมีความทันสมัย (3) การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในเรื่องของผู้นำชุมชนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องบางส่วนที่ยังขาดทักษะในด้านการป้องกันและความรู้เกี่ยวกับกฎหมายหรือวิธีการปฏิบัติที่เกี่ยวกับยาเสพติด โดยมีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับยุทธวิธีในด้านการป้องกันร่วมกันและอบรมในเรื่องกฎหมายและวิธีการปฏิบัติที่เกี่ยวกับคดียาเสพติด (4) การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในเรื่องของผู้ค้ายาเสพติดมักเกี่ยวข้องกับผู้ที่มียุทธวิธี โดยผู้บังคับบัญชาควรให้ความมั่นใจกับผู้ใต้บังคับบัญชาในการดำเนินการอย่างเด็ดขาดของเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องในการป้องกัน โดยไม่เกรงกลัวต่ออิทธิพลทางการเมืองและไม่รับสินบนใด ๆ ทั้งสิ้น รวมถึงการปกป้องผู้ใต้บังคับบัญชาจากอำนาจทางการเมืองของผู้ที่มีอิทธิพล (5) การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในเรื่องเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุจริตประพฤติมิชอบ ควรมีบทลงโทษที่รุนแรงมากขึ้นกับเจ้าหน้าที่ที่ทุจริตประพฤติมิชอบ และไม่ให้ความช่วยเหลือแก่เจ้าหน้าที่ประพฤติผิดดังกล่าวทุกกรณี รวมถึงการร่วมกันเป็นหูเป็นตาทั้งเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชนเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุจริตประพฤติมิชอบ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา มีดังนี้ (1) ด้านงบประมาณ ควรขอความสนับสนุนงบประมาณจากส่วนกลางโดยตรง เพื่อจัดสรรงบประมาณให้แก่เจ้าหน้าที่

ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันให้เพียงพอ และเพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติหน้าที่ (2) ด้านเครื่องมือเครื่องใช้ไม่เพียงพอ ควรขอสนับสนุนงบประมาณจากส่วนกลางในการจัดซื้อเครื่องมือที่มีความทันสมัยมีประสิทธิภาพให้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและพาหนะที่มีคุณภาพสูง และอุปกรณ์ทุกชนิดที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ (3) ด้านผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องขาดทักษะและความรู้ ควรมีการจัดฝึกอบรมร่วมกันในด้านทักษะในการป้องกัน ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายในด้านยาเสพติดและวิธีปฏิบัติในการดำเนินการให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง (4) ผู้ค้ายาเสพติดมักเกี่ยวข้องกับผู้มีอิทธิพล ในยุคปัจจุบันมีหลายช่องทางในการเปิดโปงและตรวจสอบผู้มีอิทธิพล เช่น สื่อ Social ต่าง ๆ และนโยบายของนายกรัฐมนตรีปัจจุบัน พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา มีนโยบายในการป้องกันผู้มีอิทธิพลอย่างเต็มที่ และเปิดช่องทางในการร้องเรียน รวมถึงเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรมีจิตสำนึกสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่เห็นแก่สินบน และไม่ควรเกรงกลัวต่ออำนาจอิทธิพลทางการเมืองหรืออำนาจอิทธิพลทางใด ๆ (5) เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุจริตประพฤติมิชอบ ควรมีการเพิ่มบทลงโทษกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหากทุจริตประพฤติมิชอบ หากมีการตรวจสอบว่ามีความผิดจริง ควรที่จะมีบทลงโทษให้หนักมากให้ออกจากราชการ และไม่ควรให้ความช่วยเหลือแก่กันโดยการส่งให้ย้ายไปปฏิบัติหน้าที่ในเขตพื้นที่อื่น (6) กำลังใจของผู้นำชุมชนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ผู้บังคับบัญชาควรให้กำลังใจและให้ความสนใจในสภาพความเป็นอยู่ สภาพการปฏิบัติงาน สวัสดิการ และจิตใจของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดกำลังใจแก่เจ้าหน้าที่ รวมถึงปกป้องเจ้าหน้าที่จากอำนาจทางการเมือง อำนาจผู้มีอิทธิพล เพื่อไม่ให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานต้องเสียกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นการสร้างหลักประกันและความมั่นใจให้กับเจ้าหน้าที่ให้มีความเชื่อมั่นมั่นใจ และมีความพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ (7) ผู้นำชุมชนและประชาชนในชุมชนทั้ง 10 ชุมชนในเขตตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ ควรให้ความใส่ใจดูแลบุตรหลานไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและคนในชุมชนของตนในการเฝ้าระวังมิให้มีผู้เสพยาเสพติด ผู้ค้ายาเสพติด และป้องกันมิให้มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนของตน ครูอาจารย์ควรใส่ใจในพฤติกรรมของลูกศิษย์ให้มากขึ้น หากบุคคลใดหรือกลุ่มใดมีความเสี่ยง ควรที่จะดูแลและให้คำปรึกษา ไม่ให้กลุ่มหรือบุคคลเหล่านั้นหลงผิดไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Griffin (1999) ทำการวิจัยเพื่อตรวจสอบและประเมินผลโครงการป้องกันปัญหาเสพติด โดยศึกษาถึงกระบวนการประเมินผล ในช่วงระยะเวลา 18 เดือน ผลการวิจัย พบว่า ได้มีการกำหนดเป้าหมายเพื่อการประเมินผลอย่างชัดเจนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการและได้เพิ่มปัจจัยการมีส่วนร่วมของครอบครัว และความร่วมมือเพื่อการป้องกันปัญหาเสพติดในกระบวนการประเมินผลด้วย ในด้านประเมินผลพบว่า ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและระยะเวลาในการประเมินผลรวมถึงศักยภาพของทีมประเมินผล เป็นปัจจัยสำคัญ

Ruth Mcvey (2000) ในหนังสือชื่อ Money and Power in Provincial Thailand ได้กล่าวถึงกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้มืบทบาท มีอิทธิพล มีอำนาจ เป็นเจ้าพ่อในสังคมท้องถิ่น โดยอาจมีความสัมพันธ์กับสิ่งที่ผิดกฎหมาย และสิ่งที่ถูกกฎหมาย ทั้งนี้ในสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และเศรษฐกิจ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ก็ยังมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับ กลุ่มข้าราชการ นักการเมือง และพ่อค่านักธุรกิจ

Homburger, Keefer, และ McGrath (2000, pp. 177-207) ได้ศึกษาวิจัยโครงการการจัดการองค์การที่มีผลต่อชุมชนท้องถิ่น โดยสรุปว่าโครงสร้างพื้นฐานต้องตอบสนองความต้องการที่มีสูงของประชาชน ต้องมีการวางแผนให้สอดคล้องความปลอดภัย และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ สิ่งที่ต้องพิจารณาในเรื่องการให้บริการ การปรับปรุงประสิทธิภาพตามนโยบาย โดยองค์กรต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจน การสนับสนุนด้านอื่น ๆ เช่น สวัสดิการ และ ด้านองค์ความรู้ ลดขั้นตอนและค่าดำเนินการของนักลงทุน ช่วยสนับสนุนด้านต่าง ๆ

จากการศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า กำนันเป็นผู้ปกครองระดับตำบล และผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ปกครองระดับหมู่บ้าน ซึ่งตามพระราชบัญญัติการปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 กำหนดให้ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ จะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจในการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยให้แก่ราษฎรในเขตหมู่บ้านที่รับผิดชอบ ตลอดจนการป้องกันและปราบปรามเหตุร้าย และสิ่งผิดกฎหมายในพื้นที่ โดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดตามนโยบายของรัฐบาล ในระดับหมู่บ้านผู้ใหญ่บ้านจึงต้องมีภารกิจและบทบาทสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด เนื่องจากปัญหา รุ้ข้อมูลต่าง ๆ อีกทั้งมีความใกล้ชิดและได้รับความ

ศรัทธาจากประชาชนในหมู่บ้าน พร้อมมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ซึ่งบทบาทกำหนด ผู้ใหญ่บ้านย่อมจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่

โดยในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิด บทบาทกำหนด ผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามแนวคิดของ คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (2559, หน้า 3) มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเกี่ยวกับ บทบาทกำหนด ผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามแนวคิดของคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ประกอบด้วย

1. ด้านการป้องกัน
2. ด้านการบำบัดรักษา
3. ด้านการปราบปราม
4. ด้านการบูรณาการ

และได้นำและแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

พ.ศ. 2558-2562 ของสำนักยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2558, หน้า 21-69) ยกเว้นยุทธศาสตร์การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ และยุทธศาสตร์การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ประกอบด้วย

1. ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
2. ด้านการแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ผู้ติดยาเสพติด
3. ด้านการสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม
4. ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด
5. ด้านการมีส่วนร่วมภาคประชาชน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยศึกษาแนวความคิดและค้นคว้าข้อมูลเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและใช้แบบสอบถามทำการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับ “บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม” ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการนำเสนอวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม จำนวน 509 คน (ข้อมูลจากที่ทำการปกครองอำเภอธาตุพนม ณ วันที่ 31 เดือนธันวาคม พ.ศ. 2561)

กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม จำนวน 224 คน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างและวิธีการดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างและวิธีการดำเนินการสุ่มตัวอย่างตามวิธีการของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับและกำหนดค่าความเชื่อมั่น 95 ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Taro Yamane ดังนี้

จากสูตร

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ

n แทน จำนวนขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้

N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด 509 คน

e แทน ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้น (กำหนด $e = .05$)

แทนค่าสูตร

$$n = \frac{509}{1 + 509(0.05)^2}$$

$$= 223.98$$

$$\approx 224$$

ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสะดวกแก่การคำนวณและตัวอย่างที่ได้สามารถเป็นตัวแทนของประชาชนได้อย่างสมบูรณ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 224 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) และการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อให้ได้จำนวนตัวอย่างมากขึ้นตามสัดส่วนของจำนวนประชากรในแต่ละตำบล แล้วทำการจับสลากรายชื่อ ทำการสุ่มตัวอย่างในแต่ละพื้นที่จนครบจำนวนตามที่กำหนด รายละเอียดดังตาราง 3

ตาราง 3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ตำบล	จำนวน (คน)	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
- ตำบลธาตุพนม	45	20
- ตำบลธาตุพนมเหนือ	29	13
- ตำบลนาหวาด	33	15
- ตำบลฝั่งแดง	38	17
- ตำบลโพนแพง	30	13
- ตำบลพระกลางทุ่ง	67	29
- ตำบลนาถอน	47	21
- ตำบลแสนพัน	35	15
- ตำบลดอนนางหงส์	38	17
- ตำบลน้ำก่ำ	84	37
- ตำบลอุมเหมา	35	15
- ตำบลกุดฉิม	28	12
รวม	509	224

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็น กำหนดผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ตำแหน่ง อาชีพงาน ที่ตั้งของหมู่บ้าน ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยผู้วิจัยกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ระบุระดับบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ทั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดคะแนนในการตอบแบบสอบถามออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยผู้วิจัยกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุระดับประสิทธิภาพตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ทั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดคะแนนในการตอบแบบสอบถามออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ลักษณะแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Form)

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เพื่อให้เครื่องมือในการวิจัยมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับกรอบแนวคิดของการวิจัยมากที่สุด ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือการวิจัย ดังนี้

1. ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร นิตยสาร ศัพท์เฉพาะ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งระเบียบวิธีวิจัย เพื่อหาแนวทางในการกำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม และข้อคำถาม

2. สร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยจากการสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำ 1) คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม และ 2) บทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ตามแนวคิดของคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มากำหนดเป็นตัวแปรอิสระ และนำประสิทธิผลการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดนครพนม มากำหนดเป็นตัวแปรตาม

3. กำหนดองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของข้อคำถามโดยการสังเคราะห์จาก

3.1 บทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ตามแนวคิดของคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (2559, หน้า 3) ออกมาเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

3.2 แผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. 2558–2562 ของสำนักยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2558, หน้า 21–69) ยกเว้นยุทธศาสตร์การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ และยุทธศาสตร์การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ ออกมาเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบข้อมูลในแบบสอบถาม เพื่อรับทราบคำแนะนำขอเสนอแนะ

5. นำแบบสอบถามเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้รับคำแนะนำแล้ว มาปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่อง

6. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจหาความสมบูรณ์ ความเที่ยงตรง
เชิงเนื้อหา (Content Validity) และการใช้สำนวนภาษา (Wording) เพื่อพิจารณาแก้ไข
ข้อคำถามในแบบสอบถาม (Format) ให้มีข้อความที่เหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้
โดยมีผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ดังนี้

6.1 รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล คณบดีคณะวิทยาการ
จัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จังหวัดสกลนคร

6.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญาครณ์ สวัสดิ์ไธสง อาจารย์ประจำ
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
จังหวัดสกลนคร

6.3 นายธนต์ชัย คำป้อง กำนันตำบลธาตุพนม

6.4 นายฉัตรภูมิ อำนาจเหนือ ปลัดอำเภอ หัวหน้าฝ่ายความมั่นคง
ที่ทำการปกครองอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

6.5 นายวาทูธี กุลบุตร ปลัดเทศบาลตำบลธาตุพนม
อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยาม
ตัวแปร โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามตรงหรือสอดคล้องกับนิยามตัวแปร

0 เมื่อไม่แน่ใจหรือข้อคำถามมีลักษณะคลุมเครือไม่ชัดเจน

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่ตรงหรือไม่สอดคล้องกับนิยามตัวแปร

จากนั้นนำมาหาค่าตรงรชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม (Index of Item
Objective Congruence : IOC)

$$\text{โดยใช้สูตร } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ตรงรชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ
ความมุ่งหมาย

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

การพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จากการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ในทุกข้อคำถามนั้นมีค่าเท่ากับ 1.00 และมีเกณฑ์การตัดสิน ดังนี้
ถ้า $IOC > 0.50$ ถือว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ สอดคล้องกับความมุ่งหมาย จะคัดเลือกไว้

ถ้า $IOC \leq 0.50$ ถือว่าข้อคำถามนั้นวัดไม่ได้ ไม่สอดคล้องกับความมุ่งหมาย จะพิจารณาปรับปรุงหรือไม่คัดเลือกไว้

7. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาจำนวน 30 ชุด คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม

8. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้ไปหาค่าอำนาจจำแนก (Discriminate Power) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) โดยเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.361 ขึ้นไป ค่าวิกฤตของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สันที่ระดับนัยสำคัญ .05

9. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ต้องมากกว่า 0.70 จึงจะถือว่าแบบสอบถามนั้นใช้ได้ โดยได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ดังนี้

9.1 แบบสอบถามภาพรวมทั้งฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่น .952

9.2 แบบสอบถามบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ได้ค่าความเชื่อมั่น .935

9.3 แบบสอบถามประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ได้ค่าความเชื่อมั่น .903

10. นำแบบสอบถามดังกล่าว ที่ผ่านการทดลองใช้ และหาค่าความเชื่อมั่น มาทำการปรับปรุงเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ถึงกำนันทุกตำบลในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม จำนวน 224 คน

2. นำแบบสอบถามไปให้ผู้ที่เกี่ยวข้องพร้อมชี้แจงรายละเอียดความมุ่งหมายของการออกแบบสอบถามนี้ เพื่อทำความเข้าใจให้ตรงกันในการตอบแบบสอบถาม

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและการลงพื้นที่จริง เพื่อนำแบบสอบถามไปให้กำนันผู้ใหญ่บ้านตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 12 ตำบล รวมทั้งสิ้น 224 คน พร้อมชี้แจงรายละเอียด ความมุ่งหมายของการออกแบบสอบถาม

4. ตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อนำแบบสอบถามไปประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยทำการคำนวณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม
2. ตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วลงรหัส (Coding form)
3. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคล ตามแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequencies) และร้อยละ (Percentage)

3.2 การวิเคราะห์ระดับบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย

(Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ของคำถามเป็นรายข้อและรายด้าน โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายตามแนวคิดของ Best (1993, p. 55) อ้างถึงใน ลิน พันธุ์พินิจ, 2554, หน้า 155) ดังนี้

4.51–5.00 หมายถึง มีบทบาทในระดับมากที่สุด

3.51–4.50 หมายถึง มีบทบาทในระดับมาก

2.51–3.50 หมายถึง มีบทบาทในระดับปานกลาง

1.51–2.50 หมายถึง มีบทบาทในระดับน้อย

1.00–1.50 หมายถึง มีบทบาทในระดับน้อยที่สุด

3.3 การวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ของคำถามเป็นรายข้อและรายด้าน โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายตามแนวคิดของ Best (1993 อ้างถึงใน ลิน พันธุ์พินิจ, 2554, หน้า 155) ดังนี้

4.51–5.00 หมายถึง มีประสิทธิผลในระดับมากที่สุด

3.51–4.50 หมายถึง มีประสิทธิผลในระดับมาก

2.51–3.50 หมายถึง มีประสิทธิผลในระดับปานกลาง

1.51–2.50 หมายถึง มีประสิทธิผลในระดับน้อย

1.00–1.50 หมายถึง มีประสิทธิผลในระดับน้อยที่สุด

3.4 การทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติค่า t ชนิด One Sample t-test และ F-test ชนิดการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

3.5 การทดสอบสมมติฐาน เพื่อศึกษาบทบาทก้ามนผู้ใหญบ้านส่งผลต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.6 วิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลธาตุพนม อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม จากแบบสอบถามปลายเปิด โดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การหาคุณภาพของเครื่องมือ ใช้สถิติเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญและใช้ค่าดัชนี IOC (Index of Item-objective congruence) หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคล ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
3. การวิเคราะห์ระดับบทบาทกำหนดผู้ใหญ่วัยบ้านในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
4. การวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
5. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันหรือไม่อย่างไรตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ผู้วิจัยใช้สถิติ t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 กรณีที่ตัวแปรอิสระมี 2 กลุ่ม และใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีที่ตัวแปรอิสระมีมากกว่า 2 กลุ่ม เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's test)

6. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยเพื่อศึกษาอิทธิพลของ บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

6.1 ในเบื้องต้นจะทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรในตัวแบบ ที่ใช้ในการศึกษาเพื่อป้องกันการเกิด Multicollinearity คือ การมีสหสัมพันธ์กันเองระหว่าง ตัวแปรอิสระซึ่งการที่ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันในระดับที่สูงมาก อาจส่งผลให้สมการ ตัวแบบที่ใช้ในการพยากรณ์ตัวแปรตามมีความคลาดเคลื่อน ดังนั้นจึงต้องตรวจสอบ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระเพื่อให้แน่ใจว่าตัวแปรอิสระสามารถคงอยู่ในสมการ ตัวแบบได้โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน กับประสิทธิภาพตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอ ธาตุพนม จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์จะพิจารณาจากค่า Sig. (2-tailed) หากค่า Sig. (2-tailed) มีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าตัวแปรสองตัวมีความสัมพันธ์กัน ในทางตรงกันข้าม หากค่า Sig. (2-tailed) มีค่ามากกว่า 0.05 แสดงว่าตัวแปรสองตัว ไม่มีความสัมพันธ์กัน หลังจากนั้นจึงจะทำการวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยจะพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตามเกณฑ์ต่อไปนี้ (บุญใจ ศรีสถิตนรากร, 2553, หน้า 376-377)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.91-1.00 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.71-0.90 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.31-0.70 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.01-0.30 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ เชิงเส้นตรง

6.2 การศึกษาอิทธิพลของบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ส่งผลต่อ
ประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม
จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)
โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยเรื่อง “บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม” ผู้วิจัยได้อันดับการวิเคราะห์ข้อมูล ไว้ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติทดสอบแบบที (t-test)
ANOVA	แทน	การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of covariance)
F	แทน	ค่าสถิติทดสอบแบบเอฟ (F-test)
df	แทน	ค่าองศาแห่งความเป็นอิสระ (degree of freedom)
SS	แทน	ผลรวมของกำลังสองของค่าเบี่ยงเบน (sum of square)
MS	แทน	ความแปรปรวน (mean of sum of square)
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
R	แทน	ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ
R ²	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ
R ^{2Adj}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว
B	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานของตัวพยากรณ์

TROLE	แทน	ผลรวมของบทบาทกำหนดผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดตามแนวคิดของคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด
ROLE ₁	แทน	บทบาทกำหนดผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดตามแนวคิดของคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดด้านการป้องกัน
ROLE ₂	แทน	บทบาทกำหนดผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดตามแนวคิดของคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดด้านการบำบัดรักษา
ROLE ₃	แทน	บทบาทกำหนดผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดตามแนวคิดของคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดด้านการปราบปราม
ROLE ₄	แทน	บทบาทกำหนดผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดตามแนวคิดของคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดด้านการบูรณาการ
TEFF	แทน	ผลรวมของประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด
EFF ₁	แทน	ประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
EFF ₂	แทน	ประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดด้านการแก้ไขปัญหามั้เสพผู้ติดยาเสพติด

EFF ₃	แทน	ประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดด้านการสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืน คนดีให้สังคม
EFF ₄	แทน	ประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดด้านการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหา ยาเสพติด
EFF ₅	แทน	ประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดด้านการมีส่วนร่วมภาคประชาชน
P-Value	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติ/ค่าความน่าจะเป็น
Sig	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
***	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน แยกออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

สำหรับรายละเอียดในแต่ละตอน มีดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นกำนันผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ตำแหน่งอายุงาน ที่ตั้งของหมู่บ้าน รายละเอียดดังตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล

(n=224)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวนคน	ร้อยละ
1. เพศ		
-ชาย	185	82.59
-หญิง	39	17.41
2. อายุ		
-20-39 ปี	10	4.46
-40-59 ปี	194	86.61
-60 ปีขึ้นไป	20	8.93
3. ระดับการศึกษา		
-ประถมศึกษา	50	22.33
-มัธยมศึกษา	150	66.96
-ปวช./ปวส.	14	6.25
-ปริญญาตรี	8	3.57
-ปริญญาโท	2	0.89
-ปริญญาเอก	0	0.00
4. สถานภาพ		
-โสด	23	10.27
-สมรส	183	81.70
-หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่	18	8.04

ตาราง 4 (ต่อ)

(n=224)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวนคน	ร้อยละ
5. ตำแหน่ง		
- กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	89	39.73
- สารวัตรกำนัน/แพทย์ประจำตำบล	13	5.80
- ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	122	54.46
6. อายุงาน		
- ไม่เกิน 5 ปี	81	36.16
- 6-9 ปี	74	33.04
- 10-19 ปี	63	28.13
- 20 ปี ขึ้นไป	6	2.68
7. ที่ตั้งของหมู่บ้าน		
- หมู่บ้านชั้นใน	171	76.34
- หมู่บ้านชายแดน	53	23.66
รวม	224	100.00

จากตาราง 4 พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดนครพนม มีจำนวน 224 คน ส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 82.59 เพศหญิง จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 17.41 มีอายุระหว่าง 40-59 ปี จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 86.61 รองลงมามีอายุ 60 ปี ขึ้นไป จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 8.93 มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 66.96 รองลงมา มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 22.33 มีสถานภาพสมรส จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 81.70 รองลงมา มีสถานภาพโสด จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 10.27 มีตำแหน่งเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 54.46 รองลงมา มีตำแหน่งเป็นกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 39.73 มีอายุงาน ไม่เกิน 5 ปี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 36.16 รองลงมา มีอายุงาน 6-9 ปี

จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 33.04 หมู่บ้านเป็นหมู่บ้านชั้นใน มากที่สุด จำนวน 171 คน
คิดเป็นร้อยละ 76.34 และเป็นหมู่บ้านชายแดน จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 23.66

โดยสรุป ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน
แพทย์ประจำตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม
ส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย ร้อยละ 82.59 มีอายุระหว่าง 40-59 ปี ร้อยละ 86.61 มีการศึกษา
ในระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 66.96 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 81.70 มีตำแหน่งเป็นผู้ช่วย
ผู้ใหญ่บ้าน ร้อยละ 54.46 มีอายุงาน ไม่เกิน 5 ปี ร้อยละ 36.16 และหมู่บ้านเป็นหมู่บ้าน
ชั้นใน ร้อยละ 76.34 ตามลำดับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการ
ดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่
อำเภอธาดูปูนม จังหวัดนครพนม

ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบาย
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาดูปูนม จังหวัดนครพนม
รายละเอียดดังตาราง 5-9

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน
ในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด
ในพื้นที่อำเภอธาดูปูนม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม

(n=224)

ด้าน ที่	บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงาน ตามนโยบายด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	ด้านการป้องกัน	4.08	0.65	มาก
2	ด้านการบำบัดรักษา	3.87	0.69	มาก
3	ด้านการปราบปราม	3.96	0.70	มาก
4	ด้านการบูรณาการ	4.02	0.59	มาก
	ภาพรวม	4.00	0.51	มาก

จากตาราง 5 พบว่า บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบาย
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาดูปูนม จังหวัดนครพนม
โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีบทบาทในระดับ
มากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการป้องกัน ($\bar{X} = 4.08$) รองลงมาคือ
ด้านการบูรณาการ ($\bar{X} = 4.02$) ด้านการปราบปราม ($\bar{X} = 3.96$) และด้านการบำบัดรักษา
($\bar{X} = 3.87$) ตามลำดับ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน
ในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
ในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการป้องกัน รายข้อ

(n=224)

ข้อที่	ด้านการป้องกัน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบ นโยบายรัฐบาลในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด จากจังหวัด/อำเภอ	4.25	0.76	มาก
2	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเข้ารับการศึกษาอบรม ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	4.10	0.76	มาก
3	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นแกนนำในการจัดเวที ประชาคมหมู่บ้านเพื่อสำรวจตรวจสอบ ผู้ที่มีพฤติกรรมเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	3.98	0.79	มาก
4	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านนำแผนงานป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติดไปแจ้งให้ชาวบ้านในพื้นที่ได้รับ ทราบ	4.12	0.79	มาก
5	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสาร/ ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น เสียงตามสาย ประชุมชี้แจง	4.29	0.76	มาก
6	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านกำหนด กฎ กติกา มาตรการ ทางสังคมเพื่อนำมาใช้กับผู้ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยา เสพติด	3.96	0.74	มาก
7	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ริเริ่มในการดำเนินการ ป้องกันปัญหาเสพติด	3.88	0.79	มาก
ภาพรวม		4.08	0.65	มาก

จากตาราง 6 พบว่า บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาดูปนอม จังหวัดนครพนม ด้านการป้องกัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ามีบทบาทในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสาร/ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น เสี่ยงตามสาย ประชุมชี้แจง ($\bar{X} = 4.29$) รองลงมาคือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบนโยบายรัฐบาลในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด จากจังหวัด/อำเภอ ($\bar{X} = 4.25$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ริเริ่มในการดำเนินการป้องกันปัญหาเสพติด ($\bar{X} = 3.88$)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน
ในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด
ในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการบำบัดรักษา รายข้อ

(n=224)

ข้อที่	ด้านการบำบัดรักษา	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีการติดตามผู้ติดยาเสพติดที่อยู่ ระหว่างการบำบัดฟื้นฟูและการคุมประพฤติของ เจ้าหน้าที่	3.97	0.76	มาก
2	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีการติดตามผู้ติดยาเสพติดหลัง การบำบัดและอยู่ระหว่างการคุมประพฤติของ เจ้าหน้าที่	3.87	0.76	มาก
3	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเน้นบทบาทในการปลูกจิตสำนึก คนในหมู่บ้านเพื่อให้อภัยกับผู้กระทำความผิด ที่กลับตัวเป็นคนดี	4.10	0.76	มาก
4	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีการส่งเสริมอาชีพให้กับ ผู้ติดยาเสพติดในหมู่บ้าน	3.51	0.89	มาก
5	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีส่วนร่วมในการนำผู้เสพเข้ารับ การบำบัดรักษา	3.90	0.92	มาก
ภาพรวม		3.87	0.69	มาก

จากตาราง 7 พบว่า บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบาย
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม
ด้านการบำบัดรักษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า
มีบทบาทในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเน้นบทบาท
ในการปลูกจิตสำนึกคนในหมู่บ้านเพื่อให้อภัยกับผู้กระทำความผิดที่กลับตัวเป็นคนดี
($\bar{X} = 4.10$) รองลงมาคือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีการติดตามผู้ติดยาเสพติดที่อยู่ระหว่างการ
บำบัดฟื้นฟูและการคุมประพฤติของเจ้าหน้าที่ ($\bar{X} = 3.97$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ
กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีการส่งเสริมอาชีพให้กับผู้ติดยาเสพติดในหมู่บ้าน ($\bar{X} = 3.51$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน
ในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด
ในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการปราบปราม รายข้อ

(n=224)

ข้อที่	ด้านการปราบปราม	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีส่วนร่วมในการแสวงหาข้อมูล ข่าวสารที่เกี่ยวกับผู้ค้าและผู้เสพ	3.90	0.79	มาก
2	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีส่วนร่วมในการป้องกันและ แก้ไขแหล่งมั่วสุ่มในหมู่บ้าน	4.11	0.77	มาก
3	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้ความร่วมมือในการหา หลักฐานและพยานเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด	3.81	0.79	มาก
4	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้ความร่วมมือกับส่วนราชการ ในการปราบปรามยาเสพติด	4.20	0.81	มาก
5	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านแจ้งเบาะแสผู้ค้ายาเสพติดต่อ เจ้าหน้าที่	3.89	0.83	มาก
6	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีส่วนร่วมในการค้นหาผู้ติดยา เสพติดในหมู่บ้าน	3.89	0.85	มาก
ภาพรวม		3.96	0.70	มาก

จากตาราง 8 พบว่า บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบาย
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม
ด้านการปราบปราม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า
มีบทบาทในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้ความ
ร่วมมือกับส่วนราชการในการปราบปรามยาเสพติด ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมาคือ กำนัน
ผู้ใหญ่บ้านมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขแหล่งมั่วสุ่มในหมู่บ้าน ($\bar{X} = 4.11$)
ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้ความร่วมมือในการหาหลักฐานและ
พยานเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด ($\bar{X} = 3.81$)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน
ในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด
ในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการบูรณาการ รายข้อ

(n=224)

ข้อที่	ด้านการป้องกัน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	การปฏิบัติงานมีการบูรณาการกับหน่วยงาน ราชการหรือองค์กรอื่นจัดการฝึกอบรมด้านการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่	3.99	0.82	มาก
2	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีการบูรณาการแผนการ ดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ในหมู่บ้าน ร่วมกับหน่วยงานราชการหรือองค์กร อื่น ๆ	4.04	0.77	มาก
3	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม เพื่อเป็นการป้องกันยาเสพติด เช่น การแข่งกีฬา, กิจกรรมทางศาสนา	4.05	0.80	มาก
4	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านร่วมวางแผนการป้องกันและ แก้ไขปัญหาเสพติดกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	4.07	0.74	มาก
5	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทในการแสวงหาความ ร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการดำเนินงานป้องกัน ยาเสพติด	4.03	0.81	มาก
6	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทในการประสานงานกับ หน่วยงานราชการในการป้องกันยาเสพติด	4.05	0.72	มาก
7	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีส่วนร่วมในการประสาน/ แสวงหางบประมาณเพื่อดำเนินกิจกรรมในการ ป้องกันยาเสพติด	3.79	0.88	มาก
8	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้ความร่วมมือกับส่วนราชการ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด	4.17	0.73	มาก
ภาพรวม		4.02	0.59	มาก

จากตาราง 9 พบว่า บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาดูปนอม จังหวัดนครพนม ด้านการบูรณาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ามีบทบาทในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้ความร่วมมือกับส่วนราชการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ($\bar{X} = 4.17$) รองลงมาคือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านร่วมวางแผนการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.07$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีส่วนร่วมในการประสาน/แสวงหางบประมาณเพื่อดำเนินกิจกรรมในการป้องกันยาเสพติด ($\bar{X} = 3.79$)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกัน
และแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา
ยาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม รายละเอียดดังตาราง 10-15

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิผลตามนโยบาย
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม
จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม

(n=224)

ด้าน ที่	ประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด	4.00	0.68	มาก
2	ด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติดผู้ติดยาเสพติด	3.89	0.73	มาก
3	ด้านการสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืน คนดีให้สังคม	3.84	0.66	มาก
4	ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกัน ปัญหาเสพติด	3.92	0.76	มาก
5	ด้านการมีส่วนร่วมภาคประชาชน	3.99	0.72	มาก
ภาพรวม		3.93	0.53	มาก

จากตาราง 10 พบว่า ประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา
ยาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีประสิทธิผลในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มี
ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
($\bar{X} = 4.00$) รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมภาคประชาชน ($\bar{X} = 3.99$) ด้านการสร้าง
สภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหาเสพติด ($\bar{X} = 3.92$) ด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติดผู้ติดยา
เสพติด ($\bar{X} = 3.89$) และด้านการสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม
($\bar{X} = 3.84$) ตามลำดับ

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดรายข้อ

(n=224)

ข้อที่	ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	การสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดให้เด็กและเยาวชนในสถานศึกษา	4.05	0.75	มาก
2	การสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดให้เด็กและเยาวชนนอกสถานศึกษา	3.94	0.80	มาก
3	การสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในกลุ่มผู้ใหญ่และวัยแรงงาน	3.90	0.76	มาก
4	การสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเสี่ยง ครอบครัวเสี่ยง	3.92	0.76	มาก
5	การรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อการป้องกันยาเสพติด	4.20	0.76	มาก
ภาพรวม		4.00	0.68	มาก

จากตาราง 11 พบว่า ประสิทธิภาพตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีประสิทธิภาพในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อการป้องกันยาเสพติด ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมาคือ การสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดให้เด็กและเยาวชนในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.05$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในกลุ่มผู้ใหญ่และวัยแรงงาน ($\bar{X} = 3.90$)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการแก้ไขปัญหาผู้เสพผู้ติดยาเสพติด รายข้อ

(n=224)

ข้อที่	ด้านการแก้ไขปัญหาผู้เสพผู้ติดยาเสพติด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	การให้ผู้เสพผู้ติดเข้าถึงบริการด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ	3.92	0.80	มาก
2	การให้ผ่านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพได้รับการติดตามดูแลช่วยเหลืออย่างมีคุณภาพและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเพื่อป้องกันการเสพติดซ้ำ	3.89	0.82	มาก
3	ครอบครัว ชุมชน สังคมยอมรับและให้โอกาสผู้เสพผู้ติดและมีส่วนร่วมในการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพและติดตามดูแลช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัด	3.93	0.77	มาก
4	การบริหารจัดการอย่างบูรณาการทุกภาคส่วนที่มีประสิทธิภาพเอื้อต่อการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพโดยยึดผู้เสพผู้ติดเป็นศูนย์กลาง	3.80	0.84	มาก
ภาพรวม		3.89	0.73	มาก

จากตาราง 12 พบว่า ประสิทธิภาพตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการแก้ไขปัญหาผู้เสพผู้ติดยาเสพติด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีประสิทธิภาพในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครอบครัว ชุมชน สังคมยอมรับและให้โอกาสผู้เสพผู้ติดและมีส่วนร่วมในการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ และติดตามดูแลช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัด ($\bar{X} = 3.93$) รองลงมาคือ การให้ผู้เสพผู้ติดเข้าถึงบริการด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.92$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การบริหารจัดการอย่างบูรณาการทุกภาคส่วนที่มีประสิทธิภาพเอื้อต่อการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพโดยยึดผู้เสพผู้ติดเป็นศูนย์กลาง ($\bar{X} = 3.80$)

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสฟติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคมรายข้อ

(n=224)

ข้อที่	ด้านการสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	การสร้างและพัฒนาระบบรองรับและสนับสนุนการส่งต่อผู้พ้นโทษและผู้ผ่านการบำบัดรักษาเพื่อแก้ไขฟื้นฟูติดตามดูแลช่วยเหลือและพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบครบวงจร กลับคืนสู่สังคม	3.80	0.79	มาก
2	การสื่อสารสาธารณะเพื่อสร้างความตระหนักในคุณค่าของคน และยอมรับ“การคืนคนดีสู่สังคม	3.96	0.76	มาก
3	การเสริมสร้างศักยภาพของผู้พ้นโทษ/ผู้ผ่านการบำบัดรักษาเพื่อให้มีความพร้อมทั้งสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิต สามารถสร้างประโยชน์ให้สังคมทั้งในมิติเศรษฐกิจและสังคม	3.79	0.74	มาก
4	การส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อให้ผู้พ้นโทษ/ผู้ผ่านการบำบัดรักษาที่มีศักยภาพได้กลับเข้าสู่กิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม	3.83	0.78	มาก
ภาพรวม		3.84	0.66	มาก

จากตาราง 13 พบว่า ประสิทธิภาพตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสฟติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.84$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ามีประสิทธิผลในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การสื่อสารสาธารณะเพื่อสร้างความตระหนักในคุณค่าของคน และยอมรับ“การคืนคนดีสู่สังคม ($\bar{X}=3.96$) รองลงมาคือ การส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนสร้างการมีส่วนร่วม

รวมเพื่อให้ผู้พันโทษ/ผู้ผ่านการบำบัดรักษาที่มีศักยภาพได้กลับเข้าสู่กิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม ($\bar{X} = 3.83$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การเสริมสร้างศักยภาพของผู้พันโทษ/ผู้ผ่านการบำบัดรักษาเพื่อให้มีความพร้อมทั้งสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิต สามารถสร้างประโยชน์ให้สังคมทั้งในมิติเศรษฐกิจและสังคม ($\bar{X} = 3.79$)

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหาเสพติดรายข้อ

(n=224)

ข้อที่	ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหาเสพติด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	การสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหาเสพติด ควบคุมพื้นที่เสี่ยงปัจจัยเสี่ยง และเพิ่มพื้นที่เชิงบวกปัจจัยบวกเพื่อป้องกันปัญหาเสพติดในระยะยาว	3.88	0.80	มาก
2	การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมให้เอื้อต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างยั่งยืน	3.97	0.80	มาก
ภาพรวม		3.92	0.76	มาก

จากตาราง 14 พบว่า ประสิทธิภาพตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหาเสพติด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีประสิทธิภาพในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมให้เอื้อต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างยั่งยืน ($\bar{X} = 3.97$) รองลงมาคือ การสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกัน ควบคุมพื้นที่เสี่ยงปัจจัยเสี่ยง และเพิ่มพื้นที่เชิงบวกปัจจัยบวกเพื่อป้องกันปัญหาเสพติดในระยะยาว ($\bar{X} = 3.88$)

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิผลตามนโยบาย
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม
จังหวัดนครพนม ด้านการมีส่วนร่วมภาคประชาชน รายข้อ

(n=224)

ข้อที่	ด้านการมีส่วนร่วมภาคประชาชน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	การสร้างกระบวนการและศักยภาพการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด	3.98	0.73	มาก
2	การสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนในการควบคุมปัญหาเสพติดระดับพื้นที่ในระยะยาว	4.00	0.77	มาก
ภาพรวม		3.99	0.72	มาก

จากตาราง 15 พบว่า ประสิทธิภาพตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการมีส่วนร่วมภาคประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีประสิทธิผลในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนในการควบคุมปัญหาเสพติดระดับพื้นที่ในระยะยาว รองลงมาคือ การสร้างกระบวนการและศักยภาพการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ($\bar{X} = 3.98$)

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ตำแหน่ง อายุงาน ที่ตั้งของหมู่บ้าน รายละเอียดดังตาราง 16-26

ตาราง 16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านเพศ

(n = 224)

ประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})		t	Sig.
	ชาย (185 คน)	หญิง (39 คน)		
1. ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	4.01	3.94	.582	.561
2. ด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด	3.89	3.86	.217	.828
3. ด้านการสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม	3.87	3.70	1.446	.150
4. ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหาเสพติด	3.96	3.76	1.518	.130
5. ด้านการมีส่วนร่วมภาคประชาชน	3.99	3.97	.160	.873
รวม	3.94	3.85	.991	.323

จากตาราง 16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศ โดยใช้ค่า t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

.05 พบว่า ประสิทธิภาพตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่
อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ทั้งในภาพรวม และรายด้าน ทุกด้าน ไม่มีความแตกต่าง
กัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ตาราง 17 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลตามนโยบาย
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม
จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านอายุ

(n = 224)

นโยบายด้านการป้องกันและ แก้ไขปัญหาเสพติด	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มี โอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด	ระหว่างกลุ่ม	1.640	2	.820	1.755	.175
	ภายในกลุ่ม	103.240	221	.467		
	รวม	104.879	223			
ด้านการแก้ไขปัญหายูเสพ ผู้ติดยาเสพติด	ระหว่างกลุ่ม	1.074	2	.537	1.017	.363
	ภายในกลุ่ม	116.636	221	.528		
	รวม	117.710	223			
ด้านการสร้างและพัฒนา ระบบรองรับการคืนคนดี ให้สังคม	ระหว่างกลุ่ม	1.043	2	.521	1.179	.310
	ภายในกลุ่ม	97.754	221	.442		
	รวม	98.797	223			
ด้านการสร้าง สภาพแวดล้อมเพื่อป้องกัน ปัญหาเสพติด	ระหว่างกลุ่ม	.826	2	.413	.711	.492
	ภายในกลุ่ม	128.384	221	.581		
	รวม	129.210	223			
ด้านการมีส่วนร่วมรวมภาค ประชาชน	ระหว่างกลุ่ม	.039	2	.020	.038	.963
	ภายในกลุ่ม	114.443	221	.518		
	รวม	114.482	223			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	.631	2	.316	1.110	.331
	ภายในกลุ่ม	62.819	221	.284		
	รวม	63.450	223			

จากตาราง 17 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับประสิทธิผล
ตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม
จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอายุ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน
ทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่า ประสิทธิผลตาม

นโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม
จังหวัดนครพนม ทั้งในภาพรวม และรายด้าน ทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน

ตาราง 18 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลตามนโยบาย
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม
จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านระดับการศึกษา

(n = 224)

นโยบายด้านการป้องกันและ แก้ไขปัญหาเสพติด	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มี โอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด	ระหว่างกลุ่ม	3.612	5	.722	1.555	.174
	ภายในกลุ่ม	101.268	218	.465		
	รวม	104.879	223			
ด้านการแก้ไขปัญหามุเสพ ผู้ติดยาเสพติด	ระหว่างกลุ่ม	1.879	5	.376	.707	.618
	ภายในกลุ่ม	115.830	218	.531		
	รวม	117.710	223			
ด้านการสร้างและพัฒนา ระบบรองรับการคืนคนดี ให้สังคม	ระหว่างกลุ่ม	1.101	5	.220	.492	.782
	ภายในกลุ่ม	97.695	218	.448		
	รวม	98.797	223			
ด้านการสร้าง สภาพแวดล้อมเพื่อป้องกัน ปัญหาเสพติด	ระหว่างกลุ่ม	3.793	5	.759	1.318	.257
	ภายในกลุ่ม	125.417	218	.575		
	รวม	129.210	223			
ด้านการมีส่วนร่วมภาค ประชาชน	ระหว่างกลุ่ม	4.261	5	.852	1.685	.139
	ภายในกลุ่ม	110.222	218	.506		
	รวม	114.482	223			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.349	5	.270	.947	.451
	ภายในกลุ่ม	62.101	218	.285		
	รวม	63.450	223			

จากตาราง 18 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่าประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ทั้งในภาพรวม และรายด้าน ทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ตาราง 19 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลตามนโยบาย
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม
จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านสถานภาพสมรส

(n = 224)

นโยบายด้านการป้องกันและ แก้ไขปัญหาเสพติด	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มี โอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด	ระหว่างกลุ่ม	1.483	2	.741	1.585	.207
	ภายในกลุ่ม	103.397	221	.468		
	รวม	104.879	223			
ด้านการแก้ไขปัญหายูเสพ ผู้ติดยาเสพติด	ระหว่างกลุ่ม	.421	2	.210	.396	.673
	ภายในกลุ่ม	117.289	221	.531		
	รวม	117.710	223			
ด้านการสร้างและพัฒนา ระบบรองรับการคืนคนดี ให้สังคม	ระหว่างกลุ่ม	.006	2	.003	.007	.993
	ภายในกลุ่ม	98.790	221	.447		
	รวม	98.797	223			
ด้านการสร้าง สภาพแวดล้อมเพื่อป้องกัน ปัญหาเสพติด	ระหว่างกลุ่ม	1.918	2	.959	1.665	.192
	ภายในกลุ่ม	127.292	221	.576		
	รวม	129.210	223			
ด้านการมีส่วนร่วมรวมภาค ประชาชน	ระหว่างกลุ่ม	.261	2	.131	.253	.777
	ภายในกลุ่ม	114.221	221	.517		
	รวม	114.482	223			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	.122	2	.061	.212	.809
	ภายในกลุ่ม	63.328	221	.287		
	รวม	63.450	223			

จากตาราง 19 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับประสิทธิผล
ตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม
จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านสถานภาพสมรส โดยการวิเคราะห์
ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่า

ประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม
จังหวัดนครพนม ทั้งในภาพรวม และรายด้าน ทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน

ตาราง 20 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลตามนโยบาย
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม
จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านตำแหน่ง

(n = 224)

นโยบายด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติด	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มี โอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด	ระหว่างกลุ่ม	5.187	2	2.594	5.750	.004*
	ภายในกลุ่ม	99.692	221	.451		
	รวม	104.879	223			
ด้านการแก้ไขปัญหามุเสพ ผู้ติดยาเสพติด	ระหว่างกลุ่ม	1.634	2	.817	1.556	.213
	ภายในกลุ่ม	116.076	221	.525		
	รวม	117.710	223			
ด้านการสร้างและพัฒนา ระบบรองรับการคืนคนดี ให้สังคม	ระหว่างกลุ่ม	1.126	2	.563	1.274	.282
	ภายในกลุ่ม	97.670	221	.442		
	รวม	98.797	223			
ด้านการสร้าง สภาพแวดล้อมเพื่อป้องกัน ปัญหาเสพติด	ระหว่างกลุ่ม	6.955	2	3.477	6.286	.002*
	ภายในกลุ่ม	122.255	221	.553		
	รวม	129.210	223			
ด้านการมีส่วนร่วมภาค ประชาชน	ระหว่างกลุ่ม	.679	2	.340	.660	.518
	ภายในกลุ่ม	113.803	221	.515		
	รวม	114.482	223			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	2.235	2	1.118	4.035	.019*
	ภายในกลุ่ม	61.215	221	.277		
	รวม	63.450	223			

จากตาราง 20 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านตำแหน่ง โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่า ประสิทธิภาพตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ 1) ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และ 2) ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยโดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's test) รายละเอียด ดังตาราง 21-23

ตาราง 21 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านตำแหน่ง เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's test)

(n = 224)

ตำแหน่ง	(X)	กำนัน/ ผู้ใหญ่บ้าน	สารวัตรกำนัน/ แพทย์ประจำ ตำบล	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
		4.04	3.69	3.87
กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	4.04		.35*	.17
สารวัตร/แพทย์ฯ	3.69			.18
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	3.87			

จากตาราง 21 เมื่อเปรียบเทียบระดับประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านตำแหน่งเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's test)

พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบลกลุ่มตำแหน่งต่าง ๆ มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 1 คู่ คือ กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม สูงกว่าสารวัตรกำนัน/แพทย์ประจำตำบล

ตาราง 22 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านตำแหน่ง เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe' s test)

(n = 224)

ตำแหน่ง	(\bar{X})	กำนัน/ ผู้ใหญ่บ้าน	สารวัตรกำนัน/ แพทย์ประจำ ตำบล	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
		4.11	3.63	3.92
กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	4.11		.54*	.25*
สารวัตรฯ/แพทย์ฯ	3.63			.29
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	3.92			

จากตาราง 22 เมื่อเปรียบเทียบระดับประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านตำแหน่งเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe' s test) พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบลกลุ่มตำแหน่งต่าง ๆ มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่

1) กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด สูงกว่าสารวัตรกำนัน/แพทย์ประจำตำบล

2) กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด สูงกว่าผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

ตาราง 23 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านตำแหน่ง เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe' s test)

(n = 224)

ตำแหน่ง	(\bar{X})	กำนัน/ ผู้ใหญ่บ้าน	สารวัตรกำนัน/ แพทย์ประจำ ตำบล	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
		4.09	3.38	3.86
กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	4.09		.71*	.24
สารวัตรฯ/แพทย์ฯ	3.38			.47
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	3.86			

จากตาราง 23 เมื่อเปรียบเทียบระดับประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านตำแหน่ง เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe' s test) พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบลกลุ่มตำแหน่งต่าง ๆ มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .05 มีจำนวน 1 คู่ คือ กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด สูงกว่าสารวัตรกำนัน/แพทย์ประจำตำบล

ตาราง 24 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านอายุงาน

(n = 224)

นโยบายด้านการป้องกันและ แก้ไขปัญหาเสพติด	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มี โอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด	ระหว่างกลุ่ม	.841	3	.280	.593	.620
	ภายในกลุ่ม	104.038	220	.473		
	รวม	104.879	223			
ด้านการแก้ไขปัญหายาเสพ ผู้ติดยาเสพติด	ระหว่างกลุ่ม	1.440	3	.480	.908	.438
	ภายในกลุ่ม	116.270	220	.529		
	รวม	117.710	223			
ด้านการสร้างและพัฒนา ระบบรองรับการคืนคนดี ให้สังคม	ระหว่างกลุ่ม	1.310	3	.437	.985	.401
	ภายในกลุ่ม	97.487	220	.443		
	รวม	98.797	223			
ด้านการสร้าง สภาพแวดล้อมเพื่อป้องกัน ปัญหาเสพติด	ระหว่างกลุ่ม	.068	3	.023	.039	.990
	ภายในกลุ่ม	129.141	220	.587		
	รวม	129.210	223			
ด้านการมีส่วนร่วมภาค ประชาชน	ระหว่างกลุ่ม	.455	3	.152	.293	.831
	ภายในกลุ่ม	114.027	220	.518		
	รวม	114.482	223			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	.354	3	.118	.411	.745
	ภายในกลุ่ม	63.097	220	.287		
	รวม	63.450	223			

จากตาราง 24 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอายุงาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่า ประสิทธิภาพตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ทั้งในภาพรวม และรายด้าน ทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน

ตาราง 25 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านที่ตั้งของหมู่บ้าน

(n = 224)

ประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})		t	Sig.
	ชาย (171 คน)	หญิง (53 คน)		
1. ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	3.98	4.06	-.711	.478
2. ด้านการแก้ไขปัญหายุสพผู้ติดยาเสพติด	3.87	3.95	-.684	.495
3. ด้านการสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม	3.85	3.83	.124	.901
4. ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหาเสพติด	3.92	3.93	-.108	.914
5. ด้านการมีส่วนร่วมภาคประชาชน	3.98	4.02	-.323	.747
รวม	3.92	3.96	-.519	.604

จากตาราง 25 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านที่ตั้งของหมู่บ้าน โดยใช้ค่า t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่า ประสิทธิภาพตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญห

ยาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ทั้งในภาพรวม และรายด้าน ทุกด้าน
ไม่มีความแตกต่างกัน

ตาราง 26 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน เปรียบเทียบประสิทธิผลตามนโยบาย
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม
จังหวัดนครพนม แตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคล

คุณลักษณะส่วนบุคคล		ผลการทดสอบสมมติฐาน	
		แตกต่าง	ไม่แตกต่าง
1	เพศ		✓
2	อายุ		✓
3	ระดับการศึกษา		✓
4	สถานภาพสมรส		✓
5	ตำแหน่ง	✓	
6	อายุงาน		✓
7	ที่ตั้งของหมู่บ้าน		✓

จากตาราง 26 ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกัน
และแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะ
ส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อายุงาน และที่ตั้งของหมู่บ้าน
พบว่า ประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอ
ธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม ไม่มีความแตกต่างกัน

ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านตำแหน่ง ประสิทธิผลตามนโยบายด้านการ
ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม
มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาดูปทุมม จังหวัดนครพนม

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาดูปทุมม จังหวัดนครพนม รายละเอียดดังตาราง 27-28

ในเบื้องต้นจะทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรในตัวแบบที่ใช้ในการศึกษา เพื่อป้องกันการเกิด Multicollinearity คือ การมีสหสัมพันธ์กันเองระหว่างตัวแปรอิสระ ซึ่งการที่ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันในระดับที่สูงมาก อาจส่งผลให้สมการตัวแบบที่ใช้ในการพยากรณ์ตัวแปรตามมีความคลาดเคลื่อน ดังนั้นจึงต้องตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระเพื่อให้แน่ใจว่า ตัวแปรอิสระสามารถคงอยู่ในสมการตัวแบบได้ โดยกำหนด ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์จะพิจารณาจากค่า Sig. (2-tailed) หากค่า Sig. (2-tailed) มีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าตัวแปรสองตัวมีความสัมพันธ์กัน ในทางตรงกันข้าม หากค่า Sig. (2-tailed) มีค่ามากกว่า 0.05 แสดงว่าตัวแปรสองตัวไม่มีความสัมพันธ์กัน หลังจากนั้นจึงจะทำการวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยจะพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตามเกณฑ์ต่อไปนี้ (อโนทัย ศรีวานิช, 2552)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.91-1.00 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.71-0.90 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.31-0.70 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.01-0.30 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0 แสดงว่ามีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน กับประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาดูปทุมม จังหวัดนครพนม รายละเอียดดังตาราง 27

ตาราง 27 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างบทบาทกำหนดผู้ใหญ่บ้าน กับประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

ตัวแปร	ROLE ₁	ROLE ₂	ROLE ₃	ROLE ₄	TROLE	EFF ₁	EFF ₂	EFF ₃	EFF ₄	EFF ₅	TEFF
Mean	4.08	3.87	3.96	4.02	4.00	4.00	3.89	3.84	3.92	3.99	3.93
ROLE ₁	1	.496**	.397**	.596**	.805**	.670**	.479**	.406**	.523**	.458**	.686**
ROLE ₂		1	.412**	.568**	.758**	.440**	.457**	.466**	.504**	.740**	.651**
ROLE ₃			1	.468**	.724**	.268**	.354**	.449**	.431**	.386**	.480**
ROLE ₄				1	.852**	.510**	.487**	.504**	.570**	.553**	.679**
TROLE					1	.607**	.565**	.579**	.646**	.665**	.794**
EFF ₁						1	.495**	.414**	.412**	.417**	.793**
EFF ₂							1	.508**	.377**	.486**	.797**
EFF ₃								1	.455**	.453**	.761**
EFF ₄									1	.548**	.664**
EFF ₅										1	.696**
TEFF											1

จากตาราง 27 พบว่า บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านโดยภาพรวม (TROLE) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม (TEFF) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โดยบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านโดยภาพรวม กับมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=.794$)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านโดยภาพรวม (TROLE) กับประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม เป็นรายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ดังนี้

1. ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด (EFF₁) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = .607$)
2. ด้านการแก้ไขปัญหาผู้เสพผู้ติดยาเสพติด (EFF₂) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = .565$)
3. ด้านการสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม (EFF₃) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = .579$)
4. ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหาเสพติด (EFF₄) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = .646$)
5. ด้านการมีส่วนร่วมภาคประชาชน (EFF₅) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = .665$)

จากข้อมูลดังกล่าว พบว่า บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านโดยภาพรวม (TROLE) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม (TEFF) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=.794$) ซึ่งไม่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) อิทธิพลของบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม แสดงรายละเอียดดังตาราง 28

ตาราง 28 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของอิทธิพลของบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

ตัวแปร	B	Std. error	(β)	t	P-value
(Constant)	.641	.167		3.827	.000***
ด้านการป้องกัน	.285	.042	.347	6.739	.000***
ด้านการบำบัดรักษา	.224	.039	.289	5.707	.000***
ด้านการปราบปราม	.077	.035	.101	2.175	.031*
ด้านการบูรณาการ	.236	.050	.261	4.708	.000***

$R = .207, R^2 = .652, R^{2Adj} = .646, F = 102.531, Sig = .000^{**}$

จากตาราง 28 พบว่า บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการป้องกัน (มีค่าเบต้า = .347) ด้านการบำบัด (มีค่าเบต้า = .289) ด้านการบูรณาการ (มีค่าเบต้า = .261) และด้านการปราบปราม (มีค่าเบต้า = .101) มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ = .646

ซึ่งบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการป้องกัน ด้านการบำบัด ด้านการบูรณาการ และด้านการปราบปราม สามารถรวมกันทำนายประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ได้ร้อยละ 64.60 โดยสามารถสร้างสมการในรูปแบบคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐาน ได้ดังต่อไปนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$Y = .641 + .285(X_1) + .224(X_2) + .077(X_3) + .236(X_4)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z_Y = .347(Z_1) + .289(Z_2) + .101(Z_3) + .261(Z_4)$$

**ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน
ในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่
อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม**

ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงาน
ตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม
จังหวัดนครพนม รายละเอียดดังตาราง 29

ตาราง 29 จำนวนและร้อยละของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ที่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด

(n = 224)

ผู้ตอบ/ไม่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด	จำนวนคน (n = 224)	ร้อยละ
- ตอบแบบสอบถามปลายเปิด	82	36.61
- ไม่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด	142	63.39
รวม	224	100

จากตาราง 29 พบว่า ในจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 224 คน
มีผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด การแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางในการ
พัฒนาบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม จากแบบสอบถามปลายเปิด
จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 36.61 ส่วนที่เหลือจำนวน 142 คน เป็นผู้ที่ไม่ตอบ
แบบสอบถามปลายเปิด คิดเป็นร้อยละ 63.39

การแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาบทบาทกำนัน
ผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด
ในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม สามารถสรุปเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการเชิญกำนันผู้ใหญ่บ้านรวมทั้งผู้นำชุมชน
และเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมตรวจสอบการป้องกันปัญหาเสพติด

ในชุมชนหรือหมู่บ้านให้มากขึ้น และอาจจะทำคำสั่งมอบหมายภารกิจที่ชัดเจนให้กับผู้นำชุมชนตามความเหมาะสม

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดฝึกอบรม ให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชนหรือประชาชนในหมู่บ้านเพื่อให้รับทราบถึงภัยและวิธีการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสาเสตติ

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่ว่าการอำเภอ และสถานีตำรวจในพื้นที่ ควรประสานกับผู้นำชุมชนจัดชุดออกตรวจเยี่ยมและดูแลบำบัดทุกข์บำรุงสุขของประชาชน โดยเฉพาะในเรื่องปัญหาเสาเสตติให้มากขึ้น

4. รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้นในการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสาเสตติในระดับชุมชน ให้กับกำนันผู้ใหญ่บ้าน

5. หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ควรพิจารณาเงินค่าตอบแทนตำแหน่งและเพิ่มสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับกำนันผู้ใหญ่บ้านอย่างเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน

6. หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ควรดูแลอำนวยความสะดวก และให้ความช่วยเหลือการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสาเสตติ ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน โดยใกล้ชิดและสม่ำเสมอ

7. หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ควรสนับสนุนให้แก่มุ่บ้านมีการจัดทำข้อมูลผู้ที่มีความเสี่ยงต่อปัญหาเสาเสตติรวมถึงวัสดุและอุปกรณ์สำหรับใช้ในการติดต่อสื่อสารและประชาสัมพันธ์ เพื่อให้การติดต่อสื่อสารกับทางราชการเป็นไปด้วยความรวดเร็ว และเพื่อประโยชน์ในการแจ้งข่าวสารให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องได้รับทราบเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสาเสตติในพื้นที่

8. หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ควรจัดให้มีการให้ความรู้ให้คำแนะนำ เพื่อยกระดับความคิดและปรับเปลี่ยนทัศนคติแก่ประชาชนในหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและให้ความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสาเสตติในชุมชนพัฒนาหมู่บ้าน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม” ได้ผลสรุป ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 82.59 มีอายุระหว่าง 40-59 ปี ร้อยละ 86.61 มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 66.96 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 81.70 มีตำแหน่งเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ร้อยละ 54.46 มีอายุงาน ไม่เกิน 5 ปี ร้อยละ 36.16 และหมู่บ้านเป็นหมู่บ้านชั้นใน ร้อยละ 76.34 ตามลำดับ
2. บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีบทบาทในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการป้องกัน ($\bar{X} = 4.08$) รองลงมาคือ ด้านการบูรณาการ ($\bar{X} = 4.02$) ด้านการปราบปราม ($\bar{X} = 3.96$) และด้านการบำบัดรักษา ($\bar{X} = 3.87$) ตามลำดับ
3. ประสิทธิภาพตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีประสิทธิภาพในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ($\bar{X} = 4.00$) รองลงมาคือ

ด้านการมีส่วนร่วมภาคประชาชน ($\bar{X} = 3.99$) ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกัน
ปัญหาเสพติด ($\bar{X} = 3.92$) ด้านการแก้ไขปัญหายุสพผู้ติดยาเสพติด ($\bar{X} = 3.89$)
และด้านการสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม ($\bar{X} = 3.84$) ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อประสิทธิผลตาม
นโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม

จังหวัดนครพนม เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล สามารถสรุปผลได้ดังนี้

4.1 ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศ พบว่า ประสิทธิผลตามนโยบาย
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม
ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน

4.2 ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอายุ พบว่า ประสิทธิผลตามนโยบาย
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม
ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน

4.3 ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา พบว่า ประสิทธิผล
ตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม
จังหวัดนครพนม ทั้งในภาพรวม และรายด้าน ทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน

4.4 ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านสถานภาพสมรส พบว่า ประสิทธิผล
ตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม
จังหวัดนครพนม ทั้งในภาพรวม และรายด้าน ทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน

4.5 ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านตำแหน่ง พบว่า ประสิทธิผล
ตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม
จังหวัดนครพนม ในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
จำนวน 2 ด้าน คือ 1) ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดและ
2) ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด จึงทำการทดสอบความ
แตกต่างเป็นรายคู่ด้วยโดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's test) พบว่า

4.5.1 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบลกลุ่มตำแหน่ง
ต่าง ๆ มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพ
ติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติ ที่ระดับ .05 มีจำนวน 1 คู่ คือ กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผล

ตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม
จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม สูงกว่าสารวัตรกำนัน/แพทย์ประจำตำบล

4.5.2 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบลกลุ่มตำแหน่ง
ต่าง ๆ มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
ในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับ
ยาเสพติด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่

1) กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไข
ปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาส
เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด สูงกว่าสารวัตรกำนัน/แพทย์ประจำตำบล 2) กำนัน/
ผู้ใหญ่บ้าน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายา
เสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไป
เกี่ยวข้องกับยาเสพติด สูงกว่าผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

4.5.3 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบลกลุ่มตำแหน่ง
ต่าง ๆ มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
ในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกัน
ปัญหายาเสพติด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 มีจำนวน 1 คู่ คือ
กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไข
ปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาส
เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด สูงกว่าสารวัตรกำนัน/แพทย์ประจำตำบล

4.6 ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอายุงาน พบว่า ประสิทธิผล
ตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม
จังหวัดนครพนม ทั้งในภาพรวม และรายด้าน ทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน

4.7 ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านที่ตั้งของหมู่บ้าน พบว่า ประสิทธิผล
ตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม
จังหวัดนครพนม ทั้งในภาพรวม และรายด้าน ทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน

5. บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการ
ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ = .646 ซึ่งบทบาทกำนัน

ผู้ใหญ่บ้าน สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ได้ร้อยละ 64.60

6. แนวทางในการพัฒนาบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงาน
ตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม
จังหวัดนครพนม ได้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการเชิญกำนันผู้ใหญ่บ้านรวมทั้งผู้นำ
ชุมชน และเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมตรวจสอบการป้องกันปัญหาเสพติด
ในชุมชนหรือหมู่บ้านให้มากขึ้น และอาจจะทำคำสั่งมอบหมายภารกิจบางอย่างให้กับผู้นำ
ชุมชนตามความเหมาะสม ควรจัดฝึกอบรม ให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชนหรือประชาชน
ในหมู่บ้านเพื่อให้รับทราบถึงภัยและวิธีการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด
ควรประสานกับผู้นำชุมชนจัดชุดออกตรวจเยี่ยมและดูแลทุกข์สุขของประชาชนในเรื่อง
ปัญหาเสพติดให้มากขึ้น ควรดูแลอำนวยความสะดวก และให้ความช่วยเหลือการ
ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ของกำนันผู้ใหญ่บ้านโดยใกล้ชิดและ
สม่ำเสมอ รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้นในการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาเสพติดในระดับชุมชน ให้กับกำนันผู้ใหญ่บ้าน ควรพิจารณาเงินค่าตอบแทน
ตำแหน่งและเพิ่มสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับกำนันผู้ใหญ่บ้านอย่างเหมาะสมกับสภาพ
เศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ควรสนับสนุนวัสดุและอุปกรณ์สำหรับใช้ในการ
ติดต่อสื่อสารและประชาสัมพันธ์ เพื่อให้การติดต่อสื่อสารกับทางราชการเป็นไปด้วยความ
รวดเร็ว รวมทั้งเพื่อประโยชน์ในการแจ้งหรือประกาศข่าวสารให้ประชาชนในหมู่บ้านได้รับ
ทราบโดยทั่วถึงกัน และ ควรจัดให้มีการให้ความรู้ให้คำแนะนำ เพื่อยกระดับความคิดและ
ปรับเปลี่ยนทัศนคติแก่ประชาชนในหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและ
ให้ความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัย พบว่า บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงาน
ตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม
จังหวัดนครพนมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า
มีบทบาทในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการป้องกัน
($\bar{X} = 4.08$) รองลงมาคือ ด้านการบูรณาการ ($\bar{X} = 4.02$) ด้านการปราบปราม ($\bar{X} = 3.96$)
และด้านการบำบัดรักษา ($\bar{X} = 3.87$) ตามลำดับ

โดยด้านการป้องกัน ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านประชาสัมพันธเผยแพรข่าวสาร/ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น เสี่ยงตามสาย ประชุมชี้แจง ($\bar{X} = 4.29$) รองลงมาคือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบนโยบายรัฐบาลในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จากจังหวัด/อำเภอ ($\bar{X} = 4.25$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ริเริ่มในการดำเนินการป้องกันปัญหายาเสพติด ($\bar{X} = 3.88$) ส่วนด้านการบำบัดรักษา ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเน้นบทบาทในการปลูกจิตสำนึกคนในหมู่บ้านเพื่อให้ภัยกับผู้กระทำความผิดที่กลับตัวเป็นคนดี ($\bar{X} = 4.10$) รองลงมาคือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีการติดตามผู้ติดยาเสพติดที่อยู่ระหว่างการบำบัดฟื้นฟูและการคุมประพฤติของเจ้าหน้าที่ ($\bar{X} = 3.97$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีการส่งเสริมอาชีพให้กับผู้ติดยาเสพติดในหมู่บ้าน ($\bar{X} = 3.51$) ที่ผลการวิจัย เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า กำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม เป็นผู้ที่มีความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ที่สามารถที่จะประสานงานกับองค์กรต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึง มีการปฏิบัติตามแผนนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐบาล ซึ่งได้กำหนดให้เสริมบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและกรรมการหมู่บ้านตามกฎหมายปกครองท้องที่ พ.ศ. 2551 ให้มีภารกิจในการป้องกันและเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านเพิ่มมากขึ้นโดยจัดให้มีกลไกที่ชัดเจนภายในกรรมการหมู่บ้าน รับผิดชอบงานด้านยาเสพติด และให้ทุกอำเภอ จัดอบรม ให้ความรู้ ภารกิจหน้าที่ให้กับบุคคลในกลไกของกรรมการหมู่บ้านได้ทราบ กล่าวคือถ้ามีการส่งเสริม กระตุ้นให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในฐานะผู้ปกครองท้องที่แสดงบทบาทของตนก็จะสามารถดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ได้ดี

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสิทธิ์ อินทโชติ (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า การมีบทบาทของผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการป้องกันยาเสพติด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การ มีบทบาทในเรื่องการเข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบนโยบายรัฐบาลในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จากจังหวัด/อำเภอ ส่วนด้านการ

แก้ไขปัญหายาเสพติด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การมีบทบาทในเรื่องการให้ความร่วมมือกับส่วนราชการในการแก้ไขปัญหายาเสพติด แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกรียงศักดิ์ จอดนอก (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา บทบาทในการสร้างหมู่บ้านปลอดยาเสพติดของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัย พบว่า บทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการสร้างหมู่บ้านปลอดยาเสพติดในพื้นที่อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการเป็นผู้วางแผนโครงการ มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ด้านการเป็นผู้กระตุ้น มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการเป็นผู้ให้ความรู้และชี้แนะแก้ไขปัญหายา มีบทบาทอยู่ในระดับน้อย

2. จากผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีประสิทธิภาพในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ($\bar{X} = 4.00$) รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมภาคประชาชน ($\bar{X} = 3.99$) ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด ($\bar{X} = 3.92$) ด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด ($\bar{X} = 3.89$) และด้านการสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม ($\bar{X} = 3.84$) ตามลำดับ

โดยด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีประสิทธิภาพในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อป้องกันยาเสพติด ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมาคือ การสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดให้เด็กและเยาวชนในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.05$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในกลุ่มผู้ใหญ่และวัยแรงงาน ($\bar{X} = 3.90$)

ส่วนด้านการสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีประสิทธิภาพในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การสื่อสารสาธารณะเพื่อสร้างความตระหนักในคุณค่าของคน และยอมรับ "การคืนคนดีสู่สังคม" ($\bar{X} = 3.96$) รองลงมาคือ การส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อให้ผู้พันโทษ/ผู้ผ่านการบำบัดรักษาที่มีศักยภาพได้กลับเข้าสู่กิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม ($\bar{X} = 3.83$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย

น้อยที่สุด คือ การเสริมสร้างศักยภาพของผู้พื้นที่/ผู้ผ่านการบำบัดรักษาเพื่อให้มีความพร้อมทั้งสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิต สามารถสร้างประโยชน์ให้สังคมทั้งในมิติเศรษฐกิจและสังคม ($\bar{X} = 3.79$)

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัฒนัธรร ตันติเวชยานนท์ (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ประสิทธิภาพของนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามแนวชายแดนแม่น้ำโขง ผลการศึกษา พบว่า ประสิทธิภาพของนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนแม่น้ำโขง จำนวน 3 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) โดยด้านการสร้างความยั่งยืนในการแก้ไขปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือด้านการลดความรุนแรงของปัญหา และด้านการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธนันท์ ประสารภัก (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การประเมินผลโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 ในส่วนของกิจกรรมผู้ประสานงานพลังแผ่นดิน (25 ตำบลประรด) ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี ผลการศึกษา พบว่า ระดับความเหมาะสม/ สอดคล้องการประเมินผลโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 ในส่วนของกิจกรรมผู้ประสานงานพลังแผ่นดิน (25 ตำบลประรด) ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านสภาวะแวดล้อม รองลงมาคือ ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านผลผลิต

3. ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อายุงาน และที่ตั้งของหมู่บ้าน พบว่า ประสิทธิภาพตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม โดยภาพรวม ไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านตำแหน่ง พบว่า ประสิทธิภาพตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม โดยภาพรวม มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม สูงกว่าสารวัตรกำนัน/แพทย์ประจำตำบล

ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เป็นเพราะว่า กำหนดผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอ
 ธาตุพนม จังหวัดนครพนม ต่างก็เป็นผู้ที่มีความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่และเล็งเห็น
 ความสำคัญของบทบาทหน้าที่ของตนเอง ซึ่งรัฐบาล กำหนดให้กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน
 เป็นกลไกการขับเคลื่อนงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพในพื้นที่เพื่อให้สอดคล้อง
 ตามนโยบายแนวทางยุทธศาสตร์ ที่กำหนดและสอดคล้องกับสภาพปัญหาในพื้นที่และ
 มีหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการบริหารจัดการในการป้องกันและแก้ไขปัญหา
 ยาเสพติดให้มีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งในชุมชนกลไก
 การปฏิบัติการ การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดการแก้ไขปัญหา
 ผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด การสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีสู่สังคมการสร้าง
 สภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหาสุขภาพเสติดการมีส่วนร่วมภาคประชาชนและการพัฒนา
 กลไกเฝ้าระวังในระดับพื้นที่ จึงทำให้กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล
 ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา
 สถานภาพสมรส อาชีพ และที่ตั้งของหมู่บ้าน แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผล
 ตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพเสติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม
 จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านตำแหน่ง
 ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่ากำหนด ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำ
 ตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม มีหน้าที่เฉพาะของแต่ละ
 ตำแหน่งแตกต่างกัน

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสิทธิ์ อินทโชติ (2554,
 บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลด้านการ
 ป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพเสติด ในจังหวัดชลบุรี ผลการเปรียบเทียบบทบาทของ
 ผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหาสุขภาพ
 เสติดในพื้นที่จังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้ใหญ่บ้านที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีบทบาทในการ
 ดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพเสติดแตกต่างกัน
 ส่วนผู้ใหญ่วัยที่มี เพศ อายุ วาระการดำรงตำแหน่ง ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง และ
 ขนาดของหมู่บ้านที่ปกครองต่างกันมีบทบาทในการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลด้านการ
 ป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพเสติดไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05
 แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกียรติศักดิ์ จอดนอก (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา
 บทบาทในการสร้างหมู่บ้านปลอดยาเสพติด ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่อำเภอกุสุมาลย์

จังหวัดสกลนคร ซึ่งผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการสร้างหมู่บ้านปลอดภัยเสพติดในพื้นที่อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล สามารถสรุปผลได้ดังนี้ จำแนกตามคุณลักษณะด้านอายุ ระยะเวลาที่อยู่อาศัย อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการสร้างหมู่บ้านปลอดภัยเสพติดในพื้นที่อำเภอ กุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ในภาพรวม ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. จากผลการวิจัย พบว่า บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการป้องกัน (มีค่าเบต้า =.347) ด้านการบำบัด (มีค่าเบต้า =.289) ด้านการบูรณาการ (มีค่าเบต้า =.261) และด้านการปราบปราม (มีค่าเบต้า =.101) มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ = .646 มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ = .646 ซึ่งบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลตามนโยบาย ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม จากผลการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า กำนันผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทสำคัญในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติด โดยเฉพาะบทบาทด้านการป้องกัน ซึ่งมีอิทธิพลสูงที่สุด ก็เป็นบทบาทหน้าที่หลักสำคัญอย่างหนึ่งของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เพราะลำพังหน่วยงานราชการ เจ้าหน้าที่ตำรวจ ฝ่ายปกครอง อย่างเดียวคงไม่สามารถแก้ไขปัญหาเสพติดได้ กำนันผู้ใหญ่บ้านจึงมีหน้าที่ติดตาม สอดส่องความเคลื่อนไหว คอยรายงานปัญหา สถานการณ์ยาเสพติดในหมู่บ้านให้กับหน่วยงานต้นสังกัดที่ว่าการอำเภอได้รับทราบ เพื่อหาทางป้องกันและแก้ไข ซึ่งเมื่อกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างเข้มแข็งย่อมจะส่งผลให้การดำเนินงานตามนโยบายด้านการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ประสบ ผลสำเร็จ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกิดประโยชน์ต่อองค์กรและประชาชนสามารถ แก้ไขปัญหาและพัฒนาระบบการบริหารจัดการในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติดให้มีความเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่วนบทบาทด้านการ ปราบปราม ซึ่งเป็นบทบาทที่มีอิทธิพลต่ำที่สุด อาจเป็นเพราะว่า บทบาทด้านนี้ เป็นหน้าที่

ของเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นส่วนใหญ่ กำหนดผู้ใหญ่บ้านไม่ได้มีอำนาจหน้าที่ในการปราบปราม ยาเสพติด เป็นแต่เพียงผู้ช่วยของนายอำเภอ ปลัดอำเภอ ในการแจ้งเบาะแส แจ้งข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดในชุมชนให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ที่ว่าการอำเภอ สถานี ตำรวจในพื้นที่ ซึ่งผลการวิจัย ในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัฒน์ธนธร ต้นติเวชยา นนท์ (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ประสิทธิภาพของนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามแนวชายแดนแม่น้ำโขง ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อ ประสิทธิภาพของนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนแม่น้ำโขง มีจำนวน 6 ปัจจัย ได้แก่ 1) การแก้ไขปัญหาผู้เสพ/ผู้ติด 2) การร่วมมือระหว่างประเทศ 3) การปราบปราม/บังคับใช้กฎหมาย 4) การบริหารจัดการ 5) การสร้างภูมิคุ้มกัน/ป้องกัน และ 6) นโยบายสามารถนำไปปฏิบัติได้ สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพของนโยบายการ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนแม่น้ำโขง ได้ร้อยละ 78.20 ($R^2 = 0.782$) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ระพีพันธ์ โพนทอง (2558) ได้ทำการศึกษา ผลการนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไปปฏิบัติในพื้นที่ จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไป ปฏิบัติในพื้นที่ จังหวัดปทุมธานี ได้แก่ 1) ด้านนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้แก่ มีวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ชัดเจน การนำนโยบายไปปฏิบัติ และการติดตาม และประเมินผลได้ 2) ด้านการบริหารองค์การ ได้แก่ ขั้นตอนในการดำเนินงาน ภาวะผู้นำ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ การสื่อสาร และแรงจูงใจ และ 3) ด้านความร่วมมือ ได้แก่ ความร่วมมือจากหน่วยงานราชการ ความร่วมมือจากหน่วยงานเอกชน และความ ร่วมมือจากประชาชน และจาก 3 ด้านนี้ พบว่า ความร่วมมือจากประชาชน ความร่วมมือ จากหน่วยงานเอกชน ภาวะผู้นำ และมีวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ชัดเจน มีผลต่อการนำ นโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติในพื้นที่ จังหวัดปทุมธานี

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมการปกครอง ที่ว่าการอำเภอ

ควรเสริมสร้างและพัฒนาบทบาทกำหนดผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาดูปทุม จังหวัดนครพนม ด้านการ บำบัดรักษาโดยการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีการ

ติดตามผู้ติดยาเสพติดหลังการบำบัดและอยู่ระหว่างการคุมประพฤติของเจ้าหน้าที่ และให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีการส่งเสริมอาชีพให้กับผู้ติดยาเสพติดในหมู่บ้าน และดำเนินการปรามปราม โดยการส่งเสริมให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้ความร่วมมือในการหาหลักฐานและพยาน เพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด รวมถึงการพัฒนาบทบาทของกำนันผู้ใหญ่เป็นแกนนำในการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน เพื่อช่วยเหลือผู้ที่มีพฤติกรรมที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมการปกครอง ที่ว่าการอำเภอ

ควรเสริมสร้างและพัฒนาประสิทธิภาพตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม โดยการเสริมสร้างศักยภาพของผู้พันโท/ผู้ผ่านการบำบัดรักษา เพื่อให้มีความพร้อมทั้งสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิต สามารถสร้างประโยชน์ให้สังคมทั้งในมิติเศรษฐกิจและสังคม และด้านการแก้ไขปัญหาผู้เสพยาเสพติด โดยจัดให้มีการบริหารจัดการอย่างบูรณาการทุกภาคส่วนที่มีประสิทธิภาพเฝ้าต่อการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ โดยยึดผู้เสพยาเสพติดเป็นศูนย์กลาง

1.3 ควรส่งเสริมบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มสารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ให้มีบทบาทมากยิ่งขึ้น ในการบำบัดรักษาและปราบปราม และพัฒนาประสิทธิภาพในการสร้างและพัฒนา เพื่อรองรับการคืนคนดีสู่สังคม รวมถึงการแก้ไขปัญหาผู้เสพยาเสพติด

1.4 กรมการปกครอง จังหวัด และอำเภอ ควรเพิ่มบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านที่จะพัฒนาประสิทธิภาพตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ในบทบาทด้านการป้องกัน การบำบัดรักษาและการบูรณาการ เนื่องจากเป็นด้านที่มีอิทธิพลสูงต่อประสิทธิภาพตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ตามลำดับ

1.5 จากข้อเสนอแนะของกำนันผู้ใหญ่บ้าน กรมการปกครอง จังหวัด และที่ว่าการอำเภอ ควรมีนโยบายและแนวทางดำเนินการ เพื่อประสิทธิภาพตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยทำคำสั่งมอบหมายภารกิจ ประสานกับผู้นำชุมชนจัดชุดออกตรวจเยี่ยมและดูแลบำบัดทุกข์บำรุงสุขของประชาชนโดยเฉพาะในเรื่องปัญหายาเสพติดให้มากขึ้น และควรสนับสนุนให้แก่มุขมนตรีมีการจัดทำข้อมูลผู้ที่มีความเสี่ยงต่อปัญหายาเสพติดรวมถึงวัสดุและอุปกรณ์

สำหรับการติดต่อสื่อสารและประชาสัมพันธ์ เพื่อให้การติดต่อสื่อสารกับทางราชการ เป็นไปด้วยความรวดเร็ว และเพื่อประโยชน์ในการแจ้งข่าวสารให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องได้รับ ทราบเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาสภาพปัญหาการปฏิบัติงานตามนโยบายด้านการป้องกันและ แก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

2.3 ควรศึกษาในลักษณะเดียวกัน โดยเปรียบเทียบกับพื้นที่อำเภออื่น ๆ ในเขตจังหวัดนครพนม

2.3 ควรทำการศึกษาในเชิงคุณภาพ เพื่อหาข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับบทบาท กำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายเสพติด ในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม เพื่อเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มากขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง. (2555). *คู่มือปฏิบัติงานเกี่ยวกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
 อสารศึกษาดินแดน.
- กรมการปกครอง. (2556). *คู่มือการฝึกอบรมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่ได้รับเลือกใหม่*.
 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อสารศึกษาดินแดน.
- เกรียงศักดิ์ จอดนอก. (2558). *บทบาทในการสร้างหมู่บ้านปลอดยาเสพติด ของกำนัน
 ผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร*. วิทยานิพนธ์ รป.ม.
 สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2559). *แผนประชารัฐร่วมใจ
 สร้างหมู่บ้าน/ชุมชนมั่นคง ปลอดภัยยาเสพติด พ.ศ. 2559-2560*. กรุงเทพฯ:
 สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2561). *แผนประชารัฐร่วมใจปลอดภัย
 ยาเสพติด พ.ศ. 2561*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและ
 ปราบปรามยาเสพติด.
- ชัยภรณ์ ถนอมศรีเดชชัย. (2559). *การบริหารจัดการเพื่อป้องกันยาเสพติดของเทศบาล
 นคร ตามแนวคิดการบริหารจัดการที่ยั่งยืน*. รป.ด. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัย
 ราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี.
- ดวงกมล กิ่งจำปา. (2555). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมงานเทคโนโลยี
 ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2*. วิทยานิพนธ์
 ค.ม. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ทัศนีย์ น้าพิรุณ. (2554). *บทบาทและหน้าที่ของสตรีในฐานะผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จ
 ของครอบครัวตามแนวทางพระพุทธศาสนา*. วิทยานิพนธ์ พธ.ม. กรุงเทพฯ:
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตยา สุวรรณชฎ. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรม*. กรุงเทพฯ:
 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ที่ทำการปกครองอำเภอธาตุพนม. (2561). *แผนยุทธศาสตร์พัฒนาอำเภอธาตุพนม
 พ.ศ. 2561-2564*. นครพนม: ที่ทำการปกครองอำเภอธาตุพนม.
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2543). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*.
 อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.

- นันธิดา จันทศิริ. (2553). การรับรู้บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ รป.ม. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นิภาภัทร อยู่พุ่ม. (2561). องค์ความรู้ กระบวนการจัดการความรู้รูปแบบและกระบวนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการสร้างสังคมปลอดยาเสพติดตามหลักพระพุทธศาสนาในภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- นิภาภัทร อยู่พุ่ม. (2561). ยุทธศาสตร์บูรณาการเชิงพุทธเพื่อสร้างสังคมปลอดยาเสพติดในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ พท.ม. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เนติธัช เทพวงศ์. (2556). ปัจจัยพื้นฐานของผู้นำชุมชนเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด. วิทยานิพนธ์ ร.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประสิทธิ์ อินทโชติ. (2554). บทบาทของผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. วิทยานิพนธ์ รป.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปรารธนา งามบรรหาร. (2556). บทบาทขององค์กรชุมชนในการจัดการปัญหาการกักตุนชายฝั่ง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พัฒนธรร ตันติเวชยานนท์. (2556). ประสิทธิภาพของนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามแนวชายแดนแม่น้ำโขง. วิทยานิพนธ์ รป.ม. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- พัชรนันท์ ประสารก. (2556). การประเมินผลโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 ในส่วนของกิจกรรมผู้ประสานงานพลังแผ่นดิน (25 ตำบลประด) ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสง อำเภอบางขันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี. ปัญหาพิเศษ รป.ม. ชลบุรี: วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พีรพัฒน์ แสนสุข. (2561). บทบาทผู้นำชุมชนในการแก้ไขป้องกันปัญหายาเสพติดในเขตตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์. การค้นคว้าอิสระ ร.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พูลสุข สังข์รุ่ง. (2554). มนุษย์สัมพันธ์ในองค์การ. กรุงเทพฯ: พี เคอินเตอร์ ปรินท์.

- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2547). *พฤติกรรมกับการพัฒนาตน*. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ.
- สงวนศรี วิรัชชัย. (2552). *จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศึกษาพร.
- สิน พันธุ์พินิจ. (2554). *เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน์.
- สำนักงานจังหวัดนครพนม. (2558). *แผนยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัดนครพนม 2558–2561*. นครพนม: สำนักงานจังหวัดนครพนม.
- สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2558). *แผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. 2558–2562*. กรุงเทพฯ: สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- อมฤต สุวานิช. (2558). *ปัญหาในการปฏิบัติการของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง*. การค้นคว้าอิสระ ร.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อรุณ จิรวัดมนกุล. (2557). *สถิติในงานวิจัย เลือกใช้อย่างไรให้เหมาะสม*. กรุงเทพฯ : วิทย์พัฒน์.
- Best, J., & Kahn, J. V. (1993). *Research in Education* (7th ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Broom, L. and P. Selsnick. (1973). *Sociology ; Text with Adapted Reapeted Reading*. New York : Harper Row Publshers.
- Chris Wilkins. (2009). “Tracking the availability of drugs in New Zealand”. Implications For policy response. Social Policy Journal of New Zealand. Issue 34. Published. Wellington, New Zealand.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of Psychological Test* (5th ed.). New York: Harper Collins.
- Griffin, R. W. (1999). *Management* (6th ed.). USA: Houghton Mifflin Company.
- Homburger, W.S., Keefer, L.E. and McGrath, W.R. (2000). *Transportation and Traffic Engineering Handbook*. (2nd edition). Englewood cliffs. NJ: Prentice Hall.
- McVey, Ruth. (2000). *Money and Power in Provincial Thailand*. Singapore : Institute of Southeast Asian Studies.

UNODC and WHO. (2008). *Principles of Drug Dependence Treatment*. Discussion paper. Geneva, Switzerland.

World Health Organization. (2011). *The Multi-professional Patient Safety Curriculum Guide*. Geneva, Switzerland.

Yamane, T. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis*. 3 rd ed. New York : Harper and Row.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๙๗๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์.ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ จำนวน ๑ ชุด
๒. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายพงษ์ศักดิ์ มุกดาม่วง รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๐๔๒๖๔๒๓๑๒๓ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อประสิทธิภาพตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย รมเย็น เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศีกานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายพงษ์ศักดิ์ มุกดาม่วง โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๖ ๓๙๐๔ ๐๘๖๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๙๗๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ปลัดเทศบาลตำบลธาตุพนม

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ จำนวน ๑ ชุด
๒. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายพงษ์ศักดิ์ มุกดาม่วง รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๐๔๒๖๔๒๓๑๒๓ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายพงษ์ศักดิ์ มุกดาม่วง โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๖ ๓๙๐๔ ๐๘๖๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๙๗๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ปลัดอำเภอธาตุพนม

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ จำนวน ๑ ชุด
๒. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายพงษ์ศักดิ์ มุกตาม่วง รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๐๔๒๖๔๒๓๑๒๓ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพ็ชรธัญญกรณ์)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายพงษ์ศักดิ์ มุกตาม่วง โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๖ ๓๙๐๔ ๐๘๖๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๔๗๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถนนิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ท่านอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ จำนวน ๑ ชุด
๒. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายพงษ์ศักดิ์ มุกตาม่วง รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๐๔๒๖๔๒๓๑๒๓ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศีกานต์ เพียรธัญญกรณ์)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๔๗ ๐๒๒๔

โทรสาร ๐ ๔๒๔๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายพงษ์ศักดิ์ มุกตาม่วง โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๖ ๓๔๐๔ ๐๘๖๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๙๗๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญาครณ์ สวัสดิ์โรสง

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ จำนวน ๑ ชุด
๒. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายพงษ์ศักดิ์ มุกดาม่วง รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๐๔๒๖๔๒๓๑๒๓ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศีกานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายพงษ์ศักดิ์ มุกดาม่วง โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๖ ๓๙๐๔ ๐๘๖๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/๑๐๕๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถนนิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตยืมเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายอำเภอเมืองนครพนม

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายพงษ์ศักดิ์ มุกดาม่วง รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๐๔๒๖๔๒๓๑๒๓ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ทั้งนี้ นักศึกษามีความประสงค์ขอยืมเครื่องมือการวิจัย เพื่อหาความเชื่อมั่นในการศึกษาวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จึงขออนุญาตยืมเครื่องมือการวิจัยให้แก่นักศึกษาทำการทดลองใช้เครื่องมือวิจัยดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ภคพล คติวัฒน์)

รองผู้อำนวยการฝ่ายวางแผนและประกันคุณภาพ รักษาการแทน
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๕๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๕๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายพงษ์ศักดิ์ มุกดาม่วง โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๖ ๓๙๐๔ ๐๘๖๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ภาคผนวก ข
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล คณบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จังหวัดสกลนคร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญาพรรณ สวัสดิ์ไธสง อาจารย์ประจำสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จังหวัดสกลนคร
3. นายณัฐชัย คำป้อง กำนันตำบลธาตุพนม
4. นายฉัตรภูมิ อำนางเหนือ ปลัดอำเภอ หัวหน้าฝ่ายความมั่นคง ที่ทำการปกครองอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม
5. นายวาทธี กุลบุตร ปลัดเทศบาลตำบลธาตุพนม อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกัน
และแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา “บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม” คำตอบจากแบบสอบถามฉบับนี้จะเก็บเป็นความลับ ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่ประการใด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องจึงขอความอนุเคราะห์ให้ท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงมากที่สุด
2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่
 - ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม
 - ตอนที่ 3 ประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม
 - ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม
3. คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการศึกษาริชัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือด้วยดี

นายพงษ์ศักดิ์ มุกตาม่วง

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต รุ่นที่ 10

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือข้อความลงในช่องว่าง ตามความเป็นจริง

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

20-39 ปี

40-59 ปี

60 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษา

ปวช./ปวส.

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

4. สถานภาพสมรส

โสด

สมรส

หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่

5. ตำแหน่ง

กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน

สารวัตรกำนัน/แพทย์ประจำตำบล

ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

6. อายุงาน

ไม่เกิน 5 ปี

6-9 ปี

10-19 ปี

20 ปีขึ้นไป

7. ที่ตั้งของหมู่บ้าน

หมู่บ้านชั้นใน

หมู่บ้านชายแดน

ตอนที่ 2 บทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบาย
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

คำชี้แจง ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ว่ามีบทบาทในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด อยู่ในระดับมากน้อยเพียงใด โดยให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ซึ่งกำหนดระดับบทบาทในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก
ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย
ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ประเด็น/ข้อคำถาม		ระดับความคิดเห็น				
		5 (มากที่สุด)	4 (มาก)	3 (ปานกลาง)	2 (น้อย)	1 (น้อยที่สุด)
ด้านการป้องกัน						
1	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบนโยบายรัฐบาลในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด จากจังหวัด/อำเภอ					
2	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเข้ารับการฝึกอบรมด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด					
3	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นแกนนำในการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้านเพื่อสำรวจตรวจสอบผู้ที่มีพฤติกรรมเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด					
4	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านนำแผนงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดไปแจ้งให้ชาวบ้านในพื้นที่ได้รับทราบ					

ประเด็น/ข้อคำถาม		ระดับความคิดเห็น				
		5 (มาก ที่สุด)	4 (มาก)	3 (ปาน กลาง)	2 (น้อย)	1 (น้อย ที่สุด)
5	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสาร/ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น เสียงตามสาย ประชุมชี้แจง					
6	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านกำหนด กฎ กติกา มาตรการทางสังคมเพื่อนำมาใช้กับผู้ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด					
7	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ริเริ่มในการดำเนินการป้องกันปัญหาเสพติด					
ด้านการบำบัดรักษา						
1	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีการติดตามผู้ติดยาเสพติดที่อยู่ระหว่างการบำบัดฟื้นฟูและการคุมประพฤติของเจ้าหน้าที่					
2	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการติดตามผู้ติดยาเสพติดหลังการบำบัดและอยู่ระหว่างการคุมประพฤติของเจ้าหน้าที่					
3	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเน้นบทบาทในการปลูกจิตสำนึกคนในหมู่บ้านเพื่อให้อยู่กับผู้ที่กระทำความผิดที่กลับตัวเป็นคนดี					
4	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีการส่งเสริมอาชีพให้กับผู้ติดยาเสพติดในหมู่บ้าน					
5	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีส่วนร่วมในการนำผู้เสพเข้ารับการบำบัดรักษา					

ประเด็น/ข้อคำถาม		ระดับความคิดเห็น				
		5 (มากที่สุด)	4 (มาก)	3 (ปานกลาง)	2 (น้อย)	1 (น้อยที่สุด)
ด้านการปราบปราม						
1	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีส่วนร่วมในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับผู้ค้าและผู้เสพ					
2	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขแหล่งมั่วสุ่มในหมู่บ้าน					
3	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้ความร่วมมือในการหาหลักฐานและพยานเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด					
4	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้ความร่วมมือกับส่วนราชการในการปราบปรามยาเสพติด					
5	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านแจ้งเบาะแสผู้ค้ายาเสพติดต่อเจ้าหน้าที่					
6	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีส่วนร่วมในการค้นหาผู้ติดยาเสพติดในหมู่บ้าน					
ด้านการบูรณาการ						
1	การปฏิบัติงานมีการบูรณาการกับหน่วยงานราชการหรือองค์กรอื่นจัดการฝักอบรมด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่					
2	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีการบูรณาการแผนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน ร่วมกับหน่วยงานราชการหรือองค์กรอื่น ๆ					

ประเด็น/ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	5 (มากที่สุด)	4 (มาก)	3 (ปานกลาง)	2 (น้อย)	1 (น้อยที่สุด)
ด้านการบูรณาการ (ต่อ)					
3	กำหนด ผู้ใหญ่บ้านมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการป้องกันยาเสพติด เช่น การแข่งกีฬา, กิจกรรมทางศาสนา				
4	กำหนด ผู้ใหญ่บ้านร่วมวางแผนการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง				
5	กำหนด ผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทในการแสวงหาความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด				
6	กำหนด ผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทในการประสานงานกับหน่วยงานราชการในการป้องกันยาเสพติด				
7	กำหนด ผู้ใหญ่บ้านมีส่วนร่วมในการประสาน/แสวงหางบประมาณเพื่อดำเนินกิจกรรมในการป้องกันยาเสพติด				
8	กำหนด ผู้ใหญ่บ้านให้ความร่วมมือกับส่วนราชการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด				

ตอนที่ 3 ประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

คำชี้แจง ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ว่ามีประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อยู่ในระดับมากน้อยเพียงใด โดยให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ซึ่งกำหนดระดับประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
 ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก
 ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
 ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย
 ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ประเด็น/ข้อคำถาม		ระดับความคิดเห็น				
		5 (มากที่สุด)	4 (มาก)	3 (ปานกลาง)	2 (น้อย)	1 (น้อยที่สุด)
ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด						
1	การสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดให้เด็กและเยาวชนในสถานศึกษา					
2	การสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดให้เด็กและเยาวชนนอกสถานศึกษา					
3	การสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในกลุ่มผู้ใหญ่และวัยแรงงาน					
4	การสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเสี่ยง ครอบคลุมความเสี่ยง					
5	การรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อการป้องกันยาเสพติด					

ประเด็น/ข้อคำถาม		ระดับความคิดเห็น				
		5 (มากที่สุด)	4 (มาก)	3 (ปานกลาง)	2 (น้อย)	1 (น้อยที่สุด)
ด้านการแก้ไขปัญหามุสลิมผู้ติดตามศาสนาเสพติด						
1	การให้มุสลิมผู้ติดตามเข้าถึงบริการด้านการศึกษา บำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ					
2	การให้ผู้ผ่านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพได้รับการติดตามดูแลช่วยเหลืออย่างมีคุณภาพและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเพื่อป้องกันการเสพติดซ้ำ					
3	ครอบครัว ชุมชน สังคมยอมรับและให้โอกาสผู้เสพผู้ติดตามและมีส่วนร่วมในการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ และติดตามดูแลช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัด					
4	การบริหารจัดการอย่างบูรณาการทุกภาคส่วนที่มีประสิทธิภาพเอื้อต่อการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพโดยยึดผู้เสพผู้ติดตามเป็นศูนย์กลาง					
ด้านการสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม						
1	การสร้างและพัฒนาระบบรองรับและสนับสนุนการส่งต่อผู้พ้นโทษและผู้ผ่านการบำบัดรักษาเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้ติดตามดูแลช่วยเหลือและพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบครบวงจร กลับคืนสู่สังคม					
2	การสื่อสารสาธารณะเพื่อสร้างความตระหนักในคุณค่าของคน และยอมรับ "การคืนคนดีสู่สังคม"					

ประเด็น/ข้อคำถาม		ระดับความคิดเห็น				
		5 (มากที่สุด)	4 (มาก)	3 (ปานกลาง)	2 (น้อย)	1 (น้อยที่สุด)
ด้านการสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืน คนดีให้สังคม (ต่อ)						
3	การเสริมสร้างศักยภาพของผู้พันโทฯ/ ผู้ผ่านการบำบัดรักษาเพื่อให้ความพร้อม ทั้งสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิต สามารถ สร้างประโยชน์ให้สังคมทั้งในมิติเศรษฐกิจ และสังคม					
4	การส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนสร้างการมีส่วนร่วม เพื่อให้ผู้พันโทฯ/ผู้ผ่านการบำบัดรักษา ที่มีศักยภาพได้กลับเข้าสู่กิจกรรมทาง เศรษฐกิจและสังคม					
ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหา ยาเสพติด						
1	การสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องปราม ควบคุมพื้นที่เสี่ยงปัจจัยเสี่ยง และเพิ่ม พื้นที่เชิงบวกปัจจัยบวกเพื่อป้องกันปัญหา ยาเสพติดในระยะยาว					
2	การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมทั้งที่เป็น รูปธรรมและนามธรรมให้เอื้อต่อการ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่าง ยั่งยืน					

ประเด็น/ข้อคำถาม		ระดับความคิดเห็น				
		5 (มากที่สุด)	4 (มาก)	3 (ปานกลาง)	2 (น้อย)	1 (น้อยที่สุด)
ด้านการมีส่วนร่วมภาคประชาชน						
1	การสร้างกระบวนการและศักยภาพการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด					
2	การสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนในการควบคุมปัญหาเสพติดระดับพื้นที่ในระยะยาว					

ภาคผนวก ง

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกัน
และแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกัน

และแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

(จากการทดลองใช้แบบสอบถามกับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา
จำนวน 30 ชุด คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
ในเขตอำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม)

	แบบสอบถาม	ค่าความเชื่อมั่น	แปลผล
1	บทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม	.935	ใช้ได้
	1.1 ด้านการป้องกัน	.793	ใช้ได้
	1.2 ด้านการบำบัดรักษา	.873	ใช้ได้
	1.3 ด้านการปราบปราม	.925	ใช้ได้
	1.4 ด้านการบูรณาการ	.889	ใช้ได้
2	ประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม	.903	ใช้ได้
	2.1 ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	.899	ใช้ได้
	2.2 ด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด	.761	ใช้ได้
	2.3 ด้านการสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม	.714	ใช้ได้
	2.4 ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด	.804	ใช้ได้
	2.5 ด้านการมีส่วนร่วมภาคประชาชน	.789	ใช้ได้
	ภาพรวมทั้งฉบับ	.952	ใช้ได้

ภาคผนวก จ

คำอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

เรื่อง

บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกัน
และแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

ตอนที่ 2 บทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบาย
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

ประเด็น/ข้อคำถาม		ค่าอำนาจจำแนก รายข้อ
ด้านการป้องกัน		
1	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบนโยบายรัฐบาล ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด จากจังหวัด/อำเภอ	.553
2	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเข้ารับการฝึกอบรมด้านการป้องกันและ แก้ไขปัญหาเสพติด	.604
3	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นแกนนำในการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน เพื่อสำรวจตรวจสอบผู้ที่มีพฤติกรรมเข้าไปเกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด	.3897
4	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านนำแผนงานป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดไปแจ้งให้ชาวบ้านในพื้นที่ได้รับทราบ	.584
5	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสาร/ความรู้ เกี่ยวกับยาเสพติดด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น เสียงตามสาย ประชุมชี้แจง	.487
6	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านกำหนด กฎ กติกา มาตรการทางสังคม เพื่อนำมาใช้กับผู้ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	.599
7	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ริเริ่มในการดำเนินการป้องกันปัญหา ยาเสพติด	.395

ประเด็น/ข้อคำถาม		ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
ด้านการบำบัด		
1	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีการติดตามผู้ติดยาเสพติดที่อยู่ระหว่างการบำบัดฟื้นฟูและการคุมประพฤติของเจ้าหน้าที่	.525
2	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการติดตามผู้ติดยาเสพติดหลังการบำบัดและอยู่ระหว่างการคุมประพฤติของเจ้าหน้าที่	.714
3	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเน้นบทบาทในการปลูกจิตสำนึกคนในหมู่บ้านเพื่อให้ภัยกับผู้กระทำความผิดที่กลับตัวเป็นคนดี	.705
4	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีการส่งเสริมอาชีพให้กับผู้ติดยาเสพติดในหมู่บ้าน	.704
5	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีส่วนร่วมในการนำผู้เสพเข้ารับการบำบัดรักษา	.505
ด้านการปราบปราม		
1	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีส่วนร่วมในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับผู้ค้าและผู้เสพ	.492
2	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขแหล่งมั่วสุมในหมู่บ้าน	.483
3	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้ความร่วมมือในการหาหลักฐานและพยานเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด	.655
4	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้ความร่วมมือกับส่วนราชการในการปราบปรามยาเสพติด	.647
5	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านแจ้งเบาะแสผู้ค้ายาเสพติดต่อเจ้าหน้าที่	.589
6	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีส่วนร่วมในการค้นหาผู้ติดยาเสพติดในหมู่บ้าน	.660

ประเด็น/ข้อคำถาม		ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
ด้านการบูรณาการ		
1	การปฏิบัติงานมีการบูรณาการกับหน่วยงานราชการหรือองค์กรอื่นจัดการฝึกอบรมด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่	.525
2	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีการบูรณาการแผนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน ร่วมกับหน่วยงานราชการหรือองค์กรอื่น ๆ	.600
3	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการป้องกันยาเสพติด เช่น การแข่งกีฬา, กิจกรรมทางศาสนา	.531
4	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านร่วมวางแผนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	.497
5	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทในการแสวงหาความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด	.661
6	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทในการประสานงานกับหน่วยงานราชการในการป้องกันยาเสพติด	.750
7	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีส่วนร่วมในการประสาน/แสวงหางบประมาณเพื่อดำเนินกิจกรรมในการป้องกันยาเสพติด	.536
8	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้ความร่วมมือกับส่วนราชการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	.736

ตอนที่ 3 ประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอธัญพนม จังหวัดนครพนม

ประเด็น/ข้อคำถาม		ค่าอำนาจจำแนกรายขอ
ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด		
1	การสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดให้เด็กและเยาวชนในสถานศึกษา	.405
2	การสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดให้เด็กและเยาวชนนอกสถานศึกษา	.378
3	การสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในกลุ่มผู้ใหญ่และวัยแรงงาน	.629
4	การสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเสี่ยงครอบครัวเสี่ยง	.490
5	การรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อการป้องกันยาเสพติด	.398
ด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด		
1	การให้ผู้เสพผู้ติดเข้าถึงบริการด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ	.702
2	การให้ผู้ผ่านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพได้รับการติดตามดูแล ช่วยเหลืออย่างมีคุณภาพและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเพื่อป้องกันการเสพยาซ้ำ	.820
3	ครอบครัว ชุมชน สังคมยอมรับและให้โอกาสผู้เสพผู้ติดและมีส่วนร่วมในการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ และติดตามดูแลช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัด	.836
4	การบริหารจัดการอย่างบูรณาการทุกภาคส่วนที่มีประสิทธิภาพเอื้อต่อการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพโดยยึดผู้เสพผู้ติดเป็นศูนย์กลาง	.855

ประเด็น/ข้อคำถาม		ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
ด้านการสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม		
1	การสร้างและพัฒนาระบบรองรับและสนับสนุนการส่งต่อผู้พ้นโทษและผู้ผ่านการบำบัดรักษาเพื่อแก้ไขฟื้นฟูติดตามดูแลช่วยเหลือและพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบครบวงจร กลับคืนสู่สังคม	.677
2	การสื่อสารสาธารณะเพื่อสร้างความตระหนักในคุณค่าของคน และยอมรับ“การคืนคนดีสู่สังคม	.831
3	การเสริมสร้างศักยภาพของผู้พ้นโทษ/ผู้ผ่านการบำบัดรักษาเพื่อให้มีความพร้อมทั้งสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตสามารถสร้างประโยชน์ให้สังคมทั้งในมิติเศรษฐกิจและสังคม	.512
4	การส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อให้ผู้พ้นโทษ/ผู้ผ่านการบำบัดรักษาที่มีศักยภาพได้กลับเข้าสู่กิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม	.614
ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหาอาชญากรรม		
1	การสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกัน ควบคุมพื้นที่เสี่ยงปัจจัยเสี่ยง และเพิ่มพื้นที่เชิงบวกปัจจัยบวกเพื่อป้องกันปัญหาอาชญากรรมในระยะยาว	.447
2	การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมให้เอื้อต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมอย่างยั่งยืน	.557
ด้านการมีส่วนร่วมภาคประชาชน		
6	การสร้างกระบวนการและศักยภาพการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม	.851
7	การสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนในการควบคุมปัญหาอาชญากรรมระดับพื้นที่ในระยะยาว	.706

ประวัติย่อของผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นายพงษ์ศักดิ์ มุกตาม่วง
วัน เดือน ปีเกิด	23 มีนาคม 2527
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	145/1 หมู่ที่ 3 ตำบลหนองนาคำ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000
ตำแหน่งปัจจุบัน	ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครองปฏิบัติการ)
สถานที่ทำงาน	ที่ทำการปกครองอำเภอธาตุพนม หมู่ที่ 6 ตำบลธาตุพนม อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม 48110
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2543	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนประจักษ์ศิลปาคาร อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี
พ.ศ. 2546	ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนประจักษ์ศิลปาคาร อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี
พ.ศ. 2550	ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี
พ.ศ. 2563	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2552–2557	เจ้าหน้าที่ธุรการ โรงเรียนบ้านดงอุดม อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี
พ.ศ. 2558	ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครองปฏิบัติการ) ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย
พ.ศ. 2558	ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครองปฏิบัติการ)
ถึงปัจจุบัน	ที่ทำการปกครองอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม